

СБОРНИК ТЕСТОВЫХ ЗАДАНИЙ

PIRLS-2021 *(ПРОЕКТ)*

Астана, 2023

IEA

Министерство просвещения Республики Казахстан
АО «Национальный центр исследований и
оценки образования «Талдау» имени Ахмет Байтұрсынұлы»

СБОРНИК ТЕСТОВЫХ ЗАДАНИЙ PIRLS-2021 (ПРОЕКТ)

УДК 373.167.1
ББК 74.202.4
С 23

Сборник тестовых заданий PIRLS-2021. – г. Астана: Министерство просвещения Республики Казахстан, АО «Национальный центр исследований и оценки образования «Талдау» им. А. Байтұрсынова», 2023. – 130 стр.

Сборник тестовых заданий PIRLS-2021, вышедших из режима конфиденциальности, подготовлен АО «Национальный центр исследований и оценки образования «Талдау» имени Ахмет Байтұрсынұлы» по заказу Министерства просвещения Республики Казахстан.

Сборник предназначен для пользования педагогами и методистами начальной школы, а также колледжами и вузами, ведущими подготовку педагогических кадров, в качестве учебно-методического комплекса.

УДК 373.167.1
ББК 74.202.4

ISBN 978-601-08-3688-4

© Министерство просвещения Республики Казахстан, 2023
АО «Национальный центр исследований и оценки образования «Талдау»
им. А. Байтұрсынова», 2023

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ	3
ЛИТЕРАТУРНЫЕ ТЕКСТЫ	6
Пустой горшок	7
Вопросы к тексту	12
Ответы на задания	20
Блестящая соломинка	33
Вопросы к тексту	37
Ответы на задания	42
ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕКСТЫ	54
Акулы	55
Вопросы к тексту	60
Ответы на задания	66
Где же мед?	79
Вопросы к тексту	84
Ответы на задания	90
Удивительный осьминог	101
Вопросы к тексту	106
Ответы на задания	112

ВВЕДЕНИЕ

В мировом сообществе читательская грамотность рассматривается как один из самых важных параметров готовности к жизни в современном обществе. Основы читательской грамотности формируются в раннем возрасте. Умение понимать, оценивать, интерпретировать прочитанное в раннем возрасте имеет важное значение для успешности детей в последующем обучении и во взрослой жизни. Это также может помочь детям лучше ориентироваться в огромном потоке информации и грамотно использовать ее в эпоху информатизации.

Уровень владения читательской грамотностью учащихся начальных классов определяет международное сопоставительное исследование PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study).

PIRLS – это единственное в мире крупномасштабное исследование, которое направлено на изучение качества чтения и понимания текста учащихся в конце четвертого года школьного обучения. Именно на этом этапе обучения формируются ключевые знания и навыки, необходимые для успешного продолжения образования. Исследование проводится Международной ассоциацией по оценке учебных достижений IEA каждые 5 лет начиная с 2001 года. С каждым циклом количество стран, проявляющих желание участвовать в исследовании, растет. В 2021 году в ней приняли участие 65 стран и систем образования.

В международном исследовании PIRLS понимание прочитанного главным образом оценивается с помощью литературных и информационных текстов. В рамках исследования также изучается ряд умений, который необходим для полноценной работы с текстами: извлечение информации, заданной в явном виде; формулирование прямых выводов; интерпретация и интеграция идеи и информации; оценка и критика содержания и элементов текста. Тексты PIRLS делятся на четыре вида в зависимости от уровня их сложности: легкие тексты (до 500 слов), средние тексты (до 700 слов), сложные тексты (до 850 слов) и ePIRLS (онлайн-задания по информационному чтению). Вопросы делятся на закрытые и открытые. Задания с выбором ответа и задания на установление последовательности событий оцениваются одним баллом, а задания с открытым ответом – от 1 до 3 баллов в зависимости от сложности поставленной задачи.

Казахстан принимает участие в PIRLS с 2016 года. В 2021 году исследование проходило в комбинированном (компьютерный и бумажный) формате среди 10 230 учащихся 389 школ со всех регионов республики. В целом казахстанские дети продемонстрировали результаты (504 балла) выше международного среднего значения (500 баллов). Тем не менее наблюдается снижение показателей по сравнению с 2016 годом на 32 балла. Это свидетельствует о необходимости целенаправленной работы по развитию читательских умений младших школьников.

Подготовленный сборник направлен на поддержку развития этих важных навыков. Сборник представляет 2 литературных и 3 информационных текстов PIRLS-2021, вышедших из режима конфиденциальности, открытых и закрытых заданий к ним, а также руководства по их оцениванию. Из них 4 текста были использованы в циклах PIRLS-2006 и PIRLS-2011 для измерения тренда в

результатах обучения (Таблица 1). Каждое задание характеризуется по уровню сложности, процессу понимания и задачам к их выполнению. Также отображены правильные ответы и процент успешности выполнения каждого задания в сопоставлении с международным средним показателем.

Таблица 1. Тексты PIRLS-2021, вышедшие из режима конфиденциальности

Цель чтения	Название текста	Уровень сложности	Формат	Цикл
Приобретение читательского литературного опыта	«Блестящая соломинка»	Сложный	Бумажный и компьютерный	PIRLS-2006
	«Пустой горшок»	Средний	Бумажный и компьютерный	PIRLS-2011
Освоение и использование информации	«Акулы»	Средний	Бумажный и компьютерный	PIRLS-2006
	«Где же мед?»	Сложный	Бумажный и компьютерный	PIRLS-2011
	«Удивительный осьминог»	Легкий	Компьютерный	PIRLS-2021

Данный сборник предназначен для пользования педагогами и методистами начальной школы, а также колледжами и вузами, ведущими подготовку педагогических кадров, в качестве учебно-методического комплекса. Это даст возможность обогатить практику преподавания учителей, стимулировать их к разработке собственных заданий, а также совершенствовать процесс оценивания в классе.

ЛИТЕРАТУРНЫЕ ТЕКСТЫ

Пустой горшок

*пересказ Элейн Л.Линди
картинки Дженифер Мохер*

Император Китая объявил состязание, чтобы выбрать будущего наследника трона. Император был стар и у него не было детей. Так как он любил растения, он заявил, что каждый ребенок, который хочет стать императором, должен прийти во дворец и получить одно царское семечко. Ребенок, показавший лучшие результаты в течение шести месяцев, выиграет состязание и станет следующим императором.

Вы можете себе только представить, каким было волнение! В день, когда император раздавал семена, толпы детей полных надежд заполнили дворец. Каждый ребенок вернулся домой с одной драгоценной возможностью.

Наша история о мальчике по имени Юн. Он считался лучшим садовником в селе. Его соседи с удовольствием брали дыни, капусту и горох, выращенные в его саду. Юн аккуратно принес семечко императора домой, бережно держа его в руках, чтобы оно не упало, но и не сжимая очень крепко, чтобы не раздавить.

Придя домой, он уложил дно цветочного горшка большими камнями, сверху положил гравий и наполнил горшок плодородной влажной почвой. Он посадил семечко примерно на 2 сантиметра над поверхностью и засыпал его легкой почвой. В течение следующих нескольких дней Юн, как и каждый ребенок, которого он знал, каждый день поливал свой горшок и наблюдал, когда же первый листочек проглянет сквозь почву.

Мальчик по имени Чеун стал первым ребенком, объявившим, что его семечко начало прорастать. В ответ он получил радостные поздравления. Хвастаясь этим, он заявил о своем несомненном провозглашении следующим императором, практикуя свои королевские навыки, отдавая распоряжения маленьким детям. Вторым мальчиком, чье крохотное растение начинало прорастать в горшке, стал Минг, а затем Вонг. Юн же недоумевал, ни один из этих мальчиков не может вырастить растение так, как может он! Но семечко Юна никак не росло.

Позже во всем селе в горшках семечки дали ростки. Дети построили перегородки вокруг своих горшков и оградили их от тех, кто случайно, может их сломать. Вскоре по всему селу Юна десятки ростков в горшках распустили свои первые листья. Но семечко Юна так и не выросло. Он был в замешательстве - что он делал не так? Юн бережно пересадил свое семечко в новый горшок с самой лучшей и плодородной черной почвой, взятой из его сада. Он крошил каждый комок почвы на мельчайшие частицы, осторожно посадил семечко, и каждый день поддерживал влагу в почве и наблюдал за ним. Но растение все равно не проросло.

В скором времени могучие и сильные стволы стали всходить в горшках детей. Юн был печальным и расстроенным. Другие дети смеялись над ним.

Прошло шесть месяцев. Приближался день, когда дети должны были принести свои растения для принятия императорского решения. Они почистили свои горшки до блеска, аккуратно протерли большие листочки и надели самую красивую одежду. Некоторые родители вместе с детьми понесли горшок во дворец императора, поддерживая его ровно, чтобы не опрокинуть.

«Что мне делать?», - пожаловался Юн родителям, увидев в окно, как другие дети готовятся к своему триумфальному возврату во дворец. «Мое семечко не выросло! Мой горшок пуст!»

«Ты сделал все, что в твоих силах», - сказал его отец, качая головой.

«Юн, просто отнеси императору свой горшок, - сказала мама, - это было все, что ты смог сделать».

Стыдясь, Юн нес свой пустой горшок по дороге во дворец, в то время как радостные дети несли большие горшки с растениями.

Во дворце дети выстроились в ряды со своими цветущими растениями и ждали решения. Император, одетый в свою шелковую мантию, шагнул в сторону кандидатов, разглядывая каждое растение хмурым взглядом. Когда он подошел к Юну, он еще больше нахмурился и сказал: «Что это? Ты принес мне пустой горшок?»

Юн делал все, чтобы сдержать слезы. «С вашего позволения, Ваше высочество, - сказал Юн, - я делал все, что было в моих силах. Я посадил ваше семечко, используя самую лучшую почву, которую нашел, я поливал его и наблюдал за ним каждый день. Когда семечко не дало ростка, я даже пересадил его в новую почву. Но оно никак не росло. Простите меня». Юн опустил голову.

«Хмм», - ухмыльнулся император. Он повернулся ко всем, чтобы его могли слышать и громко сказал: «Я не знаю, где все дети взяли свои семена. Но из тех семян, что я дал вам, ничего вырастить нельзя, потому что все они были вареными!»

И император улыбнулся Юну.

Вопросы к тексту

1. Почему император провел состязание?

- ☐ (A) чтобы рассказать детям о растениях
- ☐ (B) чтобы выбрать следующего императора
- ☐ (C) чтобы показать свое величие
- ☐ (D) чтобы выбрать самое лучшее растение

2. Что каждый ребенок получил от императора?

_____

3. Почему каждое семечко называлось «драгоценной возможностью»?

- ☐ (A) Каждое семечко давало шанс на победу в состязании.
- ☐ (B) Каждое семечко было королевским и очень дорогим.
- ☐ (C) Каждое семечко выросло бы в прекрасное растение.
- ☐ (D) Каждое семечко давало шанс стать лучшим садовником.

1
0
8
9

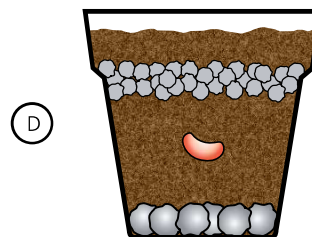
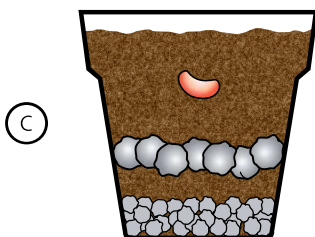
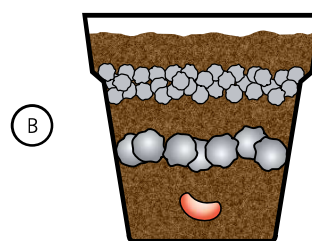
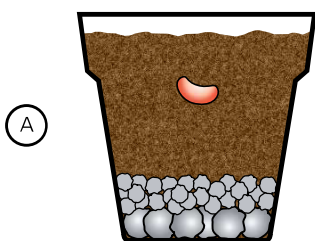
4. Найдите ту часть истории рядом с картинкой листочка: .
Что является доказательство того, что Юн был самым лучшим садовников в селе?

---

5. Что из нижеследующего больше похоже на цветочный горшок Юна, когда он впервые посадил свое семечко?

6. Найдите часть истории рядом с картинкой цветка: . Что вы узнали о Юне из этой части истории?

- ☐ A он интересовался тем, что вырастет из семечка
- ☐ B он предчувствовал свою победу в состязании
- ☐ C он бережно посадил свое семечко
- ☐ D он допустил ошибку при посадке семечка

7. Почему дети построили перегородки вокруг своих горшков?

- ☐ A чтобы поддерживать чистоту листьев
- ☐ B чтобы никто не повредил их растения
- ☐ C чтобы почва была влажной
- ☐ D чтобы другие дети не видели их растений

8. Что прежде всего сделал Юн, когда его семечко не взошло?

- ☐ A Он построил ограду вокруг горшка.
- ☐ B Он стал чаще поливать семечко.
- ☐ C Он пожаловался своим родителям.
- ☐ D Он пересадил свое семечко в новый горшок.

9. Почему другие дети смеялись над Юном? Воспользуйтесь информацией в тексте и дайте пояснение своему ответу.

---

10. Как вы считаете, почему родители Юна посоветовали ему отнести свой пустой горшок во дворец императора?

---

11. Какое слово лучше описывает чувство Юна, когда он шел во дворец за решением к императору?

- ☐ А стыд
- ☐ Б недоумение
- ☐ В надежда
- ☐ Д волнение

2
1
0
8
9

1
0
8
9

12. Почему император хмуро смотрел на горшок Юна?

- Ⓐ Он переживал за состязание.
- Ⓑ Он считал, что горшок Юна был недостаточно блестящим.
- Ⓒ Он скрывал свои мысли.
- Ⓓ Он не знал почему Юн был здесь.

13. Почему Юн сказал императору «Простите меня»?

- Ⓐ Он нечестно участвовал в состязании.
- Ⓑ Он не хотел быть императором.
- Ⓒ Он думал, что расстроил императора.
- Ⓓ Он слишком часто поливал свое семечко.

14. Почему в горшках других детей выросли растения?

- Ⓐ Другие дети использовали лучшую почву.
- Ⓑ Другие дети наблюдали за своими горшками.
- Ⓒ Их семечки были защищены ограждениями.
- Ⓓ Их семечки были заменены на новые.

15. Как вы считаете, что больше всего император ценил в человеке?

- ☐ А королевские манеры
- ☐ В честность
- ☐ С уважение к родителям
- ☐ D хорошие навыки садовника

16. Почему император улыбнулся Юну?

1
0
8
9

17. На протяжении истории Юн испытывал разные чувства. Воспользуйтесь информацией и объясните, почему Юн испытывал **каждое** из этих чувств.

надежда

недоумение

горечь поражения

1
0
8
9

1
0
8
9

1
0
8
9

Ответы на задания

ВОПРОСЫ С ВЫБОРОМ ОТВЕТА

Номер вопроса	Сложность вопроса	Процесс	Содержание вопроса	Правильный ответ	Цифровой PIRLS-2021		Бумажный PIRLS-2021		PIRLS-2016	
					РК	Межд. среднее	РК	Межд. среднее	РК	Межд. среднее
1	Средний	Извлечение информации, заданной в явном виде	Распознать четкую центральную информацию из вводного абзаца	В	75,0%	85,5%	76,0%	86,9%	83,6%	88,2%
3	Высокий	Оценка и критика содержания и элементов текста	Распознать значение метафоры, занимающей центральное место в рассказе	А	55,5%	67,3%	50,7%	67,7%	57,7%	68,2%
5	Средний	Формулирование прямых выводов	Извлекать, комбинировать и визуализировать последовательность процедур и распознавать соответствующий рисунок	А	56,9%	72,5%	61,8%	72,7%	74,3%	75,3%
6	Высокий	Оценка и критика содержания и элементов текста	Продемонстрировать понимание героя, проанализировав ряд его действий	С	59,3%	58,4%	49,3%	62,2%	51,7%	60,6%
7	Высокий	Формулирование прямых выводов	Распознать причины поступков героев	В	78,1%	74,0%	70,9%	76,1%	82,9%	79,3%
8	Высокий	Извлечение информации, заданной в явном виде	Найти и извлечь явное действие из последовательности событий	Д	66,1%	72,8%	70,1%	80,1%	77,4%	81,2%
11	Средний	Извлечение информации,	Найти и извлечь явно выраженное чувство	А	69,1	77,6	74,4	78,6	80,7	81,1

		заданной в явном виде								
12	Продвинутый	Интерпретация и интеграция идеи и информации	Интерпретировать скрытую мотивацию героя в контексте всей истории	C	48,3%	52,4%	50,5%	61,4%	56,5%	62,3%
13	Средний	Формулирование прямых выводов	Сделать прямой вывод о реакции героя на ту или иную ситуацию	C	76,0%	82,2%	79,2%	84,7%	83,1%	85,2%
14	Высокий	Интерпретация и интеграция идеи и информации	Объединить доказательства из всего текста, чтобы интерпретировать причину той или иной ситуации	D	69,0%	71,4%	71,6%	75,8%	77,2%	75,0%
15	Высокий	Оценка и критика содержания и элементов текста	Оценить действия героя по всему тексту, чтобы интерпретировать его основные ценности	B	61,9%	69,3%	65,9%	69,2%	73,3%	68,8%

ВОПРОСЫ СО СВОБОДНО-КОНСТРУИРУЕМЫМ ОТВЕТОМ

2. Что каждый ребенок получил от императора?

Сложность вопроса: низкий

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: найти и воспроизвести явную деталь, содержащуюся во вступительном абзаце

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
В ответе говорится, что император дал каждому ребенку по одной семечке. <u>Примеры:</u> - семечко - вареное семечко - одно царское семечко ИЛИ, ответ распознает, что семечко, данное императором, значило для каждого ребенка. <u>Примеры:</u> - шанс стать императором - драгоценная возможность				В ответе неточно указано, что император дал каждому ребенку. <u>Примеры:</u> - горшок - растение - цветок - состязание
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	81,3%	82,8%	88,6%	
Межд. среднее	83,9%	83,2%	84,3%	

4. Найдите ту часть истории рядом с картинкой листочка.

Что является доказательство того, что Юн был самым лучшим садовников в селе?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: формулирование прямых выводов

Задача: сделать вывод из определенной части рассказа, чтобы найти доказательства, подтверждающие приведенное описание героя

1 – Приемлемый ответ	0 – Неприемлемый ответ
В ответе приводится одно свидетельство из рассказа, которое показывает, что Юн был лучшим садовником. Это может относиться к качеству или количеству его овощей/растений/сада или любви его соседей по отношению к его овощам/растениям/саду. <u>Примеры:</u> - Он вырастил лучшие растения. - Он вырастил много овощей. - В его саду было много растений. - Его соседи любили брать его овощи. - Его соседи брали его овощи. [подразумевает любовь соседей по отношению к его овощам]	Ответ не содержит основанных на тексте доказательств, подтверждающих, что Юн был лучшим садовником. В ответе могут быть перечислены конкретные овощи, которые Юн выращивал, подробно описаны способы ухода за растениями или может быть отсылка только на изображение сада Юна, его собственные убеждения о своем успехе или на результат состязания. <u>Примеры:</u> - Он вырастил капусту. - Он знал много о растениях. - Он поливает свое растение. - Он аккуратно принес семечко домой. - Он делился своими овощами. [ответ не указывает, что его соседи любят брать его овощи или на качество его овощей] - Никто не умел выращивать растения так хорошо, как он. [ответ относится к собственным убеждениям Юна о своем успехе.] - Все брали все. [ответ слишком расплывчатый] - Он выиграл состязание. ИЛИ ответ повторяет идею о том, что Юн считался лучшим садовником.

				<u>Пример:</u> - Люди в его деревня считали, что он был лучшим.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	44,8%	49,4%	53,7%	
Межд. среднее	46,4%	46,0%	48,2%	

9. Почему другие дети смеялись над Юном? Воспользуйтесь информацией в тексте и дайте пояснение своему ответу.

Сложность вопроса: низкий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: воспроизвести прямую причину действия

2 – Полное понимание				1 – Частичное понимание				0 – Отсутствие понимания
Ответ демонстрирует понимание того, почему дети смеялись над Юном, сопоставляя его положение (его семечко не проросло) с другими детьми (их семена проросли) или с его собственными талантами (он был лучшим садовником). <u>Примеры:</u> - Его семечко не проросло, тогда как их семена проросли. - Его семечко было единственным, которое не проросло. - Его семечко не проросло, хотя он был лучшим садовником. - Дети смеялись над ним, потому что его семечко не проросло, даже если он хорошо заботился о нем.				Ответ описывает положение Юна (его семечко не проросло) в рассказе или объясняет успех других детей, но не дает сопоставление, объясняющее, почему другие дети смеялись над ним. <u>Примеры:</u> - Его горшок был пустой. - В горшке Юна не было растения. - Его семечко не проросло. - Он бы не выиграл состязание. - Их семена проросли. - Он был опечален и потерпел поражение. [общее описание положения Юна]				Ответ не дает надлежащего описания того, почему над ним смеялись, или ссылается на детали из неправильного места в рассказе. <u>Примеры:</u> - Юн был лучшим садовником. - Они были плохими. - Они думали, что он смешной. - Им не понравился его горшок. - Когда они увидели его горшок во дворце, они заметили, что там нет растения.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	14,1%	23,4%	50,6%	РК	63,9%	58,4%	36,7%	
Межд. среднее	20,7%	25,5%	27,3%	Межд. среднее	59,7%	57,1%	56,5%	

10. Как вы считаете, почему родители Юна посоветовали ему отнести свой пустой горшок во дворец императора?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: интерпретировать возможную мотивацию советов героев

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Ответ показывает понимание того, что родители Юна хотели, чтобы он был честным и брал на себя ответственность за свою работу или гордился тем, что сделал все возможное. <u>Примеры:</u> - Они думали, что ему не должно быть стыдно после того, как он сделал все возможное. - Он сделал все возможное. - Они хотели, чтобы он был честным. - Он пытался.				Ответ не показывает понимание того, почему родители Юна решили, что он должен отнести свой пустой горшок во дворец. Ответ может относиться к чувствам Юна или к концу истории. <u>Примеры:</u> - Им было стыдно. - Чтобы понять, что он сделал не так. - Он хотел быть честным. [относится к чувствам Юна, а не к его родителям] - Они знали, что его семечко было вареным. - Они знали, что он победит. - Они верили, что он мог выиграть.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	51,9%	52,5%	68,9%	
Межд. среднее	48,1%	46,4%	46,6%	

16. Почему император улыбнулся Юну?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: показать понимание сюжета рассказа, интерпретируя скрытые намерения героя

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Ответ демонстрирует понимание того, что Юн выиграл состязание/стал императором. <u>Примеры:</u> - Юн стал императором. - Юн выиграл состязание. ИЛИ ответ демонстрирует понимание того, что император признал честность Юна. <u>Примеры:</u> - Юн был единственным честным участником. - Юн был единственным, кто не заменил свое семечко. - Юн не обманывал. - Он сделал то, что должен был сделать. ИЛИ ответ демонстрирует понимание того, что император признал, что его план найти человека, подходящего на роль его наследника, сработал. <u>Пример:</u> - План императора сработал.				Ответ не показывает правдоподобную причину реакции императора. Он может повторять слова из вопроса или давать расплывчатое описание того, почему император отреагировал на Юна с улыбкой. <u>Примеры:</u> - Он был счастлив. - Император гордился им. [расплывчатое описание] - Он смеялся над ним. - Император обманул его. - Юн сделал всё, что мог. - Семечко было вареным. - Император знал, что семена были вареными.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	41,6%	49,0%	69,9%	
Международное среднее	57,1%	60,0%	58,3%	

17. На протяжении истории Юн испытывал разные чувства.
Воспользуйтесь информацией и объясните, почему Юн испытывал каждое из этих чувств.

Сложность вопроса: высокий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: найти и воспроизвести события из разных частей рассказа как причину чувств

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Надежда Ответ демонстрирует понимание того, что Юн надеялся использовать свои навыки садовника, чтобы хорошо вырастить семена или выиграть состязание/стать императором. <u>Примеры:</u> - Он думал, что он лучший садовник. - Он хотел, чтобы его семечко проросло. - Он хотел стать следующим императором. - У него был шанс выиграть состязание.				Надежда Ответ не дает надлежащего объяснения чувства. <u>Примеры:</u> - Он хотел увидеть императора. - С первого раза не получилось. [ответ не относится к соответствующему моменту в рассказе.] - Он старался изо всех сил. ИЛИ ответ может давать общее определение слова без поддержки из текста. <u>Пример:</u> - Он хотел, чтобы случилось что-то хорошее.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	58,1%	57,9%	67,6%	
Межд. среднее	54,7%	55,7%	58,5%	

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ			
Недоумение Ответ демонстрирует понимание того, что, несмотря на его внимание и навыки садовника, Юн был озадачен, потому что его растение не росло (а других росли). <u>Примеры:</u> - Он не знал, почему у других растения выросли, а у него нет. - Он был лучшим, но его семечко не проросло. - Его семечко не проросло.				Недоумение Ответ не дает надлежащего объяснения чувства. <u>Примеры:</u> - Он не хотел нести свой пустой горшок императору. - Другие мальчики не могли выращивать растения так же хорошо, как он. ИЛИ ответ может давать общее определение слова без поддержки из текста. <u>Пример:</u> - Он был в замешательстве.			
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016				
РК	54,4%	60,5%	66,6%				
Межд. среднее	51,8%	54,4%	55,3%				
1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ			
Горечь поражения Ответ демонстрирует понимание того, что Юн потерпел поражение, когда понял, что, несмотря на его усилия, его растение не растет, поэтому его горшок будет пустым и нет никаких шансов на победу. <u>Примеры:</u> - Его растение было единственным, которое не росло. - Ему пришлось отнести пустой горшок императору. - Он бы не выиграл. - Его горшок был пуст. - Его растение не росло.				Горечь поражения Ответ не дает надлежащего объяснения чувства. <u>Примеры:</u> - Дети смеялись над ним. - Его растение было мертво. ИЛИ ответ может давать общее определение слова без поддержки из текста. <u>Пример:</u> - Он проиграл.			

- У других детей были растения.				
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	46,1%	51,0%	60,2%	
Межд. среднее	54,5%	56,9%	59,0%	

Блестящая Соломинка

Дэниэл Пеннак

У Черного Пламени было семеро волчат. Пятеро из них были такого же красно-рыжего цвета, как глаза матери. Их звали Рыжиками. У шестого детеныша, Синего волка, окрас меха был цвета ледяной воды. Седьмая – маленькая желтая волчица – была словно золотой лучик, потому что на нее невозможно было смотреть не прищуриваясь. Поэтому братья прозвали ее Блестящей Соломинкой.

Волчата выросли и превратились в молодых волков. Но они никогда не видели человека вблизи. Они смотрели на людей с вершины самого высокого холма. Они могли наблюдать, как люди передвигаются на двух ногах. Но как они выглядели вблизи?

Их мама рассказывала истории о людях, которые они не всегда понимали. Однажды она сказала им: «Человек – это коллекционер».

Только Блестящая Соломинка обладала качествами настоящего охотника. Она была быстрее Рыжиков. Ее органы зрения и слух работали лучше, чем у Черного Пламени, а нюх был развит лучше, чем у Синего Волка.

Она вдруг внезапно останавливалась и веда нос по ветру, вскрикивала: «Там мышь!»

«Где?» – спрашивали Рыжики.

«Вон там!» – указывала она на место в трехстах метрах от них. Когда они добежали туда, они видели мышь, прятавшуюся под землей.

Рыжики удивлялись: «Как ты догадалась?»

«По своему нюху», – отвечала она.

Летом, когда они охотились на уток, Рыжики беззвучно плыли к своей добыче, только кончики их носа видны были на поверхности воды. Обычно утки улетаели прямо перед их носом. Блестящая Соломинка поджидала у берега реки, ровно прилегая к земле, словно кошка к желтой траве. Утки тяжело взлетали, скользя по воде. И когда самая жирная утка летела над ее головой – вперед!

«Как тебе удалось поймать?» – спрашивали Рыжики.

«Благодаря моему зрению», – отвечала Блестящая Соломинка.

Она настолько быстро бегала, что даже могла поймать зайцев – это то, что не удавалось сделать ни одному другому волку ранее.

Несмотря на свою ловкость, Блестящая Соломинка упускала самую простую добычу. В то время как она преследовала усталого старого оленя, ее внимание вдруг переключалось на птицу, пролетающую над ее головой. Смотря вверх, она споткнулась о собственные ноги, она залилась смехом, катаясь по земле.

«Ты ни к чему не относишься серьезно», – возмутился как-то Синий волк. «А ты никогда не можешь разглядеть смешные стороны», – ответила она.

Синему Волку не понравился ее ответ. «Почему ты так много смеешься, Блестящая Соломинка?» – спросил он.

Посмотрев Синему Волку прямо в глаза, она ответила: «Потому что мне скучно. Все одно и то же, ничего не меняется!»

Именно оттого, что ей было скучно, Блестящая Соломинка хотела чего-то нового. Она хотела увидеть людей поближе.

Однажды ночью ей выпал такой шанс. Группа охотников жаждала напасть на след волчьей семьи. Охотники разбили лагерь недалеко от их логова. Блестящая Соломинка почуяла запах дыма их костра. Ей даже был слышен треск горящего дерева.

«Ну, вот и все», – сказала она сама себе, «до рассвета я вернусь. Посмотрю, наконец, как они выглядят. И у меня будет история, которую я расскажу всем, чтобы сделать их жизнь интересней».

Спустя час после того, как она убежала, Синий волк проснулся, чувствуя что-то неладное. Он тотчас отправился прямо за ней.

«Я должен ее догнать», – думал он. Но он не смог сделать это вовремя.

Когда он добрался до лагеря охотников, он увидел, как при свете костра люди танцуют вокруг сетки, привязанной толстой веревкой к дереву. В сетке была Блестящая Соломинка, яростно скрежещущая зубами. Под сеткой вверх-вниз прыгали голодные собаки.

«Если я прокушу веревку», – думал Синий волк, «сетка упадет прямо между собаками. Для них она очень быстрая, и мы сможем убежать». Ему пришлось прыгать через костры, а это то, что волки не любят делать. Но это был единственный способ, и это нужно было сделать быстро. У него не было времени на трусость. Он должен был застать их врасплох.

И вот он уже летит в воздухе, над пламенем, людьми и сеткой. Он разорвал веревку одним укусом и крикнул: «Беги, Блестящая Соломинка, беги».

Люди и собаки все еще глядели в ночной свет, ничего не понимая.

Блестящая Соломинка с трудом произнесла: «Прости меня, Синий волк, я ...».

А затем началось! Синий волк тащил двух собак в костер. «Беги и присмотри за нашей семьей!» – крикнул Синий волк вслед Блестящей Соломинке.

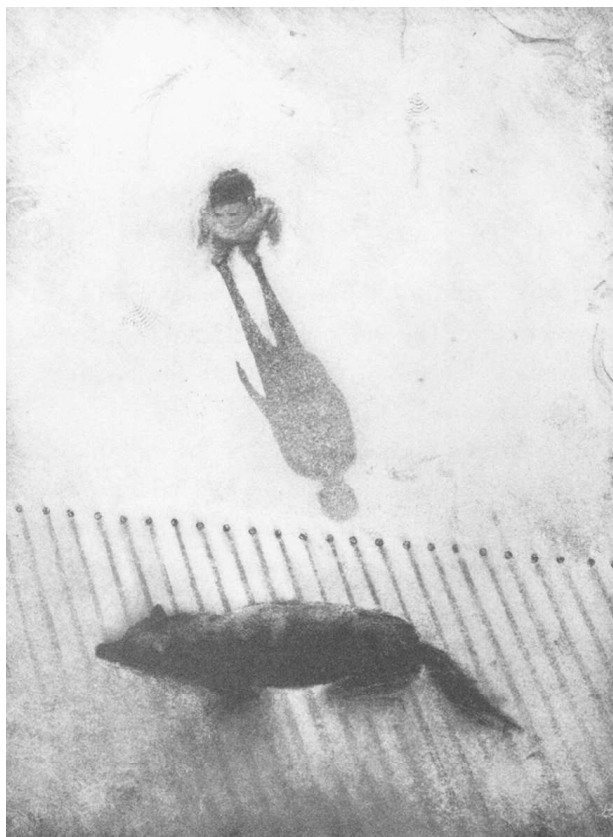
Синий волк видел, как Блестящая Соломинка выскочила и исчезла в ночной темноте.

Не время ликовать. Перед ним стоял человек и махал палкой. Неожиданный удар. Синий волк почувствовал, как его голова будто взорвалась. Затем в темноте закружились звезды, и он упал.

Когда он проснулся, он был один. Он очутился в зоопарке, в окружении других животных, которых кто-то также запер в клетке.

«Человек – это коллекционер», – вспомнил он слова мамы.

И он понял, что означали слова его мамы.

Вопросы к тексту

1. Почему маленькую волчицу звали Блестящая Соломинка?

- ☐ А Ее глаза были цвета золотого лучика.
- ☐ Б Ее мех был цвета золотого лучика.
- ☐ С Она была быстра, как золотой лучик.
- ☐ Д Она играла с золотым лучиком.

2. Почему Блестящей Соломинке удавалось охотиться лучше, чем другим волкам?

- ☐ А Она выходила на охоту, когда другие еще спали.
- ☐ Б Она серьезно воспринимала каждую возможность.
- ☐ С Она внимательно слушала рассказы матери.
- ☐ Д Она была быстрее и ее органы чувств были острее.

3. Во время охоты Блестящая Соломинка прилегала к земле «словно кошка к желтой траве». Почему ей это помогало лучше охотиться?

---

4. Кого из животных, которых не удавалось поймать ранее другим волкам, удалось поймать Блестящей Соломинке?

- ☐ А оленя
- ☐ В зайцев
- ☐ С уток
- ☐ D мышей

5. Почему Блестящая Соломинка упускала самую простую добычу?

- ☐ А Она прыгала слишком высоко.
- ☐ В Она отвлекалась.
- ☐ С Она боялась.
- ☐ D Она теряла след.

6. Что возмущало Синего Волка в Блестящей Соломинке?

- ☐ А Она никогда ни к чему не относилась серьезно.
- ☐ В Она громко смеялась.
- ☐ С Она поймала больше зверей, чем он.
- ☐ D Она была быстрее других волков.

7. Что хотела сделать Блестящая Соломинка от скуки?

- ☐ А стать лучшим охотником
- ☐ В увидеть людей поближе
- ☐ С найти что-то, над чем можно посмеяться
- ☐ D стать коллекционером

8. Что сделали охотники с Блестящей Соломинкой?

- ☐ А отправили ее в зоопарк
- ☐ В били ее палкой
- ☐ С связали ее в сетке
- ☐ D бросили ее в реку

9. Какие **два** действия предпринял Синий волк, чтобы помочь сбежать Блестящей Соломинке?

1.

2.

2
1
0
8
9

10. Почему Блестящая Соломинка сказала: «Прости меня, Синий волк?»

---

11. После чего Синий волк понял значение слов матери «Человек – это коллекционер»?

- ☐ А Он проснулся один.
- ☐ В Он проснулся в зоопарке.
- ☐ С Он увидел охотников поближе.
- ☐ D Он увидел Блестящую Соломинку в сетке.

12. Выберите **одно** слово, которое, по вашему мнению, описывает Блестящую Соломинку.

Выберите ответ.

_____ Беззаботная

_____ Любопытная

_____ Смелая

Объясните ваше решение исходя из ее действий по рассказу.

1
0
8
9

2
1
0
8
9

13. Вы узнали, каким был Синий волк из того, что он говорил и делал.

Опишите, каким был Синий волк, и назовите **два** поступка, подтверждающих ваш ответ.

---

14. Как вы считаете, будет ли *Синий волк* лучшим названием для этого рассказа, нежели *Блестящая Соломинка*?
Выберите ответ.

_____ Да

_____ Нет

Что из этого рассказа заставляет вас так думать?

3
2
1
0
8
9

2
1
0
8
9

Ответы на задания

ВОПРОСЫ С ВЫБОРОМ ОТВЕТА

Номер вопроса	Сложность вопроса	Процесс	Содержание вопроса	Правильный ответ	Цифровой PIRLS-2021		Бумажный PIRLS-2021		PIRLS-2016	
					РК	Межд. среднее	РК	Межд. среднее	РК	Межд. среднее
1	Высокий	Формулирование прямых выводов	Сделать вывод из сложных образов о том, как внешность героя наводит на мысль о ее имени	В	46,3%	58,3%	52,2%	60,6%	54,2%	62,8%
2	Высокий	Интерпретация и интеграция идеи и информации	Интерпретировать и обобщать, чтобы распознать краткое описание характеристики героя	Д	75,7%	73,8%	84,2%	77,3%	87,1%	78,3%
4	Высокий	Извлечение информации, заданной в явном виде	Найти и извлечь встроенную деталь	В	49,0%	59,3%	50,0%	61,9%	55,4%	65,1%
5	Высокий	Формулирование прямых выводов	Сделать вывод о черте характера из действий героя	В	66,3%	64,7%	69,8%	62,9%	73,3%	64,9%
6	Высокий	Извлечение информации, заданной в явном виде	Найти и извлечь информацию из диалога в описании действий героя	А	49,5%	65,1%	44,7%	64,0%	53,7%	66,7%
7	Средний	Извлечение информации, заданной в явном виде	Извлечь и распознать план действий героя	В	74,3%	75,8%	75,0%	78,9%	85,4%	82,1%
8	Высокий	Формулирование прямых выводов	Найти соответствующий момент в истории и сделать вывод о	С	66,8%	72,4%	68,3%	71,7%	73,3%	75,3%

			событии							
11	высокий	Интерпретация и интеграция идеи и информации	Найти соответствующую часть текста и распознать значение метафоры	В	57,4%	61,2%	60,4%	67,2%	67,4%	68,3%

ВОПРОСЫ СО СВОБОДНО-КОНСТРУИРУЕМЫМ ОТВЕТОМ

3. Во время охоты Блестящая Соломинка прилегала к земле «словно кошка к желтой траве». Почему ей это помогало лучше охотиться?

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: формулирование прямых выводов

Задача: сделать вывод об объяснении, изучив описание и изображение

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Ответ демонстрирует понимание того, что Блестящая Соломинка была невидима для уток, на которых она охотилась. Это может относиться к тому, что она была спрятана, потому что прилегала к земле, или замаскировалась, потому что ее мех был того же цвета, что и трава. <u>Примеры:</u> - Она прилегала к земле и слилась с толпой, чтобы никто ее не увидел. - Она была замаскирована. - Ее мех был желтым, как трава, поэтому она могла спрятаться. - Потому что она могла подкрасться к ним незамеченной.				Ответ не демонстрирует понимания того, что Блестящая Соломинка была невидима для уток. Это может быть простое перефразирование цитаты или простое описание ее цвета кожи или позы. Или это может объяснять причину, по которой Блестящая Соломинка охотилась. <u>Примеры:</u> - Она была плоская, как кошка. - Ее мех был желтым, как трава. - Она оставалась неподвижной. - Она искала добычу.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	25,5%	27,7%	32,7%	
Межд. среднее	35,1%	40,0%	39,2%	

9. Какие два действия предпринял Синий волк, чтобы помочь сбежать Блестящей Соломинке?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: формулирование прямых выводов

Задача: найти центральное событие и сделать прямой вывод, чтобы указать 2 действия героя

2 – Полное понимание				1 – Частичное понимание				0 – Отсутствие понимания
В ответе представлены два действия Синего волка, которые помогли Блестящей Соломинке вырваться из сети охотников. <u>Примеры:</u> - Он перекусил сетку/веревку. - Он прыгнул через костер/к сетке. - Он застал охотников врасплох. - Он сказал ей бежать и защитить семью. - Он пожертвовал собой. /Он рисковал своей жизнью. - Он толкнул собак в огонь/убил собак.				В ответе представлено одно действие Синего волка, которое помогло Блестящей Соломинке вырваться из сети охотников.				В ответе не указаны точные и соответствующие действия Синего волка, связанные с оказанием помощи Блестящей Соломинке в побеге. <u>Примеры:</u> - Он пошел за ней. - Он пошел в лагерь. - Он позаботился о том, чтобы никто не побежал за ней. - Он спас жизнь Блестящей Соломинке.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	48,2%	55,1%	55,5%	РК	25,4%	23,5%	31,2%	
Межд. среднее	56,8%	59,2%	64,4%	Межд. среднее	20,4%	20,7%	19,2%	

10. Почему Блестящая Соломинка сказала: «Прости меня, Синий волк»?

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: интерпретировать мотивацию слов героя, приведя пример из рассказа

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Ответ демонстрирует понимание сожаления, которое Блестящая Соломинка почувствовала из-за того, что сбежала, чтобы увидеть охотников и подвергла опасности Синего волка. <u>Примеры:</u> - Она подошла близко к охотникам/людям и была поймана. - Она сожалела, что ушла, никому ничего не сказав. - Она подвергла его опасности. - Она сожалела, что собиралась бежать, оставив его. - Она сожалела, что собиралась бежать, как он сказал.				Ответ дает расплывчатую или неточную интерпретацию сожаления Блестящей Соломинки. <u>Примеры:</u> - Она ни к чему не относилась серьезно. - Она не послушала его. - Она смеялась.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	25,0%	35,5%	40,8%	
Межд. среднее	37,6%	39,8%	39,3%	

12. Выберите одно слово, которое, по вашему мнению, описывает Блестящую Соломинку.

Выберите ответ.

___ Беззаботная

___ Любопытная

___ Смелая

Объясните ваше решение исходя из ее действий по рассказу.

Сложность вопроса: высокий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: объединить сюжетные события, чтобы подкрепить выбранное описание героя доказательствами

2 – Полное понимание	1 – Частичное понимание	0 – Отсутствие понимания
Ответ демонстрирует понимание выбранного дескриптора Блестящей Соломинки путем установления связи между этим словом и сюжетным событием. Учащиеся могут перефразировать эти идеи. В обосновании учащегося должно быть ясно, какое из дескрипторов они пытаются поддержать. <u>Беззаботная:</u> - Она не послушала слов матери. - Она не думала о том, что сказала ей мать. - Она подошла к людям, не думая об опасности. - Она пошла посмотреть на людей/охотников.	Ответ дает описание, которое в целом относится к событиям истории или показывает понимание выбранного дескриптора в контексте рассказа. <u>Примеры:</u> - Ей хотелось увидеть что-то новое. (Любопытная) - Она никогда не думает о Синем волке. (Беззаботная) - Она никогда ни к чему не относится серьезно. (Беззаботная) ИЛИ ответ предоставляет подходящее описание без выбора конкретного дескриптора. - Она пошла посмотреть на людей. - Она не послушала, что ей говорила мать.	Ответ не дает точного или надлежащего объяснения выбранного дескриптора. <u>Примеры:</u> - Она много смеялась. (Любопытная) - Она охотилась за вещами, которые не мог поймать ни один другой волк. (Смелая) - Она прыгнула через огонь. (Смелая)

<u>Смелая:</u> - Она осмелилась подойти к людям/огню или пойти в темноте в одиночку. - Она не боялась людей. - Она пошла посмотреть на людей/охотников (одна/без братьев). <u>Любопытная:</u> - Она пошла посмотреть на людей/охотников (впервые так близко). - Она хотела знать, что имела в виду ее мать, когда говорила: «Человек — это коллекционер».							
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016
РК	27,4%	35,7%	31,7%	РК	13,6%	14,0%	29,1%
Межд. среднее	10,9%	49,2%	53,6%	Межд. среднее	48,9%	9,3%	11,3%

13. Вы узнали, каким был Синий волк из того, что он говорил и делал.

Опишите, каким был Синий волк, и назовите два поступка, подтверждающих ваш ответ.

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: интерпретировать и интегрировать сюжетные события и действия героя, чтобы описать героя с помощью двух вспомогательных деталей из текста

3 – Обширное понимание	2 – Удовлетворительное понимание	1 – Минимальное понимание	0 – Неудовлетворительное понимание
В ответе содержится по крайней мере одно описание того, каким был Синий волк (например, храбрый, серьезный, внимательный, осторожный, умный, хороший, вдумчивый, реалист), а также две вещи, которые он сказал или сделал в рассказе, показывающие его характер. <u>Примеры:</u> - Он храбрый, потому что пошел искать Блестящую Соломинку, когда понял, что она исчезла, и перепрыгнул через огонь, чтобы спасти ее. - Синий волк заботливый и серьезный. Заботится, потому что он не позволил охотникам	В ответе содержится по крайней мере одно описание и только одно подтверждение того, что он сказал или сделал. <u>Примеры:</u> - Он хороший, потому что рисковал своей жизнью, чтобы помочь Блестящей Соломинке сбежать. - Заботливый. Он сказал Блестящей Соломинке бежать и присматривать за семьей. - Храбрый. Он пошел один, чтобы спасти Блестящую Соломинку.	В ответе содержится по крайней мере одно описание без примера. ИЛИ в ответе приводится одна или несколько вещей, которые он сказал или сделал, без описания. <u>Примеры:</u> - Синий волк смелый и добрый. - Он хороший брат. - Он подверг себя опасности, чтобы Блестящая Соломинка смогла выйти на свободу. - Синий волк прокусил сетку. Он сказал Блестящей Соломинке бежать и заботиться о семье. ИЛИ в ответе содержится дескриптор	В ответе не содержится точное или соответствующее описание Синего волка или примеры. Ответ может содержать сюжетное действие или слова Синего волка, которые не связаны с его характером, или давать физическую характеристику Синего волка или Блестящей Соломинки. <u>Пример:</u> - Он синий, как замерзшая вода.

<i>убить Блестящую Соломинку. Серьезный, потому что он не смеется и не веселится.</i> - <i>Он смелый, потому что спас ее, и пошел спасать ее в одиночку. [две отдельные идеи]</i>								с описанием, отражающим неточный вывод о характере Синего волка. - <i>Синий волк был любопытным. Он спросил Блестящую Соломинку, почему она не воспринимает вещи всерьез.</i>				- <i>Он никогда не относится к вещам серьезно.</i>	
	Цифр. PIRLS-2021	Бумаж. PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифр. PIRLS-2021	Бумаж. PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифр. PIRLS-2021	Бумаж. PIRLS-2021	PIRLS-2016		
РК	17,7%	16,1%	15,8%	РК	22,0%	22,4%	26,7%	РК	36,8%	31,0%	33,2%		
Межд. среднее	18,6%	18,4%	20,0%	Межд. среднее	17,1%	18,6%	20,5%	Межд. среднее	33,9%	31,0%	31,7%		

14. Как вы считаете, будет ли Синий волк лучшим названием для этого рассказа, нежели Блестящая Соломинка?

Выберите ответ.

___ Да
___ Нет

Что из этого рассказа заставляет вас так думать?

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: оценка и критика содержания и элементов текста

Задача: указать предпочтительное название текста на основе оценки сюжетных событий и действий героя, и объяснить свой выбор с точки зрения значимости или центральной роли героя

2 – Полное понимание	1 – Частичное понимание	0 – Отсутствие понимания
Ответ дает оценку и показывает понимание значимости Синего волка или Блестящей Соломинки для рассказа. Он может отображать действие одного из героев, которое является центральным в рассказе, или может определять центральную роль одного из героев. <u>Примеры центральной роли:</u> - Да, он герой рассказа. - Нет, потому что в основном речь идет о Блестящей Соломинке. Синий волк делает многое только в конце. - Нет, потому что она главная героиня. <u>Примеры центрального действия:</u> - Да, потому что Синий волк спасает Блестящую Соломинку — это самое главное. - Нет, потому что именно Блестящая	Ответ дает оценку, но не демонстрирует понимания значимости героя. Он может представлять конкретное действие или обобщенные характеристики героя. <u>Примеры:</u> - Нет, потому что Блестящая Соломинка была лучшим охотником. - Да, потому что Синий волк был смелее, чем Блестящая Соломинка. - Да, потому что Синий волк посоветовал Блестящей Соломинке относиться ко всему серьезно.	Ответ может содержать или не содержать личную оценку, но не содержит точной или соответствующей информации из текста ни о каком волке. <u>Примеры:</u> - Речь идет о Блестящей Соломинке. - Речь идет только о Блестящей Соломинке. [неверно] - Блестящая Соломинка звучит лучше.

<i>Соломинка создал проблемы, приблизившись к людям.</i>								- <i>Синий волк/Блестящая Соломинка был лучшим волком.</i>
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS- 2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS- 2016	
РК	30,2%	37,2%	23,3%	РК	19,5%	15,4%	36,3%	
Межд. среднее	40,5%	38,5%	40,3%	Межд. среднее	18,3%	16,4%	19,9%	

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕКСТЫ

Акулы

Когда многие люди начинают думать об акулах, они представляют челюсти и зубы. Многие акулы действительно имеют мощную челюсть и несколько рядов острых зубов. Укус некоторых акул настолько сильный, что может прокусить толстый кусок стали, и у них всегда вырастают новые зубы. Челюсть акулы состоит примерно из двадцати рядов зубов, расположенных друг за другом. Когда акула ломает или теряет зуб, на его месте вырастает новый. Зубы некоторых акул растут по одному, в то время как у других одновременно заменяется весь ряд.

То, как акулы охотятся на добычу, зависит от их среды обитания. Одни заглатывают мелких

плавающих животных и растения своим огромным ртом. Другие же, являясь быстрыми пловцами, ловят рыбу своими острыми клыками. А некоторые, обитая на побережье, охотятся на тюленей, дельфинов и морских птиц. Среди акул встречаются и донные акулы, питающиеся крабами и моллюсками на дне океана. Все акулы едят и других животных.

Тигровая акула с крепкими, острыми зубами. Она может съесть все, что может проглотить, в том числе и кусочки еды, номерной знак автомобиля и жестяные банки из-под краски. По-другому ее еще называют акула-мусорщик.

Почему акулы являются такими хорошими охотниками?

Акула обладает отличными органами чувств, что делает ее одним из лучших охотников на земле.

Слух

Учитывая, что звук распространяется в пять раз быстрее и дальше под водой, чем на земле, для акулы слух является важным органом чувств при улавливании сигналов жертвы. В отличие от людей, у акул есть два внутренних уха, которые улавливают низкочастотные звуки. Они могут слышать колебания раненой рыбы в воде на расстоянии 1 километра.

Второй спинной плавник

Хвостовой плавник

Осязание

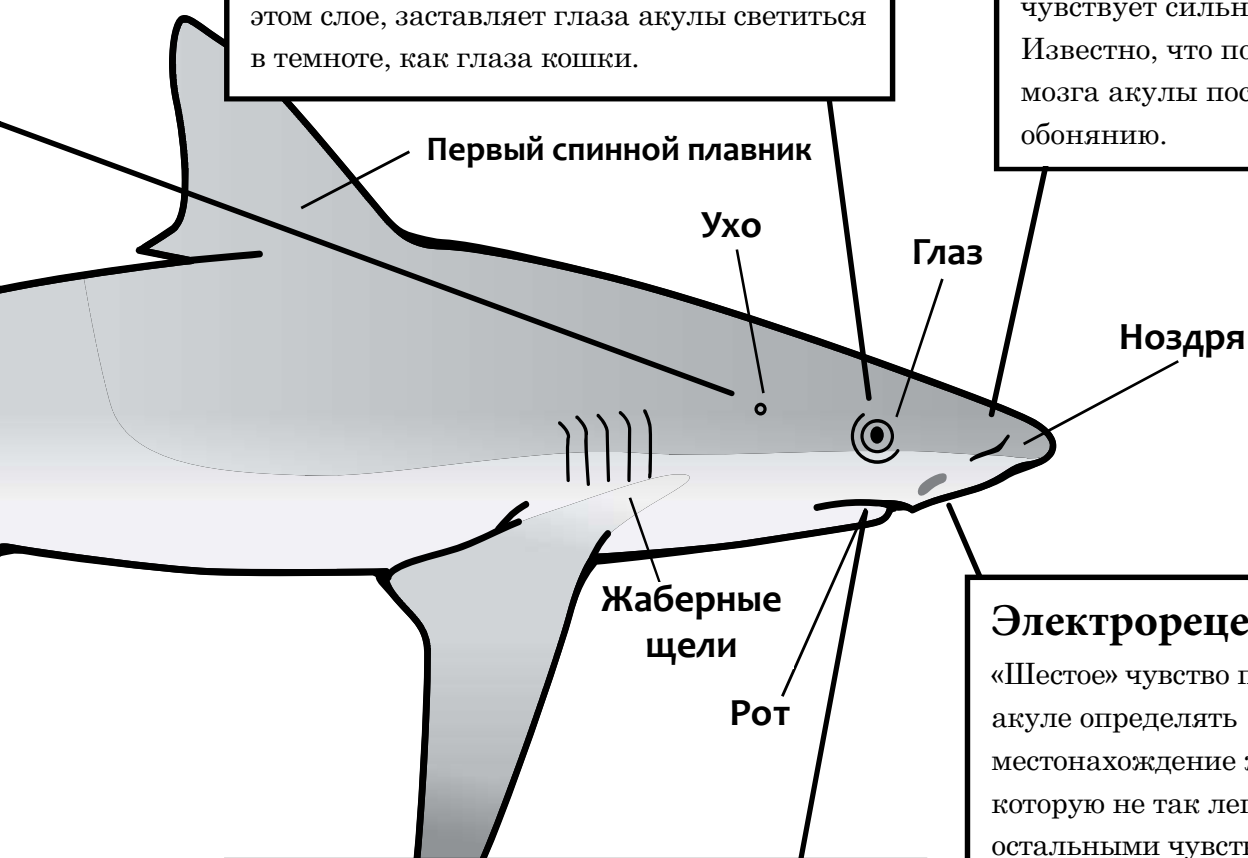
У акул имеются два вида осязания. Первый вид, напоминает чувство, когда вы ощущаете что-то холодное или горячее, твердое или мягкое. Акула также обладает и чувством осязания на расстоянии. Такое осязание на расстоянии позволяет ей чувствовать движение объекта задолго до того, как она столкнулась с ним.

Зрение

Достаточно нелегко видеть под водой, так как зачастую вода мутная и тусклая. Однако глаза акулы хорошо приспособлены к такой подводной жизни благодаря зеркальной поверхности позади сетчатки глаза. Эта поверхность отражает свет обратно в глаз и помогает акуле видеть при тусклом свете. Свет, который отражается в этом слое, заставляет глаза акулы светиться в темноте, как глаза кошки.

Обоняние

Акулы похожи на «плавающие носы» и могут распознать даже маленькую капельку крови в воде. Обоняние является первым чувством, которое подает ей сигналы о добыче. Обоняние акулы обостряется, когда она чувствует сильный голод. Известно, что половина мозга акулы посвящена обонянию.

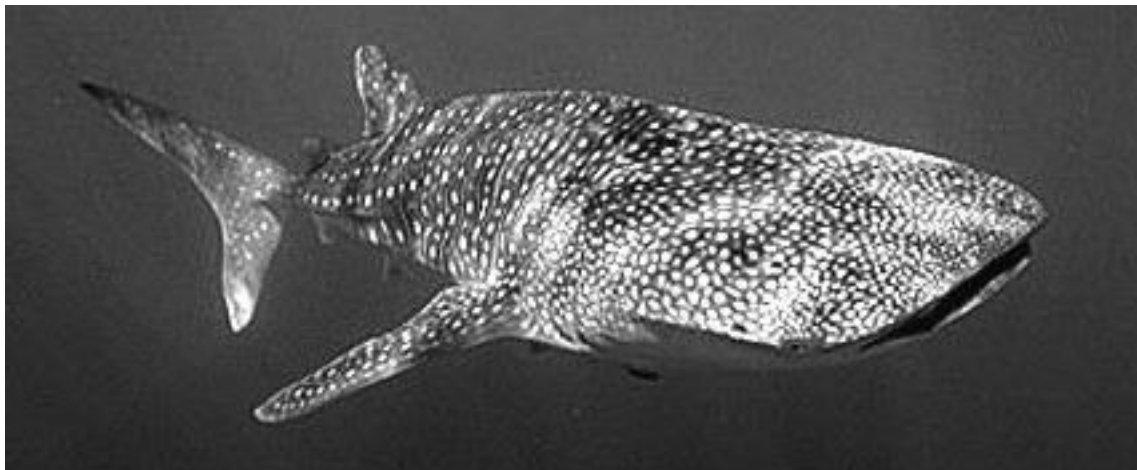
Вкусовое ощущение

Помимо вышеописанных чувств, акулы также активно используют вкусовые ощущения. Зачастую, прежде чем акула что-нибудь съест, она сделает «тестовую» пробу. Чувствительные вкусовые рецепторы, находящиеся во рту акулы, проверяют потенциальную пищу. Акулы после первого укуса нередко отказываются от жертвы, которая не подходит их обычному рациону питания (например, человек).

Электрорецепция

«Шестое» чувство помогает акуле определять местонахождение жертвы, которую не так легко найти остальными чувствами. У акул имеются сотни крошечных пор, расположенные на голове и в нижней челюсти. Эти крошечные поры улавливают слабые электрические сигналы, которые излучаются всеми живыми существами. Благодаря этим сигналам, акула с легкостью находит свою жертву.

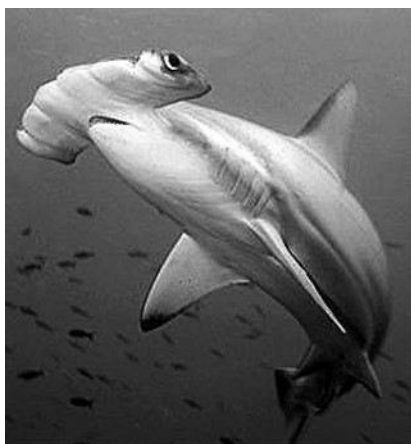
На земле существует примерно 450 различных видов акул, и ученые считают, что вероятно есть и другие виды, которые еще не были открыты. Ниже приводится информация о 3 разных акулах.

Китовая акула

Она относится к самым большим акулам и рыбе в океане. Ее длина может достигать 18 метров, а вес до 20 тонн – это размер огромной грузовой фуры! Вопреки ее размерам, китовая акула безопасна для людей. Свое название китовые акулы получили за то, что они похожи на некоторых китов, так как фильтруют воду при питании. Это означает, что она раскрывает свою 2 метровую челюсть, и фильтрует планктоны и маленьких рыб вместе с тысячью тонн морской воды.

Акула-молот

Акула-молот является необычным видом из семейства акул в море благодаря своей внешности. Она широкая, с приплюснутым носом, что и делает ее в действительности похожей на головку молота. Ее глаза, ноздри и электрорецепторы расположены в нижней части ее головы. Путем покачивания головы назад и вперед, акула получает все больше информации о своем окружении. В мире существует 9 видов молотоголовых акул, их рост колеблется от 1 до 6 метров в длину. Многие молотоголовые акулы плавают одиночку и питаются рыбами, в том числе и другими акулами!

Большая белая акула

Большая белая акула является одной из наиболее известных разновидностей акул. У нее всего 50 зубов, но они намного больше по размерам, по сравнению с другими акулами – 6 сантиметров в длину!

Она использует свои зубы в основном для поедания морских львов и тюленей. Большие белые акулы находятся на 3 месте по величине среди акул, рост составляет примерно 6 метров в длину. Эти акулы являются теплолюбивыми, но это не значит, что они теплокровные. Это означает, что температура их тел намного теплее, чем вода, в которой они обитают, что насыщает их энергией, позволяющей плавать быстрее.

Вопросы к тексту

1. Напишите **две** вещи из начальной части текста о зубах акулы.

1.

2.

---

2. Исходя из текста напишите, какими **тремя** видами животных питается акула?

---

3. Почему тигровую акулу называют акулой-мусорщиком?

Ее острые зубы могут прокусить мусорное ведро.

Она пахнет как мусорное ведро.

Она ест вещи, которые выбрасывают в мусор.

По форме она напоминает мусорный ящик.

2
1
0
8
9

1
0
8
9

4. Какое чувство **первым** использует акула, чтобы найти жертву?

- Ⓐ слух
- Ⓑ зрение
- Ⓒ вкусовое ощущение
- Ⓓ обоняние

5. Почему глаза акулы светятся в темноте?

---

6. Перед тем, как что-нибудь съесть, почему акулы проводят «тестовую» пробу?

- Ⓐ Чтобы убедиться, что они не повредят свои зубы.
- Ⓑ Чтобы понять, хотят ли они есть свою жертву.
- Ⓒ Чтобы их жертва не уплыла.
- Ⓓ Чтобы определить, достаточно ли они голодны.

1
0
8
9

7. Чем отличаются чувства осязания и слуха акулы от тех же чувств человека? Опишите **одно** отличие к **каждому** из чувств.

 1 Осязание

---

 1 Слух

---

8. Например, жертва акулы спряталась под камень и не двигается. С помощью какого чувства акула распознает ее?

- ☐ А зрение
- ☐ В осязание на расстоянии
- ☐ С слух
- ☐ D электрорецепция

9. Каким образом рисунки с текстом помогают объяснить, почему акулы являются такими хорошими охотниками?

- ☐ А На них приведены названия частей тела акулы.
- ☐ В На них описывается, что акула может делать с помощью своих органов чувств.
- ☐ С На них объясняется, как акула видит.
- ☐ D На них показано, какими большими могут быть акулы.

10. Например, голодная акула охотится на тюленей. В каком порядке она воспользуется своими чувствами: **вкусовыми ощущениями, зрением и обонянием?**

Объясните, почему она воспользуется своими чувствами именно в этом порядке, используя информацию в тексте.

---

11. В тексте говорится, что некоторые акулы заглатывают крошечных плавающих животных своим большим ртом. Какие акулы добывают пищу таким способом?

- ☐ A тигровая акула
- ☐ B китовая акула
- ☐ C акула-молот
- ☐ D большая белая акула

12. В нижеприведенной таблице содержится информация о различных видах акул их текста. Заполните недостающие элементы.

Вид акул	Длина	Еда	Характерные особенности
Китовая акула			самая большая акула
Акула-молот	1-6 метров		
	6 метров	морские львы и тюлени	

3

2

1

0

8

9

Ответы на задания

ВОПРОСЫ С ВЫБОРОМ ОТВЕТА

Номер вопроса	Сложность вопроса	Процесс	Содержание вопроса	Правильный ответ	Цифровой PIRLS-2021		Бумажный PIRLS-2021		PIRLS-2016	
					РК	Межд. среднее	РК	Межд. среднее	РК	Межд. среднее
3	Высокий	Формулирование прямых выводов	Сделать прямой вывод, чтобы распознать значение метафоры	С	68,1%	63,0%	71,2%	60,7%	71,8%	63,8%
4	Средний	Извлечение информации, заданной в явном виде	Найти информацию, заданную в явном виде	D	59,8%	57,1%	57,5%	54,7%	57,6%	57,1%
6	Высокий	Формулирование прямых выводов	Найти текстовое поле с заголовком и сделать вывод, чтобы распознать наилучшее объяснение	B	32,6%	54,1%	53,4%	67,2%	60,9%	69,7%
8	Продвинутый	Формулирование прямых выводов	Различить релевантную информацию, чтобы сделать вывод о научном объяснении	D	37,2%	43,9%	51,6%	54,8%	56,1%	56,8%
9	Высокий	Оценка и критика содержания и элементов текста	Оценить, как формат и содержание рисунка передают информацию	B	54,3%	63,1%	63,3%	67,5%	66,4%	69,0%
11	Высокий	Формулирование прямых выводов	Найти и различить информацию из разных разделов текста, чтобы сделать вывод	B	48,9%	51,2%	58,8%	58,4%	62,4%	61,6%

ВОПРОСЫ СО СВОБОДНО-КОНСТРУИРУЕМЫМ ОТВЕТОМ

1. Напишите две вещи из начальной части текста о зубах акулы.

Сложность вопроса: средний

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: извлечь и воспроизвести 2 фрагмента информации, заданных в явном виде, из начальной части текста

2 – Полное понимание	1 – Частичное понимание	0 – Отсутствие понимания
В ответе перечислены два факта о зубах акулы из списка ниже. Оба правильных ответа могут быть выражены в одном предложении. <u>Примеры:</u> - У акул острые зубы. - У акул очень крепкие/мощные зубы. - Они используют свои заостренные зубы, чтобы ловить рыбу/поедать других животных. - У акул есть (до двадцати) рядов зубов. - Зубы акулы могут прокусить сталь. - Зубы акулы могут прокусить номерные знаки или банки из-под краски. - Акулы могут заменять сломанные зубы по одному. - Акулы могут заменять сразу весь ряд сломанных зубов. - У акул никогда не заканчиваются зубы.	В ответе указан только один факт из списка.	В ответе не приводится никаких фактов о зубах акулы из начальной части текста. Или ответ включает факты, которые являются неточными или не имеют отношения к зубам. <u>Примеры:</u> - Многие люди представляют челюсти и зубы, когда думают об акулах. - Тигровая акула ест все, что может проглотить. - У некоторых акул/больших белых акул 50 зубов. - Зубы некоторых акул/больших белых акул достигают

								<i>длину в 6 см.</i> - <i>У акул мощные челюсти.</i>
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS- 2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS- 2016	
РК	48,7%	59,9%	53,6%	РК	35,1%	28,1%	38,2%	
Межд. среднее	63,2%	55,0%	57,3%	Межд. среднее	25,5%	27,1%	27,6%	

2. Исходя из текста напишите, какими тремя видами животных питается акула?

Сложность вопроса: средний

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: найти и воспроизвести 3 фрагмента информации, заданных в явном виде

1 – Приемлемый Ответ				0 – Неприемлемый Ответ
В ответе перечислены любые три вида животных из списка ниже: - тюлени - дельфины - морские птицы - крабы - моллюски - морские львы - другие акулы - планктон - (маленькая) рыба - плавающие животные				В ответе указаны одно или два животных из списка, а также могут быть неправильные (например, люди, растения, мусор) или расплывчатые ответы (например, прибрежные/морские животные).
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	58,1%	62,5%	74,0%	
Межд. среднее	67,3%	67,5%	69,6%	

5. Почему глаза акулы светятся в темноте?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: формулирование прямых выводов

Задача: найти текстовое поле с заголовком и сделать простой вывод, чтобы дать объяснение

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Ответ идентифицирует зеркальную поверхность глаза акулы. <u>Примеры:</u> - Задняя часть глаза имеет блестящую поверхность. - Глаз имеет зеркальную поверхность. Или ответ верно описывает процесс отражения света от зеркальной поверхности. <u>Примеры:</u> - Блестящая (зеркальная) поверхность глаза отражает свет обратно в глаз. - Свет отражается от (задней части) глаза. - Свет отражается от поверхности.				Ответ не дает точного или соответствующего описания поверхности глаза или процесса отражения от него света. <u>Примеры:</u> - Свет отражается от воды в их глаза. - Свет отражается от поверхности воды. - Чтобы помочь им лучше видеть/быть увиденными.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	26,9%	60,3%	66,5%	
Межд. среднее	40,7%	48,1%	54,7%	

7. Чем отличаются чувства осязания и слуха акулы от тех же чувств человека? Опишите одно отличие к каждому из чувств.

Сложность вопроса: высокий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: найти текстовое поле с заголовком и интерпретировать, чтобы предоставить объяснение

2 – Полное понимание	1 – Частичное понимание	0 – Отсутствие понимания
Ответ включает одно правильное объяснение для каждого чувства. <u>Осязание:</u> - Акулы обладают чувством осязания на расстоянии. - У них есть два вида осязания. - Акулы могут осязать издалека. - Акулы могут почувствовать движение объекта еще до того, как столкнется с ним. - Он может чувствовать то, к чему не может прикоснуться. - Они могут почувствовать свою добычу даже на таком расстоянии, где люди не могут этого сделать. <u>Слух:</u> - Акулы слышат рыбу на расстоянии 1 км. - Акулы слышат дальше, чем люди. [Звук распространяется в пять раз быстрее и дальше под водой, чем на	Ответ включает правильное объяснение только для одного чувства.	Ответ не дает точного или соответствующего объяснения ни для одного из чувств или может указывать на сходство между чувствами акулы и человека. <u>Примеры:</u> - Оба ощущают холодное или горячее. - Они слышат быстрее, чем люди. - Акулы используют плавники для осязания, как люди используют руки и пальцы. - Акулы могут трогать предметы только издалека.

земле — это общее описание свойств звука в воде, а не разница между слухом акулы и слухом человека. Однако вывод о том, что акулы могут слышать дальше, чем люди, является верным, учитывая расстояние, с которого акула может услышать раненую рыбу]. - У них два внутренних уха. - Они чувствительны к низкочастотным звукам.								
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	18,4%	36,8%	49,3%	РК	29,3%	35,3%	31,5%	
Межд. среднее	32,8%	36,1%	38,5%	Межд. среднее	23,2%	28,4%	30,4%	

10. Например, голодная акула охотится на тюленей. В каком порядке она воспользуется своими чувствами: вкусовыми ощущениями, зрением и обонянием?

Объясните, почему она воспользуется своими чувствами именно в этом порядке, используя информацию в тексте.

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: объединить информацию из 3 текстовых полей, чтобы построить последовательность событий

2 – Полное понимание	1 – Частичное понимание	0 – Отсутствие понимания
В ответе указан правильный порядок: обоняние, зрение, вкус. В нем приводится точная информация по крайней мере для одного из этих чувств, подтверждающая порядок или иллюстрирующая, как это чувство сработало бы в описанной ситуации. <u>Примеры:</u> - Сначала обоняние, потому что запах — это первое чувство, которое подает сигнал о добыче. Затем зрение, потому что глаза акулы могут видеть в тусклом свете. И последнее — вкус, потому что во рту у нее чувствительные вкусовые рецепторы. - Она первым учуяла бы запах, потому что акулы похожи на плавающие носы. Затем она увидит это и откусит, чтобы попробовать его на вкус.	Ответ дает правильный порядок всех трех чувств, но не дает никакой подтверждающей информации. <u>Пример:</u> - Обоняние, зрение, вкус ИЛИ: в ответе упоминаются только два чувства в правильном порядке и приводится вспомогательная информация по крайней мере для одного чувства. <u>Примеры:</u> - Зрение, потому что глаза акулы могут видеть под водой. Как только она увидит, где находится тюлень, она сможет его попробовать. - Слух и зрение, ведь глаза акулы хорошо приспособлены к подводному миру. Затем вкус, потому что у акул чувствительные вкусовые	Ответ дает правильный порядок двух чувств, но не дает никакой подтверждающей информации. <u>Пример:</u> - Обоняние, затем вкус ИЛИ: ответ не демонстрирует понимания порядка, в котором акула будет использовать свои чувства. Он может дать некоторую информацию из текста об использовании акулами своих чувств. <u>Примеры:</u> - Вкус, зрение, обоняние. - Глаза акулы позволяют ей видеть в тусклом свете. - Акулы во многом полагаются на свои вкусовые ощущения.

- <i>Обоняние, затем зрение. Вкус стоит на последнем месте, потому что, чтобы откусить, нужно подойти близко.</i>				<i>рецепторы [слух не является одним из описанных чувств].</i> - <i>Сначала обоняние, потому что половина ее мозга отвечает за обоняние. Вкус на последнем месте.</i> - <i>Обоняние — первое чувство, которое подает сигнал акуле о добыче. Затем она ее увидит.</i>			
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016
РК	6,5%	10,1%	14,7%	РК	10,4%	7,9%	35,1%
Межд. среднее	13,3%	22,0%	24,2%	Межд. среднее	20,7%	16,5%	18,1%

12. В нижеприведенной таблице содержится информация о различных видах акул их текста. Заполните недостающие элементы.

Сложность вопроса: высокий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: интерпретировать и объединить информацию из разных разделов текста, чтобы заполнить таблицу

3 – Обширное понимание				2 – Удовлетворительное понимание				1 – Минимальное понимание				0 – Неудовлетворительное понимание
В ответе правильно заполнены все 6 ячеек. Ответ должен включать единицы измерения.				В ответе правильно заполнено 5 из 6 ячеек.				В ответе правильно заполнено 3-4 из 6 ячеек.				В ответе правильно заполнено 2 или менее из 6 ячеек.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	16,0%	20,2%	42,6%	РК	22,5%	28,1%	29,7%	РК	29,3%	27,5%	17,6%	
Межд. среднее	28,9%	28,5%	33,8%	Межд. среднее	22,3%	25,7%	26,1%	Межд. среднее	20,9%	22,0%	21,4%	

Приемлемый ответ для каждой пустой ячейки.

Вид акул	Длина	Еда	Характерные особенности
Китовая акула	18 метров	маленькие рыбы, планктоны, крошечные плавающие животные, растения НЕ ПРИНИМАЕТСЯ: рыба	самая большая акула
Акула-молот	1-6 метров	рыбы, другие акулы	глаза, ноздри и электрорецепторы расположены на краю «головки-молота», плавает в одиночку, покачивает головой назад и вперед, голова/широкий приплюснутый нос, необычный/странный вид НЕ ПРИНИМАЕТСЯ: самая маленькая акула
Большая белая акула	6 метров	морские львы и тюлени	крупнейшие (6 см) зубы, самая известная, теплолюбивые, третья крупная акула, белый живот НЕ ПРИНИМАЕТСЯ: теплокровные, 50 зубов, быстро плавает, острые зубы, самая крупная акула

Где же мед?

*Могут ли люди и дикие птицы работать вместе?
В Восточной Африке, птица под названием
медоуказчик, помогает людям находить мед.*

Медоуказчик предпочитает питаться пчелиным воском и личинками пчел и всегда знает, где найти хороший улей. Но птичка слишком мала, чтобы взломать улей и заполучить самую вкусную еду. И именно тогда сюда приходит народ Боран. Они сами добывают свою еду, и время от времени едят свежий мед. Боранам самим приходится находить улья, чтобы добыть мед. Однако в дикой местности улья пчел достаточно трудно отыскать. К счастью, в этом народе Боран помогают медоуказчики.

Дикие пчелы строят свои улья внутри стволов дерева.

Знакомство с медоуказчиком

Смотря на птичку, вы бы не подумали, что в ней есть что-то особенное. Медоуказчик – серо-коричневого цвета с белыми пятнами на хвосте. В длину примерно двадцать сантиметров с маленькой головой и коротким клювом. Так как медоуказчик не всегда может попасть внутрь улья, он также питается фруктами, гусеницами и другими насекомыми.

Медоуказчик сидит на ветке.

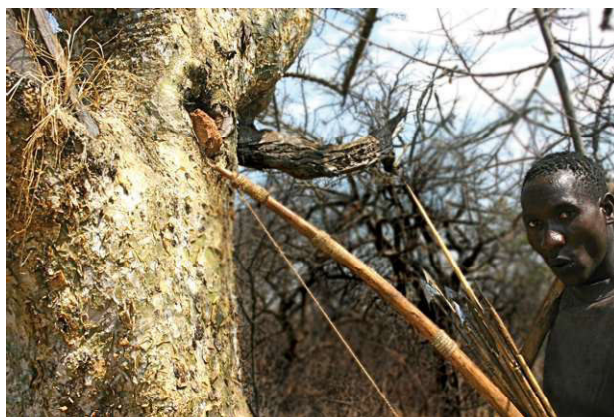
Знакомство с народом Боран

Народ Боран проживает в Восточной Африке. Их дома сделаны из веток и покрыты травой. Бораны славятся разведением крупного рогатого скота, что дает им мясо и молоко. Почва Восточной Африки сухая, и поэтому здесь недостаточно свежей травы для скота, чтобы пастись на одном месте круглый год. Вследствие чего, три или четыре раза в год, Бораны переходят вместе со своим скотом на новые места. Они разбирают свои дома на большие детали и забирают с собой. По прибытии на новое место они заново строят свои дома. Но их земли становятся все более засушливыми, и у Боранов появляется все больше проблем с поиском свежей травы. По этой причине, некоторые Бораны начинают поиски нового места для проживания в городах.

Добыча меда

Когда птица и Боран собирается добыть мед, у них есть способ звать друг друга на помощь. У Борана есть особенный свист, который можно услышать на расстоянии 1 километра. Медоуказчик зовет человека при помощи постоянного звука из двух нот: *тирр-тирр, тирр-тирр!*

Бораны свистят медоуказчику.

Когда Боран и медоуказчик оба готовы, они приступают к добыче меда. Птичка улетает за пределы видимости, а затем возвращается и садится там, где ее видно. Как только люди приближаются, она улетает вперед, показывая свой белый хвост.

Когда медоуказчик летает чуть ниже верхушек деревьев, это означает что, он хочет показать Борану, что улья находятся вблизи земли. Если он летает выше деревьев, это значит, что улья находятся внутри дерева.

Затем он снова садится и ждет. Бораны создают шум, чтобы дать птичке понять, что они все еще следуют за ней. Они свистят, бьют о деревья, громко разговаривают.

Как только они приближаются к улью, медоуказчик все чаще приземляется и начинает садиться на землю. Тогда Бораны начинают понимать, что они близки к ульям.

Наконец, когда медоуказчик добирается до улья, он издает новый звук — мягкий с длинными паузами между нотами. Для Боранов это означает «Эй, мы на месте! Улья здесь!» Иногда он просто летает вокруг улья.

Бораны приступают к разжиганию огня. Используя кусок дымящегося дерева, они отгоняют пчел. Затем они ломают улья и достают мед, а оставшийся воск и личинок пчел они оставляют медоуказчику.

Легенда о медоуказчике

Бораны рассказывают истории о том, что будет, если вы не отблагодарите медоуказчика за помощь вам в указании дороги к улью. В следующий раз, когда вы последуете за ним, медоуказчик приведет вас к чему-то действительно опасному, например, леопарду, сидящему на дереве!

Победа обоих

По словам Боранов, без помощи медоуказчика поиски улья занимают почти девять часов. Иногда они даже могут ничего не найти. Но благодаря медоуказчику, который показывает дорогу, добыча меда занимает три часа, и почти всегда они находят улья. Без помощи народа Борана медоуказчику по силам достать воск только из наружной части улья. Но при помощи людей, их дыма и инструментов, медоуказчик может заполучить то, что находится внутри улья!

В одиночку

Иногда медоуказчики летят к ульям в одиночку. В таких случаях, они отправляются в облачное и прохладное утро, в то время, когда пчелы дремлют. Так они могут подлететь прямо к улью, но не остаются там надолго, так как пчелы могут ужалить их, и они не получают необходимой пищи.

Прошлое и будущее

Совместная работа людей и медоуказчиков настолько эффективна, что ученые считают, что это продолжается на протяжении долгого времени. Наскальные рисунки свидетельствуют о том, что африканцы добывают мед на протяжении более 20 000 лет.

Однако это сотрудничество между птицей и человеком находится под угрозой. Сегодня многие медоуказчики живут в заповедниках, куда вход людям строго запрещен. А Бораны переезжают в города, где легче купить пачку сахара в магазине, чем добывать мед из улья.

Можно видеть как медоуказчик зовет человека, залетая во двор его дома, но в ответ не получает никакого ответа.

Вопросы к тексту

1. Чем питаются Бораны и медоуказчик из улья?

Бораны

Медоуказчик

---

2. Что делают Бораны и медоуказчик, чтобы помочь друг другу?

Бораны

Медоуказчик

2
1
0
8
9

2
1
0
8
9

3. Почему Боранам приходится три или четыре раза в год переходить на новое место?

- ☐ (A) чтобы найти воду
- ☐ (B) чтобы найти мед
- ☐ (C) чтобы прокормить свой скот
- ☐ (D) чтобы продавать мясо и молоко

4. Напишите **два** материала, из которых сделаны дома Боранов.

1.

2.

5. Какую информацию можно получить из раздела *Знакомство с народом Боран*?

- ☐ (A) почему Боранам запрещен вход в заповедники
- ☐ (B) почему Бораны добывают мед на протяжении долгого времени
- ☐ (C) почему Бораны переезжают в города
- ☐ (D) почему ученые занимаются изучением народа Боран

1
0
8
9

6. Как Бораны зовут на помощь медоуказчиков?

- Ⓐ Они используют дым.
- Ⓑ Они стучат по дереву.
- Ⓒ Они используют специальный свист.
- Ⓓ Они зовут их по имени.

7. Медоуказчик подает различные сигналы Боранам, с помощью различных действий. Заполните недостающие элементы таблицы.

	Действия медоуказчика	Что это означает для Боранов
1	Летает выше деревьев	
1		Они приблизились к ульям.
1		Они добрались до улья.

1
0
8
9

1
0
8
9

1
0
8
9

8. Зачем Ворны разжигают огонь?

- Ⓐ чтобы привести птицу к улью
- Ⓑ чтобы заставить пчел покинуть улей
- Ⓒ чтобы разломать улей
- Ⓓ чтобы показать, что они нашли улей

9. Какова основная мысль *Легенды о медоуказчике*?

- Ⓐ Нужно поощрять медоуказчика.
- Ⓑ Медоуказчик - очень умная птица.
- Ⓒ Нужно всегда следовать за медоуказчиком.
- Ⓓ Медоуказчик может быть опасным.

10. Почему медоуказчик добывает мед утром в одиночку?

- Ⓐ Потому что легко найти ульи.
- Ⓑ В это время больше личинок.
- Ⓒ В это время пчелы не в улье.
- Ⓓ Меньше вероятности быть ужаленным.

11. Какие свидетельства, найденные людьми, показывают, что Бораны и медоуказчик работают совместно на протяжении многих тысяч лет?

---

12. Почему сотрудничество между птицей и человеком находится под угрозой?

- ☐ A Боранам, возможно, больше не нужна помощь медоуказчика.
- ☐ B Медоуказчик перестал следовать за Боранами.
- ☐ C Бораны, возможно, больше не любят мед.
- ☐ D Медоуказчик нашел другие разновидности пищи.

13. Воспользуйтесь информацией в тексте и объясните, что придется делать медоуказчику в будущем, если большинство Боранов переедут в города.

Ответы на задания

ВОПРОСЫ С ВЫБОРОМ ОТВЕТА

Номер вопроса	Сложность вопроса	Процесс	Содержание вопроса	Правильный ответ	Цифровой PIRLS-2021		Бумажный PIRLS-2021		PIRLS-2016	
					РК	Межд. среднее	РК	Межд. среднее	РК	Межд. среднее
3	Продвинутый	Формулирование прямых выводов	Сделать простой вывод, чтобы распознать объяснение	С	39,0%	48,3%	63,7%	62,7%	66,5%	67,0%
5	Продвинутый	Формулирование прямых выводов	Различить и распознать перефразировку в конце указанного текстового поля	С	38,8%	49,7%	53,7%	54,4%	61,7%	57,9%
6	Средний	Извлечение информации, заданной в явном виде	Найти и распознать деталь, заданную в явном виде	С	73,1%	75,5%	75,3%	76,9%	83,4%	80,2%
8	Высокий	Формулирование прямых выводов	Сделать вывод, чтобы распознать цель действия	В	59,6%	64,6%	63,5%	69,9%	75,8%	73,4%
9	Продвинутый	Формулирование прямых выводов	Распознать основную мысль короткого повествования по определенной части текста	А	27,2%	41,1%	29,3%	48,9%	37,0%	51,2%
10	Продвинутый	Формулирование прямых выводов	Сделать вывод о причине того или иного действия	Д	37,6%	45,7%	40,1%	52,2%	53,3%	55,3%
12	Продвинутый	Интерпретация и интеграция идеи и информации	Найти и интерпретировать информацию, чтобы распознать причину возникновения ситуации	А	31,6%	40,6%	30,2%	45,4%	37,8%	45,9%

ВОПРОСЫ СО СВОБОДНО-КОНСТРУИРУЕМЫМ ОТВЕТОМ

1. Чем питаются Бораны и медоуказчик из улья?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: извлечь и воспроизвести 2 фрагмента информации из начальной части текста

2 – Полное понимание				1 – Частичное понимание				0 – Отсутствие понимания
Ответ предоставляет правдоподобные данные как для Борана, так и для медоуказчика. <u>Примеры:</u> - Боран: <i>мед</i> - Медоуказчик: <i>(пчелиный) воск/личинки/(детеныши) пчел</i>				Ответ дает правдоподобные данные либо для Борана, либо для медоуказчика.				Ответ не содержит правильных данных для Борана или медоуказчика или слишком расплывчат. <u>Примеры:</u> - Боран: <i>сахар, еда из магазина</i> - Медоуказчик: <i>фрукты, черви, другие насекомые, мед, еда</i>
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	41,0%	62,4%	49,1%	РК	35,6%	35,5%	36,1%	
Межд. среднее	58,1%	54,9%	58,0%	Межд. среднее	26,0%	26,1%	26,6%	

2. Что делают Бораны и медоуказчик, чтобы помочь друг другу?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: найти и интерпретировать положительное действие

2 – Полное понимание				1 – Частичное понимание				0 – Отсутствие понимания
Ответ показывает способ, которым Боран помогает медоуказчику, и наоборот. Ответ должен указывать на действие каждого, которое очевидно приносит пользу другому. Как Боран помогает медоуказчику: - Ломает улья/помогает ему попасть внутрь улья - Оставляет личинки и воск/добывают для них еду - Заставляют пчел уйти (разжигая огонь/создав дым) Как медоуказчик помогает Борану: - Помогает ему найти улей/мед/пчел/еду - Показывает ему, где находится улей/летает вокруг улья - Говорит Борану: «Эй, мы на месте!» (издавая мягкий звук с длинными паузами между нотами)				Ответ показывает либо то, как Боран помогает медоуказчику, либо то, как медоуказчик помогает Борану.				Ответ не показывает соответствующий способ, которым медоуказчик или Боран помогают друг другу. Ответ может содержать действие без указания того, каким образом оно является полезным. <u>Примеры:</u> - Боран: <i>помогает медоуказчику найти еду.</i> [медоуказчик находит улья, а Боран помогает добывать еду] - Медоуказчик: <i>помогает Борану добыть мед</i> - Боран: <i>свистит</i> - Медоуказчик: <i>тирр-тирр, тирр-тирр!</i>
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	

РК	18,4%	25,5%	27,1%	РК	28,0%	28,8%	37,9%	
Межд. среднее	28,2%	36,3%	36,5%	Межд. среднее	25,2%	22,4%	23,5%	

4. Напишите два материала, из которых сделаны дома Боранов.

Сложность вопроса: высокий

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: найти и воспроизвести 2 фрагмента явно указанной информации из текстового поля

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
В ответе указаны два материала, из которых сделаны дома Боранов: ветка и трава. <u>Примеры:</u> - Ветки/веточки/палки - Трава/солома/сено				Ответ не содержит правильные варианты. В ней могут повторяться слова из вопроса или указываться неправильный материал наряду с правильным. <u>Примеры:</u> - мед и грязь - шкуры и ветки - трава и дерево - кора и листья - ветки - ветки, кора, трава
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	53,7%	74,7%	80,4%	
Межд. среднее	62,8%	69,9%	74,5%	

7. Медоуказчик подает различные сигналы Боранам, с помощью различных действий. Заполните недостающие элементы таблицы.

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: найти и объединить информацию, чтобы связать действие с его значением

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Ответ показывает понимание того, что, когда медоуказчик летит над деревьями, он сообщает Борану местонахождение улья. <u>Примеры:</u> - Улей/мед находится внутри дерева/высоко.				Ответ не демонстрирует понимания того, что значит для Борана, когда медоуказчик летит над деревьями. <u>Примеры:</u> - Улья находятся вблизи земли. - Он знает, где находятся улья.
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	29,7%	44,7%	56,5%	
Международное среднее	30,1%	41,5%	45,0%	
1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Ответ идентифицирует действие медоуказчика, которое указывает Борану на близость улья. <u>Примеры:</u> - Начинает садиться/приземляться к земле				Ответ не демонстрирует понимания того, что делает медоуказчик, чтобы показать Борану, что они приближаются к улью. <u>Примеры:</u> - Он показывает свои белые хвостовые перья. - Он перестает летать.

				- <i>Он летит близко к земле.</i> - <i>Свистит</i>
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	25,0%	32,8%	48,1%	
Международное среднее	29,3%	38,3%	41,5%	
1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
Ответ идентифицирует действие медоуказчика, которое указывает на то, что Бораны добрались до улья. <u>Примеры:</u> - <i>Издает новый (другой) звук/мягкий тон с длинными паузами</i> - <i>ИЛИ, летает по кругу вокруг улья.</i>				Ответ не демонстрирует понимания того, что делает медоуказчик, чтобы показать Борану, что они добрались до улья. <u>Примеры:</u> - <i>Он издает особый шум.</i> - <i>тирр-тирр-тирр!</i> - <i>Он находит улей.</i> - <i>Эй, мы на месте!</i>
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	20,3%	25,1%	37,2%	
Международное среднее	28,2%	36,6%	39,3%	

11. Какие свидетельства, найденные людьми, показывают, что Бораны и медоуказчик работают совместно на протяжении многих тысяч лет?

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: найти и интерпретировать соответствующую информацию в контексте всего текста

1 – Приемлемый ответ				0 – Неприемлемый ответ
В ответе идентифицируется свидетельство давнего партнерства Борана и медоуказчика: рисунки. <u>Примеры:</u> - <i>рисунки</i> - <i>наскальные рисунки</i> - <i>Африканские рисунки</i> - <i>пещерные рисунки</i> - <i>рисунки на стене</i>				Ответ неверный или в нем повторяются слова из вопроса. <u>Примеры:</u> - <i>резьба по камню</i> - <i>книги</i> - <i>мед</i> - <i>ульи</i> - <i>фото</i> - <i>Они хорошо работают вместе.</i>
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	22,5%	25,7%	24,8%	
Международное среднее	32,4%	35,6%	37,4%	

13. Воспользуйтесь информацией в тексте и объясните, что придется делать медоуказчику в будущем, если большинство Боранов переедут в города.

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: оценка и критика содержания и элементов текста

Задача: оценивать идеи и информацию по всему тексту, чтобы сделать прогноз

1 – Приемлемый ответ	0 – Неприемлемый ответ
В ответе говорится об общих последствиях для медоуказчика, если большинство Боранов переедут в города — ему нужно будет охотиться за едой (личинки/ульи/воск) в одиночку. <u>Примеры:</u> - Им придется искать ульи в одиночку. - Возможно, им нужно будет самим найти еду. ИЛИ ответ представляет правдоподобный способ, которым медоуказчик может изменить свое поведение: • найти альтернативный источник пищи, например, есть больше фруктов, насекомых, червей • найти альтернативный способ безопасного извлечения пищи из улья, например, отправляться по утрам (когда облачно и прохладно) • найти другого партнера или переехать в другое место. <u>Примеры:</u> - Они могут есть что-то другое, например, насекомых. - Возможно, им придется изменить свой рацион. - Они могут искать ульи рано утром. - Им нужно будет найти другого партнера. - Возможно, им придется переехать, чтобы найти	Ответ не предоставляет соответствующее действие медоуказчика в будущем. <u>Примеры:</u> - Они больше не будут есть личинки. [ответ неточный и недостаточный, так как не указывает на альтернативный источник пищи] - Они могут позвать Борана. - Медоуказчик погибнет. - Они могут пойти в город. [переезд в город является нецелесообразным, так как в тексте говорится, что медоуказчик пытался сделать это, но безрезультатно].

<i>достаточно еды.</i>				
	Цифровой PIRLS-2021	Бумажный PIRLS-2021	PIRLS-2016	
РК	23,0%	31,1%	36,0%	
Международное среднее	27,8%	31,4%	31,6%	

Удивительный осьминог

Осьминоги — это морские животные с округлыми телами, выпученными глазами и восемью длинными щупальцами. У них очень сильные щупальца с присосками по всей длине. Они живут во всех океанах мира, но особенно любят теплые тропические воды. Часто осьминогов можно встретить на дне океана, где они могут найти свою любимую еду. Эти животные обожают есть крабов, креветок и рыбок. Они захватывают свою добычу с помощью присосок, а затем кладут еду в рот.

Осьминог перед своим логовом

Осьминоги часто живут одни в логове, построенном из камней. Они иногда даже делают каменные «двери» для своего логова, которые можно закрыть для собственной безопасности.

Спасаясь от опасности

Осьминоги могут избежать опасности, потому что они быстрые пловцы и могут выстрелить облако густых темных чернил в любого нападающего. Это дает им достаточно времени, чтобы поспешно удалиться.

Осьминог стреляет чернилами, чтобы избежать опасности.

Осьминоги также являются экспертами в маскировке. Они могут изменять свой цвет кожи на розовый, синий, ко-

ричневый или зеленый, чтобы слиться с камнями, песком и кораллами вокруг них и стать невидимыми. Осьминоги могут быть похожи на бугристые скалы, покрытые водорослями. Также, чтобы выглядеть несъедобными, у них на коже в считанные секунды могут появиться различные пятна, полосы и выступы.

Осьминог отпугивает хищников своими пятнами.

Осьминоги могут прятаться, проскальзывая сквозь трещины в скалах или кораллах. У них нет позвоночника. На самом деле у них вовсе нет костей, и всё их тело мягкое. Без костей осьминоги могут извиваться, как поток воды, и помещаться в очень крошечном пространстве. Они известны тем, что появляются там, где их не ожидаешь. Осьминогов находили в ракушках, приборах ученых и бутылках, оставленных в море.

Осьминог, прячущийся под ракушками.

Иногда осьминоги даже используют ракушки, чтобы спрятаться. Они поднимают ракушки с помощью присосок. Затем они оборачивают себя своими щупальцами, выставляя наружу ракушки. Проплывающие рядом хищники думают, что это не осьминог, а просто старая куча ракушек.

Обучаясь разному

Самка осьминога по имени Фрида жила в океанариуме в Германии. Наблюдая, как ее смотрители открывают стеклянные банки с едой, она научилась открывать их самостоятельно. Прижав крышку телом и сжимая банку своими щупальцами, она поворачивала свое тело без костей, чтобы открутить крышку. Фрида открывала только банки с ее любимой едой, такой как крабы и креветки. Она игнорировала банки с обычной рыбой.

Фрида открывает банки с едой.

В морском центре в Соединенных Штатах осьминог по имени Сквирт научился рисовать. Он мог делать это, перемещая рычаги, которые распыляют краску на холст. «Произведение искусства», созданное им, было продано для сбора денег на содержание аквариума осьминога.

Сквирт создает «произведение искусства».

Занимая осьминогов делом

Людам нравится наблюдать за осьминогами в океанариумах, которые обеспечивают этим животным естественную среду обитания. Но осьминогам быстро становится скучно, поэтому персонал океанариума должен придумывать способы, как занять осьминогов делом. Например, они дают осьминогам головоломки и игрушки, которые можно разобрать.

Осьминог, играющий с игрушкой в своем аквариуме.

В океанариуме в Соединенных Штатах осьминогу по имени Сэмми нравилось играть с пластмассовым шариком, половинки которого можно было соединить, провернув их между собой. Его смотритель клал еду внутрь шарика, а Сэмми открывал его, а затем снова закручивал шарик по окончании трапезы.

Узнавая своих зрителей

Помимо игрушек и головоломок, осьминогам нравится, когда их смотрители проводят время, касаясь их и играя с ними. Когда осьминоги видят, что их смотрители подходят, чтобы накормить и погладить их головы, они краснеют, показывая, что взволнованы. Они также могут приветствовать своих зрителей, стоя на щупальцах и наклонившись вперед.

Осьминог, цепляющийся за руки зрителя.

Известно, что осьминоги прыгают на своих задних щупальцах, размахивая «руками», чтобы привлечь внимание своих зрителей.

Осьминоги любят компанию так же, как они любят еду. Когда осьминоги заканчивают есть, они вытягивают одно щупальце, а затем другое, обвивая руки зрителей. Осьминоги мягко цепляются присосками к своим зрителям, и кажется, что они держаться за руки.

Вопросы к тексту

1. Согласно статье, какие утверждения верны в отношении осьминогов?

Отметьте все подходящие ответы.

У них округлые тела.

☐

У них восемь длинных щупалец.

☐

Они живут только в холодных частях океана.

☐

Они любят есть крабов и рыбок.

☐

Они ловят пищу своим ртом.

☐

2. Из чего осьминоги делают двери для своего логова?

---

3. В статье говорится, что осьминоги являются «экспертами в маскировке».

Что это значит?

Ⓐ Они могут выглядеть как что – то другое.

Ⓑ Они очень быстрые пловцы.

Ⓒ Они могут стрелять темными чернилами.

Ⓓ Они могут принимать разные формы.

---

4. У осьминогов нет костей. Что они могут сделать благодаря этому?

- Ⓐ Спрятаться с другими осьминогами
- Ⓑ Держаться за скалы
- Ⓒ Поместиться в очень крошечные пространства
- Ⓓ Выглядеть как водоросли

---

5. Осьминоги известны тем, что появляются в неожиданных местах.

Приведите один пример из текста.

---

6. Приведите два способа, с помощью которых осьминоги спасаются от хищников.

---

7. Что научилась делать самка осьминога Фрида?

---

8. Что научился делать осьминог Сквирт?

- Ⓐ Рисовать картины аквариума
- Ⓑ Перемещать рычаги, чтобы стрелять краской на холст
- Ⓒ Распылять собственные чернила как краску на холст
- Ⓓ Использовать свои щупальца как пальцы, чтобы рисовать

---

9. Считает ли автор, что Сквирт рисует хорошие картины?
Отметьте свой выбор.

Да ☐

Нет ☐

Приведите подтверждение из текста.

---

10. Почему сотрудники океанариума раздают осьминогам головоломки?

---

11. С какой игрушкой Сэмми нравилось играть?

---

12. Какие два действия осьминоги выполняют, чтобы показать, что они счастливы видеть своих зрителей?

---

13. Осьминоги любят, когда их касаются зрители. Что делают осьминоги, чтобы показать это?

Работают над головоломками со своими зрителями

Прыгают вверх и вниз, когда они голодны

Дотягиваются и цепляются к рукам своих зрителей

Съедают всю еду

---

14. Автор думает, что осьминоги «удивительны». Приведите три примера того, чему научились осьминоги в океанариумах, что можно назвать удивительным.

---

15. Исходя из того, что вы прочитали в статье, скажите, хороши ли океанариумы для осьминогов?

Отметьте свой выбор.

Да ☐

Нет ☐

Приведите одно подтверждение, чтобы объяснить свой ответ.

Ответы на задания

ВОПРОСЫ С ВЫБОРОМ ОТВЕТА

Номер вопроса	Сложность вопроса	Процесс	Содержание вопроса	Правильный ответ	Цифровой PIRLS-2021	
					РК	Межд. среднее
3	Высокий	Оценка и критика содержания и элементов текста	Распознать значение образного выражения	А	44,9%	59,9%
4	Высокий	Извлечение информации, заданной в явном виде	Распознать деталь, указанную в явном виде	С	75,9%	72,1%
8	Высокий	Извлечение информации, заданной в явном виде	Распознать деталь, указанную в явном виде	В	42,1%	66,0%
13	Средний	Формулирование прямых выводов	Распознать прямой вывод о действии	С	57,7%	72,4%

ВОПРОСЫ СО СВОБОДНО-КОНСТРУИРУЕМЫМ ОТВЕТОМ

1. Согласно статье, какие утверждения верны в отношении осьминогов?

Отметьте все подходящие ответы.

Сложность вопроса: высокий

Процесс: формулирование прямых выводов

Задача: сделать прямой вывод, чтобы выделить 3 правильных факта (из 5)

2 – Полное понимание		1 – Частичное понимание		0 – Отсутствие понимания
Отмечены ТОЛЬКО следующее три варианта: - У них округлые тела. - У них восемь длинных щупалец. - Они любят есть крабов и рыбок.		Отмечено три перечисленных варианта и один неверный вариант. ИЛИ, отмечено два из трех перечисленных вариантов.		Любая другая комбинация.
	Цифровой PIRLS-2021		Цифровой PIRLS-2021	
РК	20,8%	РК	36,2%	
Международное среднее	56,4%	Международное среднее	26,6%	

2. Из чего осьминоги делают двери для своего логова?

Сложность вопроса: низкий

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: извлечь и воспроизвести деталь, указанную в явном виде

1 – Приемлемый ответ		0 – Неприемлемый ответ
Ответ показывает понимание того, что осьминоги используют камни в качестве дверей. <u>Примеры:</u> - Они используют камни - Камни		В ответе не указывается, что осьминоги используют камни. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе.
	Цифровой PIRLS-2021	
РК	76,6%	
Международное среднее	80,5%	

5. Осьминоги известны тем, что появляются в неожиданных местах.

Приведите один пример из текста.

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: найти и воспроизвести информацию, указанную в явном виде

1 – Приемлемый ответ		0 – Неприемлемый ответ
В ответе приводится один из следующих примеров из текста: - <i>приборы ученых</i> - <i>бутылки</i> - <i>ракушки</i>		Ответ не приводит пример из текста. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе. <u>Примеры:</u> - <i>Они появляются в странных местах.</i>
	Цифровой PIRLS-2021	
РК	29,4%	
Международное среднее	40,7%	

6. Приведите два способа, с помощью которых осьминоги спасаются от хищников.

Сложность вопроса: средний

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: найти и воспроизвести 2 действия

2 – Полное понимание		1 – Частичное понимание		0 – Отсутствие понимания
Ответ показывает понимание того, как осьминоги спасаются от хищников, предоставляя два из следующих способов: - прячутся в логовах/пещерах - прячутся между трещинами/камнями/кораллами/крошечными пространствами - ракушки/прячутся за ракушками - прячутся - быстрые пловцы/плавают - стреляют чернилами - меняют цвет, чтобы слиться с окружением/стать невидимыми/выглядеть как что-то другое - создают пятна/полосы (чтобы выглядеть несъедобными) - камуфляж/маскировка - делают каменные «двери» для своего логова		Ответ содержит один пример из списка.		Ответ не приводит какие-либо примеры из списка. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе. <u>Примеры:</u> - Сильный - Присоски
	Цифровой PIRLS-2021		Цифровой PIRLS-2021	
РК	72,1%	РК	20,1%	
Международное среднее	75,2%	Международное среднее	15,3%	

7. Что научилась делать осьминог Фрида?

Сложность вопроса: средний

Процесс: формулирование прямых выводов

Задача: сделать простой вывод для описания действия

1 – Приемлемый ответ		0 – Неприемлемый ответ
Ответ показывает понимание того, что Фрида научилась открывать банки с едой. <u>Примеры:</u> - <i>Открывать банки</i> - <i>Фрида научилась открывать банки с крабами и креветками.</i> - <i>Она научилась открывать банки с едой.</i> - <i>Научилась открывать банки с едой самостоятельно.</i> - <i>Откручивать банки самостоятельно.</i>		Ответ не показывает понимания того, что Фрида научилась открывать банки с едой. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе.
	Цифровой PIRLS-2021	
РК	78,7%	
Международное среднее	76,3%	

9. Считает ли автор, что Сквирт рисует хорошие картины?

Отметьте свой выбор.

___ Да
___ Нет

Приведите подтверждение из текста.

Сложность вопроса: продвинутый

Процесс: оценка и критика содержания и элементов текста

Задача: оценить текстовые элементы и содержание, чтобы подтвердить мнение автора

1 – Приемлемый ответ	0 – Неприемлемый ответ
Ответ содержит оценку и объяснение выбора. - ДА, поддерживается идеей о том, что автор утверждает, что искусство Сквирта продается. <u>Примеры:</u> - Да, потому что они продали картины и получили за это деньги. - Да. То, что это может выглядеть странно, не означает, что это некрасиво. Оно абстрактно и особенно, сделано осьминогом! Он думает, что это стоит того, чтобы продать его. - НЕТ, подтверждается тем, что автор поставил слово «произведение искусства» в кавычки. <u>Примеры:</u> - Нет. Автору не нравится его искусство, потому что он написал слово «произведение искусства» в кавычках. - Нет, потому что автор поставил слово «произведение	Ответ может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе.

<i>искусства» в кавычки. В тексте говорится: «Он мог делать это, перемещая рычаги, которые распыляют краску на холст. «Произведение искусства» ...</i>		
	Цифровой PIRLS-2021	
РК	29,9%	
Международное среднее	40,6%	

10. Почему сотрудники океанариума раздают осьминогам головоломки?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: извлечь и воспроизвести деталь, указанную в явно виде

1 – Приемлемый ответ		0 – Неприемлемый ответ
В ответе поясняется, что осьминогам быстро становится скучно, поэтому персонал океанариума дают им головоломки. <u>Примеры:</u> - Они хотят, чтобы осьминоги были чем-то заняты. - Чтобы занять их делом - Чтобы развлечь их - Им становится очень скучно. - Чтобы осьминогам было, чем заняться - Чтобы бросить им вызов [для удовлетворения их потребностей быть занятыми]. - Чтобы они играли и оставались счастливыми [для удовлетворения их потребностей быть занятыми].		В ответе не поясняется, что сотрудники аквариума дают осьминогам головоломки, потому что им скучно. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе. <u>Примеры:</u> - Таким образом они могут научиться чему-то. - Чтобы показать, насколько они умные - Чтобы играть - Потому что они получают удовольствие от головоломок - Чтобы они могли разобрать их
	Цифровой PIRLS-2021	
РК	51,2%	
Международное среднее	64,5%	

11. С какой игрушкой Сэмми нравилось играть?

Сложность вопроса: средний

Процесс: извлечение информации, заданной в явном виде

Задача: извлечь и воспроизвести деталь, указанную в явном виде

1 – Приемлемый ответ		0 – Неприемлемый ответ
В ответе указан шарик или пластмассовый шарик.		В ответе указан какой-то другой предмет. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе. <u>Примеры:</u> - <i>игрушка</i>
	Цифровой PIRLS-2021	
РК	67,5%	
Международное среднее	75,2%	

12. Какие два действия осьминоги выполняют, чтобы показать, что они счастливы видеть своих зрителей?

Сложность вопроса: высокий

Процесс: формулирование прямых выводов

Задача: сделать простой вывод, чтобы распознать 2 действий

2 – Полное понимание	1 – Частичное понимание	0 – Отсутствие понимания
Ответ содержит два примера из приведенного ниже списка: - Краснеют, чтобы показать волнение, когда видят приближающихся зрителей. <u>Примеры:</u> - <i>Они краснеют/становятся красными.</i> - <i>Они меняют цвет.</i> - Встают на свои щупальца, чтобы поприветствовать своих зрителей. <u>Примеры:</u> - <i>Встают во весь рост и наклоняются вперед.</i> - <i>Встают на свои щупальца и размахивают ими.</i> - <i>Встают на свои щупальца и приветствуют их.</i> - Прыгают на задних щупальцах и размахивают ими, чтобы привлечь внимание своих зрителей.	Ответ содержит один пример из списка.	Ответ не содержит примеры того, что осьминоги делают, чтобы показать, что они счастливы видеть своих зрителей. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе. <u>Примеры:</u> - <i>Они приветствуют их.</i> - <i>Гладят их головы</i> [зрители гладят головы осьминогов] - <i>Прикасаются</i> - <i>Играют</i> - <i>Прыгают на своих зрителях</i>

<u>Примеры:</u> - <i>Размахивают щупальцами.</i> - <i>Прыгают на двух задних щупальцах.</i> • Обвивают щупальцами руки своего зрителя/цепляются к своим зрителям. <u>Примеры:</u> - <i>Они хватаются за них.</i> - <i>Держат своих зрителей за руку.</i> - <i>Раскрывают щупальца для объятий.</i> - <i>Аккуратно цепляются присосками к своим зрителям.</i>				
	Цифровой PIRLS-2021		Цифровой PIRLS-2021	
РК	34,3%	РК	30,5%	
Международное среднее	51,7%	Международное среднее	18,0%	

14. Автор думает, что осьминоги «удивительны». Приведите три примера того, чему научились осьминоги в океанариумах, что можно назвать удивительным.

Сложность вопроса: высокий

Процесс: интерпретация и интеграция идеи и информации

Задача: интерпретировать и интегрировать информацию, чтобы привести 3 примера центральной идеи

3 – Обширное понимание	2 – Удовлетворительное понимание	1 – Минимальное понимание	0 – Неудовлетворительное понимания
В ответе приведены три из следующих примеров, подтверждающих точку зрения автора о том, что осьминоги удивительны. Примеры должны отражать вещи, которые осьминоги <u>научились делать в океанариумах</u>. Врожденные характеристики осьминогов, такие как способность маскироваться или помещаться в крошечном пространстве, неверны. • Решать головоломки • Открывать банки • Рисовать • Играть • Разбирать шарик и собрать его обратно • Узнавать/приветствовать своих зрителей, делать что-нибудь, чтобы привлечь их внимание. <u>Примеры, связанные с узнаванием своих зрителей:</u>	Ответ содержит два примера из списка.	Ответ содержит один пример из списка.	Ответ не содержит пример из списка. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе. <u>Примеры:</u> (вещи, которые осьминоги могут делать, но не то, чему они научились в океанариумах): - помещаться в крошечном пространстве - очень хорошо прятаться - изменять свой цвет - делать каменные «двери» - маскироваться/кamuфляж/стать

- Узнавать своих зрителей - Взаимодействовать с людьми - Вытягиваться к зрителю - Стоять на своих пальцах и размахивать ими - Стоять на двух пальцах - Размахивать своими пальцами - Демонстрировать привязанность						невидимыми - сливаться с камнями - быстро плавать - выстрелить чернила
	Цифровой PIRLS-2021		Цифровой PIRLS-2021		Цифровой PIRLS-2021	
РК	43,8%	РК	15,5%	РК	10,8%	
Межд. среднее	45,6%	Межд. среднее	16,4%	Межд. среднее	11,1%	

15. Исходя из того, что вы прочитали в статье, скажите, хороши ли океанариумы для осьминогов?

Отметьте свой ответ.

____Да

____Нет

Приведите одно подтверждение, чтобы объяснить свой ответ.

Сложность вопроса: высокий

Процесс: оценка и критика содержания и элементов текста

Задача: оценить идеи и информацию, чтобы предоставить подтверждающие доказательства

1 – Приемлемый ответ	0 – Неприемлемый ответ
Ответ содержит оценку и объяснение выбора. • Да, поддерживается одним из следующих ответов: - осьминогов кормят - осьминоги получают игрушки/им весело - осьминоги учатся делать разные вещи - осьминоги защищены от опасности или хищников/они в безопасности - осьминоги любят своих зрителей • Нет, поддерживается одним из следующих ответов: - осьминогам скучно - осьминоги должны быть на свободе/ океанариумы слишком маленькие - осьминогам нравится жить своей жизнью/самостоятельно находить свою еду	Ответ не дает оценку и объяснение выбора. Он может быть расплывчатым, не связанным с текстом или повторять слова в вопросе. <u>Примеры:</u> - Нет, им не нравятся океанариумы. - Нет, осьминоги не всегда чувствуют себя комфортно там. - Нет, потому что люди дразнят/беспокоят их. - Да, осьминогам нравится там находиться. - Да, потому что согласно тексту, осьминоги счастливы. - Да, осьминоги чувствуют себя там комфортно. - Да, потому что люди смогут изучать осьминогов. - Да, потому что это было интересно, и я научился/ась многому.

	Цифровой PIRLS-2021	
РК	40,7%	
Международное среднее	53,9%	

PIRLS-2021

ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ (ЖОБА)

Астана, 2023

IEA

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі
«А.Байтұрсынұлы атындағы «Талдау» ұлттық зерттеулер
және білімді бағалау орталығы» АҚ

**PIRLS-2021 ТЕСТ
ТАПСЫРМАЛАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ
(ЖОБА)**

ӘОК 373.167.1
КБЖ 74.202.4
Р 55

PIRLS-2021 тест тапсырмаларының жинағы. – Астана қ.: Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі, «А.Байтұрсынұлы атындағы «Талдау» ұлттық зерттеулер және білімді бағалау орталығы» АҚ, 2023. – 130 бет.

PIRLS-2021 құпиялылық режимінен шыққан тест тапсырмаларының жинағын Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің тапсырысы бойынша «А.Байтұрсынұлы атындағы «Талдау» ұлттық зерттеулер және білімді бағалау орталығы» АҚ әзірледі.

Жинақ бастауыш сынып мұғалімдері мен әдіскерлеріне, сондай-ақ педагог кадрларды даярлауды жүзеге асыратын колледждер мен ЖОО-на оқу-әдістемелік кешен ретінде пайдалануға арналған.

ӘОК 373.167.1
КБЖ 74.202.4

ISBN 978-601-08-3687-7

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	3
ӘДЕБИ МӘТІНДЕР	6
Бос құмыра	7
Мәтін сұрақтары	12
Тапсырма жауаптары	20
Жылтыр сабан	33
Мәтін сұрақтары	37
Тапсырма жауаптары	42
АҚПАРАТТЫҚ МӘТІНДЕР	54
Акулалар	55
Мәтін сұрақтары	60
Тапсырма жауаптары	66
Бал қайда?	79
Мәтін сұрақтары	84
Тапсырма жауаптары	90
Ғажайып сегізаяқ	101
Мәтін сұрақтары	106
Тапсырма жауаптары	112

КІРІСПЕ

Әлемдік қоғамдастықта оқу сауаттылығы қазіргі қоғамдағы өмірге дайындықтың ең маңызды өлшемдерінің бірі ретінде қарастырылады. Оқу сауаттылығының негіздері ерте жаста қалыптасады. Баланың ерте жастан бастап оқығанын түсіне, бағалай және түсіндіре алуы оқудың кейінгі кезеңдерінде және ересек өмірде жетістікке жетуі үшін өте маңызды. Бұл сондай-ақ ақпараттандыру дәуірінде оларға үлкен ақпарат ағынында еркін шарлауға және оны сауатты пайдалануға көмектеседі.

Бастауыш сынып оқушыларының оқу сауаттылығын игеру деңгейін PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) халықаралық салыстырмалы зерттеуі анықтайды.

PIRLS – бұл төртінші сыныптың соңында оқушылардың мәтінді оқу және түсіну сапасын зерттеуге бағытталған әлемдегі жалғыз ауқымды зерттеу. Оқудың дәл осы кезеңінде білім алуды одан әрі сәтті жалғастыру үшін қажет негізгі білім мен дағдылар қалыптасады. Зерттеуді IEA Халықаралық оқу жетістіктерін бағалау қауымдастығы 2001 жылдан бастап әр 5 жыл сайын жүргізеді. Цикл сайын зерттеуге қатысуға ниет білдірген елдер саны артып келеді. 2021 жылы оған 65 ел мен білім беру жүйесі қатысты.

PIRLS халықаралық зерттеуінде оқығанды түсіну негізінен әдеби және ақпараттық мәтіндердің көмегімен бағаланады. Зерттеу сондай-ақ мәтіндермен толыққанды жұмыс істеу үшін қажет бірқатар дағдыларды зерттейді: анық түрде берілген ақпаратты табу; тікелей қорытындыларды тұжырымдау; идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру; мәтіннің мазмұны мен элементтерін сыни тұрғыдан бағалау. PIRLS мәтіндері күрделілік деңгейлері бойынша төрт түрге бөлінеді: жеңіл мәтіндер (500 сөзге дейін), орташа мәтіндер (700 сөзге дейін), күрделі мәтіндер (850 сөзге дейін) және ePIRLS (ақпараттық оқу бойынша онлайн-тапсырмалар). Сұрақтар жабық және ашық болып бөлінеді. Жауап нұсқасы бар және оқиғаларды дұрыс ретпен қоюды талап ететін тапсырмалар 1 баллмен, ал ашық жауабы бар тапсырмалар қойылған міндеттің күрделілігіне байланысты 1-ден 3 баллға дейін бағаланады.

Қазақстан PIRLS зерттеуіне 2016 жылдан бері қатысып келеді. 2021 жылы зерттеу республиканың барлық өңірлерінен 389 мектептің 10 230 оқушысы арасында аралас (компьютерлік және қағаз) форматта өтті. Жалпы қазақстандық балалар халықаралық орташа мәннен (500 балл) жоғары нәтижелер көрсетті (504 балл). Дегенмен, 2016 жылмен салыстырғанда көрсеткіштердің 32 баллға төмендеуі байқалады. Бұл бастауыш сынып оқушыларының оқу дағдыларын дамыту бойынша мақсатты жұмыс жасаудың қажеттілігін көрсетеді.

Ұсынылып отырған жинақ осы маңызды дағдылардың дамуын қолдауға бағытталған. Жинақ PIRLS-2021 құпиялылық режимінен шыққан 2 әдеби және 3 ақпараттық мәтіндерді, ашық және жабық тапсырмаларды және оларды бағалау бойынша нұсқаулықтарды қамтиды. Оның ішінде 4 мәтін PIRLS-2006 және PIRLS-2011 циклдарында оқу нәтижелеріндегі трендті өлшеу мақсатында пайдаланылды (1-кесте). Әр тапсырма күрделілік деңгейі, түсіну процесі және оларды орындауға

қойылатын міндеттер тұрғысынан сипатталады. Сонымен қатар, дұрыс жауаптар мен әр тапсырманы сәтті орындаған оқушылардың пайызы халықаралық орташа көрсеткішпен салыстыруда көрсетіледі.

1-кесте. Құпиялылық режимінен шыққан PIRLS-2021 мәтіндері

Оқу мақсаты	Мәтін атауы	Күрделілік деңгейі	Формат	Цикл
Әдеби оқу тәжірибесін қалыптастыру	«Жылтыр сабан»	Күрделі	Қағаз және компьютерлік	PIRLS-2006
	«Бос құмыра»	Орташа	Қағаз және компьютерлік	PIRLS-2011
Ақпаратты игеру және пайдалану	«Акулалар»	Орташа	Қағаз және компьютерлік	PIRLS-2006
	«Бал қайда?»	Күрделі	Қағаз және компьютерлік	PIRLS-2011
	«Ғажайып сегізаяқ»	Жеңіл	Компьютерлік	PIRLS-2021

Берілген жинақ бастауыш сынып мұғалімдері мен әдіскерлеріне, сондай-ақ педагог кадрларды даярлауды жүзеге асыратын колледждер мен ЖОО-на оқу-әдістемелік кешен ретінде пайдалануға арналған. Бұл мұғалімдердің оқыту тәжірибесін байытуға, оларды өз тапсырмаларын әзірлеуге ынталандыруға және сыныптағы бағалау процесін жақсартуға мүмкіндік береді.

ӘДЕБИ МӘТІНДЕР

Бос құмыра

*Элейн Л.Линдидің баяндауы бойынша
Дженнифер Мохердің иллюстриясы*

Қытай императоры тақ мұрагерін таңдау үшін байқау жариялады. Император қарт адам болатын. Оның өз балалары болмады. Ол өсімдіктерді жақсы көретіндіктен, кез-келген император болғысы келетін бала сарайға келіп, бір дән алсын деп хабарлады. Алты айдың ішінде ең үздік нәтиже көрсеткен бала байқауда жеңіске жетіп, келесі император болатынын айтты.

Халықтың қуанышында шек болмады! Дәндер таратылатын күні тақтан үміттенген бір топ бала император сарайына жиналды. Әр бала қолында бір бағасыз мүмкіндікпен үйлеріне оралды.

Сол балалардың арасында Джун да болды. Көпшілік оны ауылдағы ең үздік бағбан ретінде білетін. Көршілері Джунның бақшасындағы қауын, орамжапырақ, бұрыштан қуана дәм тататын. Джун императордың дәнін қолынан құлатып алмау үшін абайлап ұстап, езіп алмау үшін қатты қыспай үйіне әкелді.

Үйіне келген соң, Джун гүл отырғызатын құмыраның түбіне ірі тастарды салып, оның үстіне қиыршық тастар қойып, құнарлы дымқыл топырақпен толтырды. Дәнді топырақ бетінен 2 сантиметрдей тереңдікке егіп, үстін жеңіл топырақпен жапты. Кейінгі бірнеше күн бойы, басқа балалар сияқты, құмыраға күнде су құйып, алғашқы жапырақтың пайда болуын күтті.

Чеун дәнінің өсіп шыққанын жариялаған ауылдағы алғашқы бала болды. Барлығы оны құттықтай бастады. Ол өзінің сөзсіз келесі император болатынын айтып, өзінен жасы кіші балаларға бұйрық беру арқылы императорлық дағдыларын жаттықтыра бастады. Минг құмырасында өсімдік өсіп шыққан екінші бала болды, одан соң Вонг та жақсы жаңалықты хабарлады. Джун қобалжи бастады – бұл балалардың ешқайсысы өсімдікті өзі сияқты өсіре алмайтын! Бірақ Джунның дәні сол қалпы өспеді.

Біраз уақыт өткен соң, бүкіл құмыраларда өскін пайда бола бастады. Балалар біреу кездейсоқ сындырып алмау үшін, олардың айналасына қоршаулар құрды. Көп ұзамай Джун ауылында ондаған құмыралардан алғашқы жапырақтар пайда бола бастады. Ал Джунның дәні әлі өскен жоқ. Ол абдырап қалды – неге былай болып жатыр? Джун өзінің дәнін бақшасындағы ең құнарлы қара топырағы бар жаңа құмыраға отырғызды. Ол топырақтың әрбір түйірін ұсақтап бөліп, дәнді абайлап отырғызды. Содан соң топырақтың бетін күнде ылғалдандырып, бақылап отырды. Бірақ өсімдік бәрібір өспеді.

Джун ауылындағы басқа балалардың құмыраларынан аз уақыттың ішінде мықты сабақтар өсіп шықты. Джунның көңілі түсе бастады. Басқа балалар оның үстінен мазақ етіп күлді.

Алты ай өте шықты. Император өз шешімін шығару үшін өсімдіктерді сарайға апаратын күн жақындады. Балалардың барлығы құмыраларын жылтырата тазалап, үлкен жапырақтарын мұқият сүртіп, ең әдемі киімдерін киіп, сарайға беттеді. Кейбір ата-аналар балаларымен бірге өсімдікті құлатып алмау үшін тік ұстап бара жатты.

«Мен не істеймін? Менің дәнім өспеді ғой! Құмырам бос!» - деп Джун терезеден басқа балалардың сарайға баруға мақтанышпен дайындалып жатқанын көріп, ата-анасына мұңын шақты.

«Сен қолыңнан келгеніңнің бәрін жасадың», - деді әкесі, басын шайқап.

«Джун, императорға бос құмыранды алып бар», - деді анасы, - «сен барынша тырысып бақтың».

Өсімдіктері бар үлкен құмыраларын сарайға алып бара жатқан қуанышты балалардың арасында ұяттан қызарған Джун бос құмырасын апара жатты.

Сарайда балалар өздерінің жайқалған өсімдіктерімен бір қатарға тұрып, шешімді күтті. Жібек шапанға оранған император үміттен көзі жайнаған балалардың алдына келіп, әр өсімдікті түнере қарап шықты. Джунның қасына келгенде, ол қабағын одан сайын түйіп: «Мынау не? Сен маған бос құмыра әкелдің бе?» - деп сұрады.

Джун көз жасын әрең тыйды. «Ұлы мәртебелім, мен қолымнан келгенін жасадым. Сіздің дәніңізді ең жақсы топыраққа ектім, күн сайын суарып, бақылап отырдым. Дән өспеген соң, оны жаңа топыраққа қайтадан отырғыздым. Бірақ ол сонда да өспеді, кешірім сұраймын». Джун басын төмен түсірді.

«Хмм», - деп жымыды император. Содан соң балалардың барлығы еститіндей дауыстап: «Мына балалар дәндерін қайдан алғанын білмеймін. Мен берген дәндерден бір нәрсе өсіп шығу мүмкін емес еді, өйткені олардың барлығы суда қайнатылған болатын!»

Сосын император Джунға күлімсіреп қарады.

Мәтін сұрақтары

1. Император неліктен байқау жариялады?

- Ⓐ балаларға өсімдіктер туралы айтып беру үшін
- Ⓑ келесі императорды таңдау үшін
- Ⓒ өзінің ұлылығын көрсету үшін
- Ⓓ өсімдіктің ең жақсысын таңдау үшін

2. Балалардың әрқайсысы императордан не алды?

_____

3. Неге әрбір дән «бағасыз мүмкіндік» деп аталды?

- Ⓐ Әрбір дән байқауда жеңіске жетуге мүмкіндік берді.
- Ⓑ Әрбір дән императорлық бақшадан және өте қымбат болды.
- Ⓒ Әрбір дәннен тамаша өсімдік өсіп шыға алатын еді.
- Ⓓ Әрбір дән ең үздік бағбан болуға мүмкіндік берді.

1
0
8
9

4. Жапырақтың суреті салынған оқиға бөлігін

табыңыз:

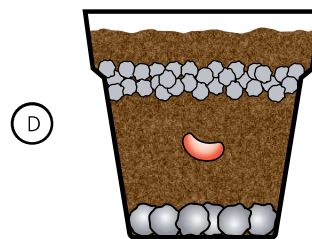
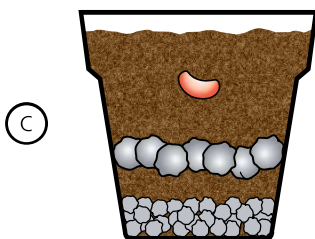
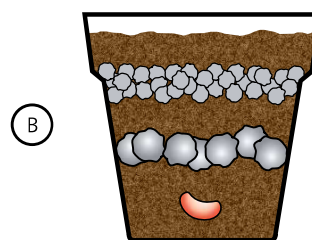
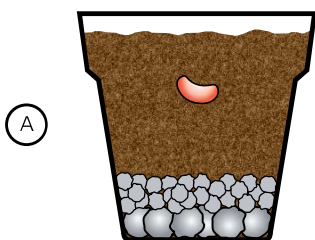
Джунның ауылдағы ең үздік бағбан екенін не дәлелдейді?

---

5. Төмендегілердің қайсысы Джун дәнді алғаш рет отырғызған кездегі құмыраға ұқсайды?

1
0
8
9

6. Гүлдің суреті салынған оқиға бөлігін табыңыз:

Бұл бөлікте Джун туралы не айтылған?

- Ⓐ оның дәннен не өсіп шығатынын күткені туралы
- Ⓑ оның байқауда жеңіп шығатынын сезінгені туралы
- Ⓒ оның дәнді мұқият отырғызғаны туралы
- Ⓓ оның дәнді отырғызуда қателік жібергені туралы

7. Балалар неліктен құмыраларының айналасына қоршаулар салды?

- Ⓐ жапырақтарын таза ұстау үшін
- Ⓑ өсімдіктерін басқалардан қорғау үшін
- Ⓒ топырақты дымқыл күйінде ұстау үшін
- Ⓓ өсімдіктерін басқа балаларға көрсетпеу үшін

8. Дәні өспеген соң, Джун ең алдымен не істеді?

- Ⓐ Құмырасының айналасына қоршау құрды.
- Ⓑ Дәнін бұрынғыдан да жиірек суарды.
- Ⓒ Ата-анасына шағымданды.
- Ⓓ Дәнін басқа құмыраға отырғызды.

9. Өзге балалар неліктен Джунның үстінен күлді? Мәтінге сүйеніп, жауабыңызды түсіндіріңіз.

---

10. Сіздің ойыңызша, неліктен Джунның ата-анасы император сарайына бос құмыраны апаруға кеңес берді?

---

11. Байқаудың қорытындысын білу үшін сарайға бара жатқан кезде, Джун қандай сезімде болды?

- ☐ A ұялды
- ☐ B абдырап қалды
- ☐ C үміттенді
- ☐ D қобалжыды

2
1
0
8
9

1
0
8
9

12. Неліктен император Джунның құмырасына түнеріп қарады?

- Ⓐ байқау үшін уайымдағандықтан
- Ⓑ Джунның құмырасы жылтырап тұрмағандықтан
- Ⓒ ойындағысын жасыру үшін
- Ⓓ Джунның неге келгенін білмегендіктен

13. Неліктен Джун императорға «Кешірім сұраймын» деді?

- Ⓐ байқауда қулық жасағандықтан
- Ⓑ император болғысы келмегендіктен
- Ⓒ императордың көңілін қалдырдым деп ойлағандықтан
- Ⓓ дәнін тым көп суарғандықтан

14. Неліктен өзге балалардың құмыраларында өсімдік өсті?

- Ⓐ Олар жақсырақ топырақ пайдаланды.
- Ⓑ Олар өсімдіктерін жақсы күтті.
- Ⓒ Олар дәндерін қоршаулармен қорғады.
- Ⓓ Олар басқа дәнді отырғызды.

15. Сіздің ойыңызша, император адамның қандай қасиетін бәрінен жоғары бағалады?

- ☐ А басқару әдебін
- ☐ В адалдықты
- ☐ С ата-ананы құрметтеуді
- ☐ D жақсы бағбан болуды

16. Неліктен император Джунға күлімсіреп қарады?

1
0
8
9

17. Оқиға барысында Джун әртүрлі сезімде болды. Мәтінге сүйеніп, неліктен Джун осы сезімдердің **әрқайсысын** сезінгенін түсіндірініз.

 1 үміттенді

---

 1 абдырап қалды

---

 1 жеңілді

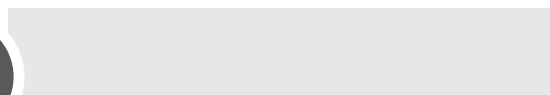

1
0
8
9

1
0
8
9

1
0
8
9

Тапсырма жауаптары

ЖАУАП НҮСҚАЛАРЫ БАР СҰРАҚТАР

Сұрақ нөмірі	Сұрақтың күрделілігі	Процесс	Сұрақтың мазмұны	Дұрыс жауап	Цифрлы PIRLS-2021		Қағаз PIRLS-2021		PIRLS-2016	
					ҚР	Халық. орташа	ҚР	Халық. орташа	РК	Халық. орташа
1	Орташа	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Кіріспе абзацтан нақты орталық ақпаратты тану	В	75,0%	85,5%	76,0%	86,9%	83,6%	88,2%
3	Жоғары	Мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау	Әңгімеде басты орын алатын метафораның мағынасын тану	А	55,5%	67,3%	50,7%	67,7%	57,7%	68,2%
5	Орташа	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Процедуралар тізбегін құру, біріктіру, визуализациялау және сәйкес суретті тану	А	56,9%	72,5%	61,8%	72,7%	74,3%	75,3%
6	Жоғары	Мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау	Кейіпкердің бірқатар әрекеттерін талдау арқылы оны түсіну	С	59,3%	58,4%	49,3%	62,2%	51,7%	60,6%
7	Жоғары	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Кейіпкер әрекетінің себептерін тану	В	78,1%	74,0%	70,9%	76,1%	82,9%	79,3%
8	Жоғары	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Оқиғалар тізбегінен нақты әрекетті табу және көрсету	Д	66,1%	72,8%	70,1%	80,1%	77,4%	81,2%
11	Орташа	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Анық түрде берілген сезімді табу және көрсету	А	69,1	77,6	74,4	78,6	80,7	81,1
12	Ілгері	Идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру	Кейіпкердің жасырын мотивациясын бүкіл оқиға контекстінде түсіндіру	С	48,3%	52,4%	50,5%	61,4%	56,5%	62,3%

13	Орташа	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Кейіпкердің белгілі бір жағдайға реакциясы туралы тікелей қорытынды жасау	С	76,0%	82,2%	79,2%	84,7%	83,1%	85,2%
14	Жоғары	Идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру	Белгілі бір жағдайдың себебін түсіндіру үшін бүкіл мәтіндегі дәлелдерді біріктіру	D	69,0%	71,4%	71,6%	75,8%	77,2%	75,0%
15	Жоғары	Мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау	Кейіпкердің негізгі құндылықтарын түсіндіру үшін бүкіл мәтіндегі әрекеттерін бағалау	B	61,9%	69,3%	65,9%	69,2%	73,3%	68,8%

ЕРКІН ҚҰРАСТЫРЫЛАТЫН ЖАУАБЫ БАР СҰРАҚТАР

2. Балалардың әрқайсысы императордан не алды?

Сұрақтың күрделілігі: төмен

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: кіріспе абзацтағы нақты мәліметті тауып көрсету

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта императордың әр балаға бір дән бергені айтылады. <u>Мысалы:</u> - дән - қайнатылған дән - бір императорлық дән НЕМЕСЕ, жауап император берген дәннің әр бала үшін нені білдіретінін таниды. <u>Мысалы:</u> - Император болу мүмкіндігі - бағасыз мүмкіндік				Жауапта императордың әр балаға не бергені дұрыс көрсетілмейді. <u>Мысалы:</u> - құмыра - өсімдік - гүл - байқау
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	81,3%	82,8%	88,6%	
Халық. орташа	83,9%	83,2%	84,3%	

4. Жапырақтың суреті салынған оқиға бөлігін табыңыз.

Джунның ауылдағы ең үздік бағбан екенін не дәлелдейді?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: тікелей қорытындыларды тұжырымдау

Тапсырма: кейіпкердің берілген сипаттамасын растайтын дәлелдерді табу үшін оқиғаның белгілі бір бөлігінен қорытынды жасау

1 – Қабылданатын жауап	0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта Джунның ең үздік бағбан болғанын көрсететін әңгімеден бір дәлел келтіріледі. Бұл оның көкөністерінің/өсімдіктерінің/ бақшасының сапасына немесе санына немесе көршілерінің оның көкөністерін/өсімдіктерін/бақшасын ұнататындарына қатысты болуы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол ең жақсы өсімдіктерді өсірді. - Ол көп көкөністер өсірді. - Оның бақшасында өсімдіктер көп болатын. - Көршілері оның бақшасынан көкөністер алғанды ұнататын. - Көршілері оның көкөністерін алатын. [бұл көршілерінің оның көкөністерін ұнататынын білдіреді]	Жауапта Джунның ең үздік бағбан болғанын растайтын мәтінге негізделген дәлелдер келтірілмейді. Онда Джун өсірген нақты көкөністер тізімі берілуі мүмкін, өсімдіктерге күтім жасау тәсілдері егжей-тегжейлі сипатталуы мүмкін немесе тек оның бақшасының сипаттамасына, оның өз жетістігіне деген көзқарасына немесе байқау нәтижесіне сілтеме берілуі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол орамжапырақ өсірді. - Ол өсімдіктер туралы көп білетін. - Ол өсімдіктерін суаратын. - Ол дәнді үйге абайлап әкелді. - Ол көкөністерімен бөлісті. [жауап көршілері оның көкөністерін алуды ұнататынын немесе ол өсірген көкөністердің сапасын көрсетпейді] - Ешкім өсімдіктерді ол сияқты жақсы өсіре алмады. [жауап Джунның өз көзқарасын білдіреді] - Барлығы бәрін алатын. [жауап тым бұлыңғыр] - Ол байқауда жеңіске жетті. НЕМЕСЕ жауап Джун ең үздік бағбан болды деген идеяны

				қайталайды. <u>Мысалы:</u> - Оның ауылындағы тұрғындар оны ең үздік деп санады.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	44,8%	49,4%	53,7%	
Халық. орташа	46,4%	46,0%	48,2%	

9. Өзге балалар неліктен Джунның үстінен күлді? Мәтінге сүйеніп, жауабыңызды түсіндіріңіз.

Сұрақтың күрделілігі: төмен

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: әрекеттің тікелей себебін көрсету

2 – Толық түсіну				1 – Ішінара түсіну				0 – Түсінбеу
Жауап Джунның жағдайын (дәні өсіп шықпады) басқа балалармен (дәндері өсіп шықты) немесе өзінің талантымен (ол ең үздік бағбан болды) салыстыру арқылы балалардың неліктен оның үстінен күлгенін көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Оның дәні өспеді, ал басқалардың дәні өсіп шықты. - Тек оның ғана дәні өспеді. - Ол ең үздік бағбан болғанымен, оның дәні өспеді. - Балалар оған күлді, өйткені қанша жерден жақсы күтім жасалса да, оның дәні өспеді.				Жауап әңгімедегі Джунның жағдайын (дәні өспеді) сипаттайды немесе басқа балалардың жетістігін түсіндіреді, бірақ басқа балалардың оған неге күлгенін түсіндіретін салыстыру бермейді. <u>Мысалы:</u> - Оның құмырасы бос болды. - Джунның құмырасында өсімдік болмады. - Оның дәні өскен жоқ. - Ол байқауда жеңіске жете алмас еді. - Олардың дәндері өсіп шықты. - Оның көңілі түсіп, жеңіліске ұшырады. [Джун жағдайының жалпы сипаттамасы]				Жауап басқалардың оның үстінен неге күлгенін дұрыс сипаттамайды немесе әңгіменің дұрыс емес жеріндегі мәліметтерге сілтеме жасайды. <u>Мысалы:</u> - Джун ең үздік бағбан болды. - Балалар жаман болды. - Олар Джунды күлкілі деп ойлады. - Олар оның құмырасын ұнатпады. - Олар оның құмырасын сарайда көргенде, онда өсімдік жоқ екенін байқады.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	14,1%	23,4%	50,6%	ҚР	63,9%	58,4%	36,7%	
Халық. орташа	20,7%	25,5%	27,3%	Халық. орташа	59,7%	57,1%	56,5%	

10. Сіздің ойыңызша, неліктен Джунның ата-анасы император сарайына бос құмыраны апаруға кеңес берді?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: кейіпкерлердің берген кеңесінің ықтимал мотивациясын түсіндіру

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап Джунның ата-анасы оның адал болғанын және жасаған жұмысы үшін жауапкершілікті өз мойнына алғанын немесе қолынан келгеннің бәрін жасағаны үшін өзін мақтан тұтқанын қалағандарын түсінеді. <u>Мысалы:</u> - Олар баласы қолынан келгеннің бәрін жасағаннан кейін ұялуына жөн жоқ деп ойлады. - Ол қолынан келгеннің бәрін жасады. - Олар оның адал болғанын қалады. - Ол тырысып бақты.				Жауап Джунның ата-анасы неге сарайға бос құмыра апару керек деп шешкенін түсіндірмейді. Ол Джунның сезіміне немесе оқиғаның соңына қатысты болуы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Олар ұялды. - Оның неден қателескенін түсіну үшін. - Ол адал болғысы келді. [бұл Джунның ата-анасына емес, оның сезіміне қатысты] - Олар оның дәні қайнатылғанын білді. - Олар оның жеңетінін білді. - Олар оның жеңіске жететініне сенді
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	51,9%	52,5%	68,9%	
Халық. орташа	48,1%	46,4%	46,6%	

16. Неліктен император Джунға күлімсіреп қарады?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: кейіпкердің жасырын ниетін түсіндіру арқылы оқиға сюжетін түсінгенін көрсету

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап Джунның жарыста жеңіске жеткенін/император болғанын түсінгендігін көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Джун император болды. - Джун байқауда жеңіске жетті. НЕМЕСЕ жауап императордың Джунның адалдығын мойындағанын көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Джун жалғыз адал қатысушы болды. - Джун дәнін алмастырмаған жалғыз адам болды. - Джун алдамады. - Джун не істеу керек болса, соны жасады. НЕМЕСЕ жауап императордың тақ мұрагері рөліне лайықты адамды табу жоспары іске асқанын мойындағанын көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Императордың жоспары іске асты.				Жауап императордың реакциясының себебін көрсетпейді. Ол сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін немесе императордың Джунға неге күлімсіреп жауап бергені туралы бұлыңғыр сипаттама беруі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол бақытты болды. - Император оны мақтан тұтты. [бұлыңғыр сипаттама] - Ол оның үстінен күлді. - Император оны алдады. - Джун қолынан келгеннің бәрін жасады. - Дән қайнатылған болып шықты. - Император дәндердің қайнатылғанын білді.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	41,6%	49,0%	69,9%	
Халықаралық орташа	57,1%	60,0%	58,3%	

17. Оқиға барысында Джун әртүрлі сезімде болды.
Мәтінге сүйеніп, неліктен Джун осы сезімдердің әрқайсысын сезінгенін түсіндіріңіз.

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: мәтіннің әртүрлі бөліктерінен сезімнің себебі бола алатын оқиғаларды тауып көрсету

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Үміттенді Жауап Джун өзінің бағбандық дағдыларын дәнді өсіру немесе жарыста жеңіске жету/император болу үшін пайдаланамын деп үміттенгенін көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Ол өзін ең үздік бағбан деп ойлады. - Ол дәннің өскенін қалады. - Ол келесі император болғысы келді. - Оның байқауда жеңіске жетуіне үлкен мүмкіндік болды.				Үміттенді Жауап сезімге тиісті түсініктеме бермейді. <u>Мысалы:</u> - Ол императорды көргісі келді. - Бірден іске аспады. [жауап әңгімедегі тиісті сәтке қатысты емес.] - Ол бар күшін салды. НЕМЕСЕ жауап мәтіннен дәлел келтірмей, сөздің жалпы анықтамасын беруі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол жақсы бір нәрсе орын алғанын қалады.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	58,1%	57,9%	67,6%	
Халық. орташа	54,7%	55,7%	58,5%	

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап			
Абдырап қалды Жауап Джунның мұқият күтімі мен бағбандық шеберлігіне қарамастан, өсімдігінің өспегеніне (басқалардың өсімдігі өсті) абдырап қалғанын көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Ол неге басқалардың өсімдіктері өскенін, ал оның өсімдігі өспегенін түсінбеді. - Ол ең үздік болды, бірақ оның дәні өспеді. - Оның дәні өскен жоқ.				Абдырап қалды Жауап сезімге тиісті түсініктеме бермейді. <u>Мысалы:</u> - Ол императорға бос құмыра апарғысы келмеді. - Басқа балалар өсімдіктерді ол сияқты өсіре алмады. НЕМЕСЕ жауап мәтіннен дәлел келтірмей, сөздің жалпы анықтамасын беруі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол сасып қалды.			
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016				
ҚР	54,4%	60,5%	66,6%				
Халық. орташа	51,8%	54,4%	55,3%				
1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап			
Жеңілді Жауап Джун қанша тырысса да, оның өсімдігі өспейтінін, сондықтан құмырасы бос болатынын және жеңіске жетуге мүмкіндігі жоқ екенін түсінген кезде жеңілгенін көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Тек оның өсімдігі ғана өспеді. - Оған бос құмыраны императорға апаруға тура келді. - Ол жеңіске жете алмас еді. - Оның құмырасы бос болды. - Оның өсімдігі өскен жоқ. - Басқа балаларда өсімдіктер болды.				Жеңілді Жауап сезімге тиісті түсініктеме бермейді. <u>Мысалы:</u> - Балалар оның үстінен күлді. - Оның өсімдігі өлді. НЕМЕСЕ жауап мәтіннен дәлел келтірмей, сөздің жалпы анықтамасын беруі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол жеңіліске ұшырады.			

	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	46,1%	51,0%	60,2%	
Халық. орташа	54,5%	56,9%	59,0%	

Жылтыр сабан

Дэниэл Пенак

Қара Жалынның жеті бөлтірігі болды. Бөлтіріктің бесеуінің түсі анасының көзіндей қызғылт-сары еді. Оларды Сарыбастар деп атайтын. Алтыншы бөлтірік – Көк бөрінің терісі мұзды судай көк болатын. Жетінші ең кішкентай ұрғашы бөлтірік алтын нұрдай сары болды. Оған қарағаннан көз шағылысатын. Осы ерекшелігіне байланысты ағалары оны Жылтыр сабан деп атап кетті.

Уақыт өте келе бөлтіріктер өсіп, жас қасқырларға айналды. Бірақ олар ешқашан адам баласын жақыннан көрмеді. Олар екі аяқпен жүріп бара жатқан адамдарға ең биік төбенің үстінен ғана қарайтын. Ал жақыннан олар қалай көрінеді екен?

Бөлтіріктердің анасы оларға адамдар туралы хикаялар айтып беретін. Бірақ олар бұл хикаяларды түсіне бермейтін. Бір күні анасы оларға «адам баласы – коллекционер» деп айтты.

Жылтыр сабан нағыз аңшыға тән қасиетке ие болды. Ол Сарыбастарға қарағанда жүйрік болатын.

Оның көру және есту қабілеті Қара Жалынға қарағанда, ал иіс сезу қабілеті Көк Бөріге қарағанда жақсырақ болды.

Ол кенеттен ауаны иіскеп, тоқтай қалып: «Анда тышқан бар!» – деп айтады.

«Қайда?» – деп сұрайды Сарыбастар.

«Ана жерде!» – деп Жылтыр сабан үш жүз метрдей жерді көрсетеді. Бөлтіріктер жүгіріп барса, ол жерде шынымен де тышқан тығылып жатады.

Сарыбастар таң қалатын: «Қалай біліп қойдың?»

«Иісін сездім!» – деп жауап береді Жылтыр сабан.

Жазда үйректерді аулаған кезде, Сарыбастар олжаларына тек тұмсығының ұшын шығарып, ақырындап жүзіп барады. Әдетте, үйректер олардың тұмсығының дәл алдынан ұшып кететін. Ал Жылтыр сабан оларды өзен жағасындағы сары шөптердің арасында бүгіліп, мысықтай тығылып күтіп отырады. Үйректер өзен суымен сырғып, ұша бастайды. Арасындағы ең семізі үстінен ұша бергенде, Жылтыр сабан оны бас салады!

«Қалай ұстап алдың?» – деп сұрайды Сарыбастар.

«Көздерімнің арқасында!» – деп жауап береді Жылтыр сабан.

Оның жүйріктігі сонша, бұрын басқа қасқырлар қуып жете алмаған қояндарды да оңай аулайтын.

Ептілігіне қарамастан, Жылтыр сабан кейде оңай мүмкіндіктерді жіберіп алатын. Бір күні кәрі бұғының артынан аңдып жүргенде, ол кенеттен назарын үстінен ұшып өткен құсқа бұрамын деп, өз аяғына өзі шалынып қалды. Бұл әрекетіне ішексілесі қатып, құлай кетті.

Бір күні Көк бөрі оған ызаланып: «Сен ешқашан байсалды бола алмайсың», – деді. «Ал сен ешқашан күлкілі нәрселерді байқамайсың», – деп жауап берді Жылтыр сабан.

Оның жауабы Көк бөріге ұнамады. «Сен неге соншама көп күлесің?» – деп сұрады ол.

Жылтыр сабан Көк Бөрінің көзіне тік қарап: «Өйткені мен зеріктім. Бәрі бір қалыпты, ешнәрсе өзгермейді» – деді.

Зеріккендіктен, Жылтыр сабан жаңа нәрсе іздей бастады. Ол адам баласын жақыннан көргісі келді.

Бір түні осындай мүмкіндік пайда болды. Аңшылардың тобы қасқырлардың ізіне түсті. Олар лагерін қасқырлардың апанына жақын жерге құрды. Жылтыр сабан оттың иісінен оянып кетті. Ол тіпті сытырлап жанған ағаштың дыбысын да естіді.

«Міне, мүмкіндік! Таң атқанша қайтып ораламын. Олардың түр-әлпеті қандай екенін ақыры көретін боламын. Сосын барлығына айтып беремін», – деп ойлады Жылтыр сабан.

Көк бөрі бір жамандықты сезініп оянғанда, Жылтыр сабанның кеткеніне бір сағат өткен болатын. Ол дереу қарындасының артына түсті.

«Мен оны қуып жетуім керек», – деп ойлады ол, бірақ тым кеш болды.

Аңшылардың лагеріне жеткен кезде, ол оттың жарығынан ағашқа жуан арқанмен байланған торды көрді. Адамдар сол торды айналып билеп жүр екен. Ал тордың ішінде азуын қайрап Жылтыр сабан отыр. Аш иттер торға қарай секіріп, үріп жатты.

«Егер арқанды тістесем, тор иттердің дәл ортасына түседі. Жылтыр сабан оларды жеткізбейді, бірге қашып кете аламыз», – деп ойлады ол. Көк бөріге оттан секіруге тура келді. Қасқырлар отты ұнатпайды. Бірақ бұл тығырықтан шығатын жалғыз жол болды және тезірек қимылдау керек еді. Қорқуға уақыт жоқ. Ол барлығын қапыда қалдыруы тиіс еді.

Көк бөрі әпсәтте оттың, адамдардың және тордың үстінен ұша жөнелді. Арқанды жұлқына тістеп: «Жылтыр сабан, қаш!» – деп айқайлады.

Аңшылар мен иттер ешнәрсе түсінбей, абдырап қалды. Жылтыр сабан әрең тіл қатты: «Көк бөрі, мені кешір. Мен...»

Сосын апыр-топыр болып кетті. Көк бөрі екі итті отқа құлатып: «Қаш, отбасымызға қамқор бол!» – деп айқайлады.

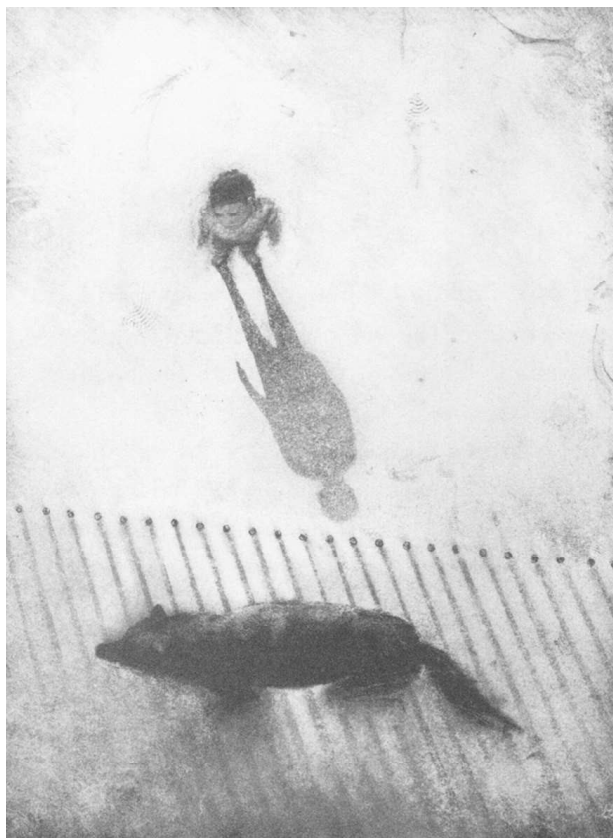
Көк бөрі Жылтыр сабанның қарғып өтіп, қараңғыда көзден ғайып болғанын көрді.

Бірақ қуануға әлі ерте. Қолында таяғы бар адам Көк Бөріні күтпеген жерден ұрып құлатты. Оның басы жарылып, көзінің алды қарауыта бастады. Ол аяғында тұра алмай, жерге құлай кетті.

Көк бөрі есін жиғанда, жалғыз жатыр екен. Ол өзі сияқты ұсталған басқа жануарлармен бірге хайуанаттар бағында еді.

«Адам баласы – коллекционер».

Анасының айтқан осы сөздерін ол енді түсінді.

Мәтін сұрақтары

1. Неге кішкентай бөлтірікті Жылтыр сабан деп атады?

- ☐ A Оның көзінің түсі алтын нұрдай сары болды.
- ☐ B Оның терісінің түсі алтын нұрдай сары болды.
- ☐ C Ол алтын нұрдай жүйрік болды.
- ☐ D Ол алтын нұрмен ойнайтын.

2. Неліктен Жылтыр сабан басқа қасқырларға қарағанда жақсы аңшы болды?

- ☐ A Ол басқалар ұйықтап жатқан кезде аңға шығатын.
- ☐ B Ол әрбір мүмкіндікті байсалды қабылдайтын.
- ☐ C Ол анасының хикаяларын мұқият тыңдайтын.
- ☐ D Ол анағұрлым жүйрік болатын және оның сезу қабілеттері жақсы дамыған.

3. Аңға шыққанда Жылтыр сабан «сары шөптердің арасында мысықтай тығылып» жататын. Бұл оның оңай аң аулауына қалай көмектесетін?

---

4. Жылтыр сабан басқа қасқырлар аулай алмайтын қандай жануарды аулады?

- ☐ А бұғыны
- ☐ В қояндарды
- ☐ С үйректерді
- ☐ D тышқандарды

5. Неліктен Жылтыр сабан оңай мүмкіндіктерді жіберіп алатын?

- ☐ А Ол тым биік секіретін.
- ☐ В Оның көңілі басқа нәрселерге ауып кететін.
- ☐ С Ол қорқатын.
- ☐ D Ол адасып қалатын.

6. Көк бөрі Жылтыр сабанға неге ызаланды?

- ☐ А Жылтыр сабан ешқашан ешнәрсеге байсалды қарамайтын.
- ☐ В Ол қатты күлетін.
- ☐ С Ол Көк Бөріге қарағанда көбірек аң аулайтын.
- ☐ D Ол басқа қасқырларға қарағанда жүйрік болатын.

7. Жылтыр сабан зеріккендігінен не істегісі келді?

- ☐ A ең үздік аңшыға айналғысы
- ☐ B адамдарды жақыннан көргісі
- ☐ C күлкілі нәрселерді тапқысы
- ☐ D коллекционер болғысы

8. Аңшылар Жылтыр сабанмен не істеді?

- ☐ A хайуанаттар бағына жіберді
- ☐ B таякпен ұрды
- ☐ C торға қамап қойды
- ☐ D өзенге лақтырып жіберді

9. Көк бөрі Жылтыр сабанның қашуына көмектесу үшін істеген **екі** амалы қандай?

1.

2.

2
1
0
8
9

10. Жылтыр сабан неліктен «Мені кешір, Көк бөрі» деді?

---

11. Көк Бөріге анасының «Адам баласы – коллекционер» деген сөздерін түсінуіне не ықпал етті?

- ☐ А Ол жалғыз оянды.
- ☐ Б Ол хайуанаттар бағында оянды.
- ☐ С Ол аңшыларды жақыннан көрді.
- ☐ Д Ол тордағы Жылтыр сабанды көрді.

12. Төменнен, сіздің ойыңызша, Жылтыр сабанды дәл сипаттайтын **бір** сөзді таңдаңыз.

Таңдауыңызды белгілеңіз.

_____ Бейқам

_____ Қызыққұмар

_____ Батыл

Мәтінге сүйеніп, неге олай ойлайтыныңызды түсіндіріңіз.

1
0
8
9

2
1
0
8
9

13. Көк Бөрінің айтқан сөзінен және істеген әрекетінен оның қандай екенін түсінуге болады.

Көк Бөріге қандай сипаттама бересіз? Жауабыңызды дәлелдеу үшін оның жасаған **екі** әрекетін мысалға келтіріңіз.

---

14. Әңгіменің тақырыбын *Жылтыр сабан емес, Көк бөрі* деп атаған дұрыс болады деп ойлайсыз ба? Жауабыңызды белгілеңіз.

_____ Иә

_____ Жоқ

Неге олай ойлайсыз?

Тапсырма жауаптары

ЖАУАП НҮСҚАЛАРЫ БАР СҰРАҚТАР

Сұрақ нөмірі	Сұрақтың күрделілігі	Процесс	Сұрақтың мазмұны	Дұрыс жауап	Цифрлы PIRLS-2021		Қағаз PIRLS-2021		PIRLS-2016	
					ҚР	Халық. орташа	ҚР	Халық. орташа	РК	Халық. орташа
1	Жоғары	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Кейіпкердің сырт келбеті оның есімі туралы қандай ой туғызатыны туралы күрделі образдардан қорытынды жасау	В	46,3%	58,3%	52,2%	60,6%	54,2%	62,8%
2	Жоғары	Идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру	Кейіпкер ерекшелігінің қысқаша сипаттамасын тану үшін түсіндіру және жалпылау	D	75,7%	73,8%	84,2%	77,3%	87,1%	78,3%
4	Жоғары	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Кірістірілген мәліметті тауып көрсету	В	49,0%	59,3%	50,0%	61,9%	55,4%	65,1%
5	Жоғары	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Кейіпкердің іс-әрекеті арқылы оның мінез-құлқы туралы қорытынды жасау	В	66,3%	64,7%	69,8%	62,9%	73,3%	64,9%
6	Жоғары	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Диалогтан кейіпкердің іс-әрекетін сипаттайтын ақпаратты тауып көрсету	А	49,5%	65,1%	44,7%	64,0%	53,7%	66,7%
7	Орташа	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Кейіпкердің іс-қимыл жоспарын тану	В	74,3%	75,8%	75,0%	78,9%	85,4%	82,1%
8	Жоғары	Тікелей қорытындыларды	Хикаядағы тиісті сәтті тауып, оқиға	С	66,8%	72,4%	68,3%	71,7%	73,3%	75,3%

		тұжырымдау	туралы қорытынды жасау							
11	Жоғары	Идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру	Мәтіннің тиісті бөлігін тауып, метафораның мағынасын тану	В	57,4%	61,2%	60,4%	67,2%	67,4%	68,3%

ЕРКІН ҚҰРАСТЫРЫЛАТЫН ЖАУАБЫ БАР СҰРАҚТАР

3. Аңға шыққанда Жылтыр сабан «сары шөптердің арасында мысықтай тығылып» жататын. Бұл оның оңай аң аулауына қалай көмектесетін?

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: тікелей қорытындыларды тұжырымдау

Тапсырма: берілген сипаттама мен суретті зерттей отырып, түсініктеме туралы қорытынды жасау

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап Жылтыр сабан үйректерді аулағанда оларға көрінбейтіндігін көрсетеді. Бұл оның жерге бүгілгендіктен немесе оның жүні шөптің түсімен бірдей болғандықтан жасырына алғандығын білдіруі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол ешкім көрмеуі үшін бүгіліп, шөптердің арасында білінбей кетеді. - Ол жасырынады. - Оның жүні шөп сияқты сары болды, сондықтан ол жасырына алды. - Өйткені ол оларға білдірмей жақындайды.				Жауап Жылтыр сабанның үйректерге көрінбейтіндігін түсіндірмейді. Ол цитатаны өз сөзімен айтуы немесе жай ғана оның терісінің түсін немесе тұрысын сипаттауы мүмкін немесе оның аң аулау себебін түсіндіруі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол мысық сияқты тегіс болды. - Оның жүні шөп сияқты сары болды. - Ол қозғалыссыз қалатын. - Ол олжасын іздеді.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	25,5%	27,7%	32,7%	
Халық. орташа	35,1%	40,0%	39,2%	

9. Көк бөрі Жылтыр сабанның қашуына көмектесу үшін істеген екі амалы қандай?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: тікелей қорытындыларды тұжырымдау

Тапсырма: орталық оқиғаны тауып, кейіпкердің 2 әрекетін көрсету үшін тікелей қорытынды жасау

2 – Толық түсіну				1 – Ішінара түсіну				0 – Түсінбеу
Жауапта Көк бөрінің Жылтыр сабанды аңшылардың торынан құтқаруына көмектескен екі әрекеті беріледі. <u>Мысалы:</u> - Ол торды/арқанды тістеді. - Ол оттан/торға қарай секірді. - Ол аңшыларды қапыда қалдырды. - Ол оған қашып, отбасына қамқор болуды айтты. - Ол өзін құрбан етті. /Ол өз өмірін қатерге тікті. - Ол иттерді отқа итеріп жіберді / иттерді өлтірді.				Жауапта Жылтыр сабанды аңшылардың торынан құтқаруға көмектескен Көк бөрінің бір әрекеті көрсетіледі.				Жауапта Жылтыр сабанның қашуына көмектескен Көк бөрінің нақты және сәйкес әрекеттері көрсетілмейді. <u>Мысалы:</u> - Ол оның артынан барды. - Ол лагерьге барды. - Ол оның артынан ешкім қумағанына көз жеткізді. - Ол Жылтыр сабанның өмірін сақтап қалды.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	48,2%	55,1%	55,5%	ҚР	25,4%	23,5%	31,2%	
Халық. орташа	56,8%	59,2%	64,4%	Халық. орташа	20,4%	20,7%	19,2%	

10. Жылтыр сабан неліктен «Мені кешір, Көк бөрі» деді?

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: әңгімеден мысал келтіре отырып, кейіпкердің сөзінің ниетін түсіндіру

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап Жылтыр сабанның аңшыларды көру үшін қашып кетіп, Көк бөрінің өміріне қауіп төндіргені үшін өкінгенін көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Ол аңшыларға / адамдарға жақындап, қақпанға түсті. - Ол ешкімге ештеңе айтпастан кетіп қалғанына өкінді. - Ол оның өміріне қауіп төндірді. - Ол оны тастап, қашуға мәжбүр болғанына өкінді. - Ол Көк бөрінің айтуы бойынша қашуға мәжбүр болғанына өкінді.				Жауап Жылтыр сабанның өкінішін бұлыңғыр түрде немесе қате түсіндіреді. <u>Мысалы:</u> - Ол ештеңеге байсалды қарамады. - Ол оны тыңдамады. - Ол күлді.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	25,0%	35,5%	40,8%	
Халық. орташа	37,6%	39,8%	39,3%	

12. Төменнен, сіздің ойыңызша, Жылтыр сабанды дәл сипаттайтын бір сөзді тандаңыз.

Таңдауыңызды белгілеңіз.

___ Бейқам

___ Қызыққұмар

___ Батыл

Мәтінге сүйеніп, неге олай ойлайтыныңызды түсіндіріңіз.

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: кейіпкердің таңдалған сипаттамасын дәлелдемелермен нығайту үшін сюжеттік оқиғаларды біріктіру

2 – Толық түсіну	1 – Ішінара түсіну	0 – Түсінбеу
Жауап Жылтыр сабанның таңдалған сипаттамасын осы сөз бен оқиға сюжеті арасында байланыс орнату арқылы түсінгенін көрсетеді. Оқушылар бұл идеяларды өз сөзімен жаза алады. Оқушы берген дәлелдемеде оның қандай сипаттаманы қолдауға тырысқаны анық көрінуі керек. <u>Бейқам:</u> - Ол анасының сөзін тыңдамады. - Ол анасының айтқаны туралы ойланған жоқ. - Ол қауіпті ескермей, адамдарға жақындады. - Ол адамдарды/аңшыларды көруге барды. <u>Батыл:</u>	Жауап жалпы оқиғаға сілтеме жасайтын немесе таңдалған сипаттаманы оқиға контекстінде түсінгенін көрсететін дәлелдеме береді. <u>Мысалы:</u> - Ол жаңа нәрсені көргісі келді. (Қызыққұмар) - Ол ешқашан Көк бөрі туралы ойламады. (Бейқам) - Ол ешқашан ештеңеге байсалды қарамады. (Бейқам) НЕМЕСЕ жауап нақты бір сипаттаманы таңдамай-ақ тиісті дәлелдеме береді. - Ол адамдарды көруге барды. - Ол анасының айтқанын тыңдамады.	Жауап таңдалған сипаттамаға нақты немесе тиісті түсініктеме бермейді. <u>Мысалы:</u> - Ол көп күледі. (Қызыққұмар) - Ол басқа қасқырлар ұстай алмайтын нәрселерді аулайды. (Батыл) - Ол оттан секірді. (Батыл)

- Оның адамдарға/отқа жақындауға немесе қараңғыда жалғыз жүруге батылы жетті. - Ол адамдардан қорықпады. - Ол (жалғыз/ағаларынсыз) адамдарды/аңшыларды көруге барды. <u>Қызыққұмар:</u> - Ол адамдарды/аңшыларды (бірінші рет жақыннан) көруге барды. - Ол анасының: «Адам баласы — коллекционер» дегенде не айтқысы келгенін білгісі келді.							
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS- 2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS- 2016
ҚР	27,4%	35,7%	31,7%	ҚР	13,6%	14,0%	29,1%
Халық. орташа	10,9%	49,2%	53,6%	Халық. орташа	48,9%	9,3%	11,3%

13. Көк Бөрінің айтқан сөзінен және істеген әрекетінен оның қандай екенін түсінуге болады.

Көк Бөріге қандай сипаттама бересіз? Жауабыңызды дәлелдеу үшін оның жасаған екі әрекетін мысалға келтіріңіз.

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: мәтінде берілген екі қосалқы мәліметті пайдалана отырып, кейіпкерді сипаттау үшін оқиға сюжеті мен кейіпкердің әрекеттерін түсіндіру және біріктіру

3 – Кең түсінік	2 – Қанағаттанарлық түсінік	1 – Минималды түсінік	0 – Қанағаттанарлықсыз түсінік
Жауапта Көк бөрінің қандай болғандығы туралы кем дегенде бір сипаттама (мысалы, батыл, байсалды, мұқият, сақ, ақылды, жақсы, ойлампаз, реалист) және оның мінезін көрсететін әңгімеде айтқан немесе жасаған екі әрекеті беріледі. <u>Мысалы:</u> - Ол батыл, өйткені ол Жылтыр сабан жоғалып кеткенін түсінгенде, оны іздеп, құтқару үшін оттан секірді. - Көк бөрі қамқор және байсалды. Қамқор болуының себебі - ол аңшылардың Жылтыр сабанды өлтіруіне жол бермеді. Байсалды болуының себебі - ол	Жауапта кем дегенде бір сипаттама және оның не айтқаны немесе істегені туралы бір мысал келтіріледі. <u>Мысалы:</u> - Ол жақсы, өйткені ол Жылтыр сабанның қашып кетуіне көмектесу үшін өз өмірін қатерге тікті. - Қамқор. Ол Жылтыр сабанға қашып, отбасына қамқор болу керектігін айтты. - Батыл. Ол Жылтыр сабанды құтқару үшін жалғыз барды.	Жауапта мысалсыз кем дегенде бір сипаттама беріледі. НЕМЕСЕ онда ешқандай сипаттамасыз Көк бөрі айтқан немесе жасаған бір немесе бірнеше әрекет мысалға келтіріледі. <u>Мысалы:</u> - Көк бөрі батыл және мейірімді. - Ол - жақсы аға. - Ол Жылтыр сабанды бостандыққа шығару үшін өз өмірін қатерге тікті. - Көк бөрі торды тістеп алды. Ол Жылтыр сабанға қашып, отбасына қамқор болу керектігін айтты. НЕМЕСЕ жауапта Көк бөрінің мінезі туралы дұрыс емес тұжырым жасайтын мысалдар мен сипаттамалар	Жауапта Көк бөрінің нақты немесе сәйкес сипаттамасы мен мысалдар берілмейді. Жауап Көк бөрінің мінезіне қатысы жоқ сюжеттік әрекетті немесе сөздерді қамтуы мүмкін. Онда Көк бөріге немесе Жылтыр сабанға физикалық сипаттама берілуі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Ол мұзды су сияқты көк. - Ол ешқашан ешнәрсеге байсалды

<i>күлмейді немесе көңіл көтермейді.</i> - <i>Ол батыл, өйткені ол оны құтқарды және құтқаруға жалғыз барды. [екі бөлек идея]</i>								болады. - <i>Көк бөрі қызыққұмар болды. Ол Жылтыр сабаннан неге ешнәрсеге байсалды қарамайтынын сұрады.</i>				қарамайды.	
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016		
ҚР	17,7%	16,1%	15,8%	ҚР	22,0%	22,4%	26,7%	ҚР	36,8%	31,0%	33,2%		
Халық. орташа	18,6%	18,4%	20,0%	Халық. орташа	17,1%	18,6%	20,5%	Халық. орташа	33,9%	31,0%	31,7%		

14. Әңгіменің тақырыбын Жылтыр сабан емес, Көк бөрі деп атаған дұрыс болады деп ойлайсыз ба?

Жауабыңызды белгілеңіз.

___ Иә
___ Жоқ

Неге олай ойлайсыз?

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау

Тапсырма: сюжеттік оқиғалар мен кейіпкердің іс-әрекеттерін бағалау негізінде мәтіннің оңтайлы атауын көрсету және өз таңдауын кейіпкердің маңыздылығы немесе орталық рөлі тұрғысынан түсіндіру

2 – Толық түсіну	1 – Ішінара түсіну	0 – Түсінбеу
Жауап Көк Бөрінің немесе Жылтыр сабанның оқиға үшін маңыздылығын бағалайды және түсінеді. Онда әңгімеде орталық рөл ойнайтын кейіпкердің әрекеті көрсетіледі немесе кейіпкерлердің бірінің орталық рөлі анықталады. <u>Орталық рөл туралы мысалдар:</u> - Иә, ол оқиганың қаһарманы. - Жоқ, өйткені әңгіме негізінен Жылтыр сабан туралы. Көк бөрі тек әңгіменің соңында көп нәрсе жасайды. - Жоқ, өйткені ол басты кейіпкер. <u>Орталық әрекет туралы мысалдары:</u> - Иә, өйткені Көк бөрі Жылтыр сабанды құтқарады — бұл ең бастысы. - Жоқ, өйткені адамдарға жақындау арқылы қиындықтар тудырған — бұл	Жауап баға береді, бірақ кейіпкердің маңыздылығын түсіндірмейді. Онда кейіпкердің белгілі бір әрекеті немесе жалпы сипаттамасы көрсетілуі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Жоқ, өйткені Жылтыр сабан ең жақсы аңшы болды. - Иә, өйткені Көк бөрі Жылтыр сабаннан гөрі батыл болды. - Иә, өйткені Көк бөрі Жылтыр сабанға бәріне байсалды қарауға кеңес берді.	Жауап баға беруі немесе бермеуі мүмкін, бірақ онда қасқырлардың ешқайсысы туралы мәтіннен нақты немесе тиісті ақпарат берілмейді. <u>Мысалы:</u> - Әңгіме Жылтыр сабан туралы. - Әңгіме тек Жылтыр сабан туралы. [қате] - Жылтыр сабан деген тақырып жақсырақ естіледі.

<i>Жылтыр сабан.</i>								- <i>Көк бөрі / Жылтыр сабан ең жақсы қасқыр болды.</i>
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS- 2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS- 2016	
ҚР	30,2%	37,2%	23,3%	ҚР	19,5%	15,4%	36,3%	
Халық. орташа	40,5%	38,5%	40,3%	Халық. орташа	18,3%	16,4%	19,9%	

АҚПАРАТТЫҚ МӘТІНДЕР

Акулалар

Акула дегенде көз алдымызға бірден жақ сүйектер мен азу тістер елестейді. Көптеген акулалар мықты жақ сүйегімен және бірнеше қатар өткір тістерімен ерекшеленеді. Мұндай тістер болаттан жасалған қалың тақтайшаны екіге бөле алады және әрдайым жаңа тістермен алмасып отырады.

Акуланың жақ сүйегінде бірінен кейін бірі орналасқан жиырма қатар тістер болады. Ол тісін зақымдап немесе түсіріп алса, оның орнына жаңасы өсіп шығады. Кейбір акулалардың тістері бір-бірден өссе, басқаларында бірден бүкіл қатар ауысады.

Жолбарыс акула өзінің қайратты және өткір тістерімен тамақ қалдықтары, көлік нөмірлері, бояудың қаңылтыр құтылары сияқты жұта алатын барлық нәрсені жей береді. Оны басқаша «қоқыс акуласы» деп те атайды.

Акулалардың аулап жейтін қорегі олардың қай жерде және қалай өмір сүретініне байланысты.

Кейбіреулері судағы ұсақ жануарларды және өсімдіктерді үлкен ауызымен жұтып алады. Жылдам жүзе алатын түрлері өздерінің өткір азу тістерімен балықтарды аулап жейді. Ал жағажайларға жақын өмір сүретін акулалар итбалықтармен, дельфиндермен және теңіз құстарымен қоректенеді. Мұхиттың түбінде кездесетін акулалар теңіз шаяндарын және ұлуларды аулап жейді. Барлық акулалар басқа да жануарларды қорек етеді.

Неге акулалар жақсы аңшы болып табылады?

Акулалардың сезу қабілеті жоғары. Олар осы қасиетінің арқасында әлемдегі ең үздік аңшылардың бірі болып саналады.

Есту

Дыбыс құрлыққа қарағанда суда бес есе жылдам әрі алысырақ тарайтындықтан, есту акула үшін олжасы туралы хабар беретін маңызды сезім мүшесі болып табылады. Акулаларда адамдарда кездеспейтін жиілігі төмен дыбыстарға сезімтал екі ішкі құлағы болады. Олар жараланған балықтың қобалжуын 1 километр қашықтықтан сезе алады.

Екінші арқа жүзбеқанаты

Құйрық жүзбеқанаты

Түйсік

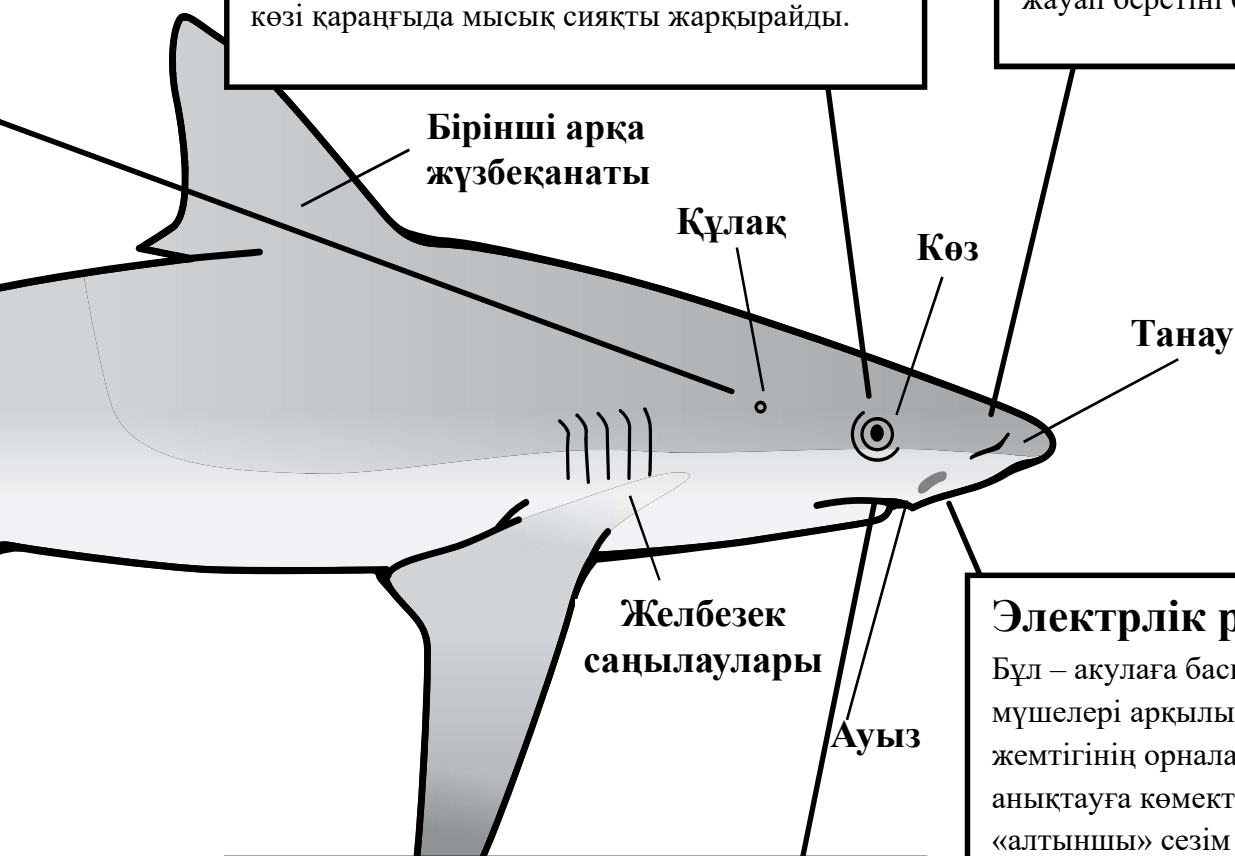
Акулалардың екі түрлі түйсігі болады. Біріншісі бір заттың ыстық немесе суық, қатты немесе жұмсақ екенін сезінуге арналған. Акулаларда сондай-ақ алыстан сезу түйсігі дамыған. Бұл оларға бір затпен жанаспас бұрын, оның қозғалысын сезуге мүмкіндік береді.

Көру

Лайлы және күңгірт болғандықтан, су астында көру оңай емес. Артындағы айналма тәрізді қабыршақтың көмегімен акуланың көздері су асты әлемін көруге жақсы бейімделген. Бұл қабыршақ жарықты көзге кері шағылыстырып, акулаға күңгірт жарықта көруге көмектеседі. Қабыршақтан шағылысқан жарықтың әсерінен олардың көзі қараңғыда мысық сияқты жарқырайды.

Иіс сезу

Акулалар «жүзетін мұрындарға» ұқсайды. Олар тіпті судағы бір тамшы қанды да сезеді. Иіс сезу – акулаға олжасы туралы белгі беретін бірінші сезім. Оның бұл қабілеті аш болған кезде күшейе түседі. Акула миының жартысы оның иіс сезу қабілетіне жауап беретіні белгілі.

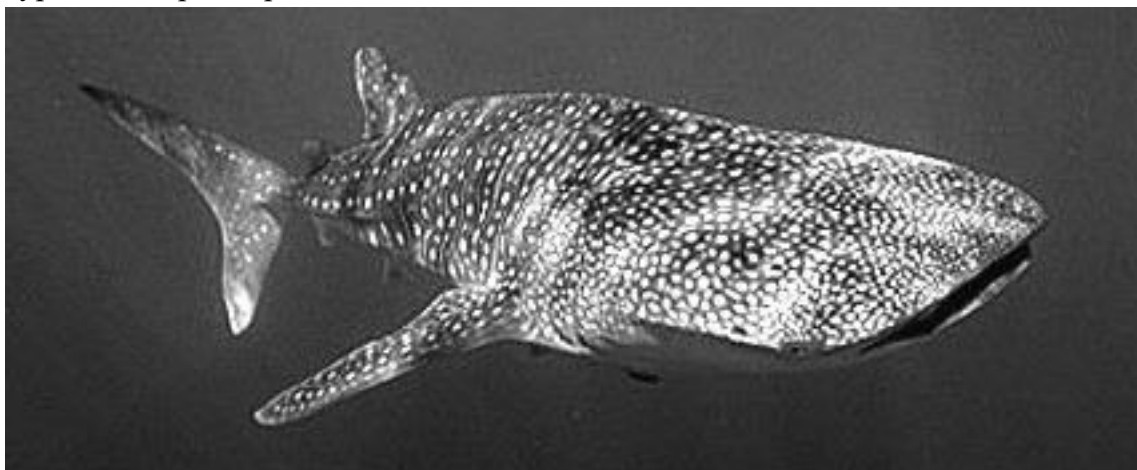
Дәм сезу

Акулалар дәм сезу қабілетін де белсенді қолданады. Бір нәрсені жеместен бұрын, олар оны алдымен «татып көру» үшін тістейді. Аузындағы сезімтал дәм сезу рецепторлары қоректі талдаудан өткізеді. Әдетте, акулалар үйреншікті емес қоректі (мысалы, адамды) бір тістеген соң жемей тастайды.

Электрлік рецепция

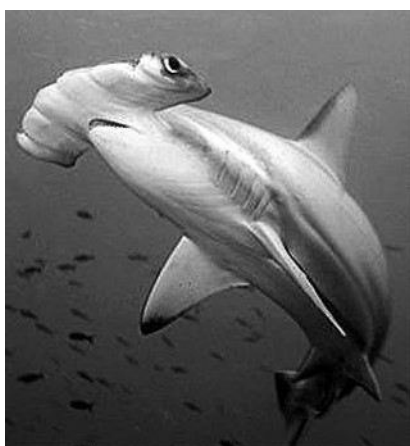
Бұл – акулаға басқа сезу мүшелері арқылы таба алмаған жемтігінің орналасқан жерін анықтауға көмектесетін «алтыншы» сезім мүшесі. Акулалардың бастарында және төменгі жақ сүйектерінде жүздеген шағын тесіктер болады. Олар барлық жануарлар бөлетін әлсіз электр сигналдарын қабылдайды. Соның көмегімен акула жемтігін оңай таба алады.

Жер бетінде акулалардың 450 түрі кездеседі, бірақ ғалымдар әлі де анықталмаған түрлері бар деп есептейді. Төменде акулалардың үш түрі туралы ақпарат берілген.

Кит акуласы

Бұл – акулалардың ең ірі түрі және мұхиттағы ең ірі балық. Оның ұзындығы 18 метрге, ал салмағы 20 тоннаға жетеді. Бұл үлкен жүк көлігімен бірдей! Өлшеміне қарамастан, акуланың бұл түрі адамдарға қауіп төндірмейді. Кейбір киттер сияқты сүзгіш-қоректенуші болуына байланысты кит акуласы деп аталып кеткен. Яғни ол 2 метрлік жағын ашып, теңіз суының мыңдаған тоннасымен бірге планктондарды және ұсақ балықтарды сүзеді.

Балғабасты акула

Балғабасты акула – теңіздегі сырт келбеті өзгеше акула тұқымдас жануарлардың бірі. Оның кең, жалпиған тұмсығы шынымен де балғаның басына ұқсайды. Оның көздері, танауы және электрлік рецепторлары басының төменгі бөлігінде орналасқан. Басын алға-артқа қозғалту арқылы акула айналасы туралы көптеген ақпарат жинайды. Әлемде балғабасты акулалардың 9 түрі бар. Олардың ұзындығы 1-ден 6 метрге дейін жетеді. Балғабасты акулалар жалғыз өмір сүреді және басқа балықтармен қоса акулаларды да аулап жейді.

Үлкен ақ акула

Бұл акулалардың ең танымал түрі болып табылады. Үлкен ақ акуланың 50 тісі бар, олар басқа акулалардың тістерінен әлдеқайда ұзын – 6 сантиметр! Ол тістерін негізінен теңіз арыстандарын және итбалықтарды жеу үшін пайдаланады. Үлкен ақ акулалар үлкендігі бойынша барлық акулалар арасында үшінші орында. Олардың ұзындығы 6 метр шамасында. Олар жылы денелі жануарлар болып табылады, бірақ жылы қанды емес. Бұл олардың дене температурасы айналасындағы судан жылырақ екенін білдіреді. Үлкен ақ акуланың бұл ерекшелігі оларды жылдамырақ жүзу үшін қажет энергиямен қамтамасыз етеді.

Мәтін сұрақтары

1. Мәтіннің басында акуланың тісі туралы жазылған **екі** ерекшелікті жазыңыз.

1.

2.

---

2. Мақалада айтылғандай, акулалар қоректенетін жануарлардың **үш** түрін жазыңыз.

---

3. Жолбарыс акуланы не себепті «қоқыс акуласы» деп атайды?

- ☐ А Оның өткір тістері қоқыс жәшігін тістей алады.
- ☐ Б Оның иісі қоқыс жәшігінің иісіне ұқсайды.
- ☐ С Ол қоқыс жәшігінен табылатын кез-келген нәрсені жей алады.
- ☐ Д Оның сырт пішіні қоқыс жәшігіне ұқсайды.

2
1
0
8
9

1
0
8
9

4. Жемтігін іздегенде акулалар **бірінші** болып қай сезу қабілетін пайдаланады?

- ☐ А есту
- ☐ В көру
- ☐ С дәм сезу
- ☐ D иіс сезу

5. Неліктен акулалардың көздері қараңғыда жарқырайды?

---

6. Неліктен акулалар бір нәрсені жеместен бұрын, оны «татып көру» үшін тістейді?

- ☐ А Тістеріне зақым келмейтініне көз жеткізу үшін.
- ☐ В Жемтікті жегісі келетін-келмейтінін түсіну үшін.
- ☐ С Жемтігі жүзіп кетпеу үшін.
- ☐ D Қарны қаншалықты аш екенін тексеру үшін.

1
0
8
9

7. Акуланың түйсігі және есту қабілеті адамның түйсігі және есту қабілетінен қалай ерекшелінеді? Әр сезу қабілетіне **бір** түсіндірме жазыңыз.

 1 Түйсік

---

 1 Есту

---

8. Акуланың жемтігі тастың астында қозғалыссыз жасырынып жатыр. Акула оны анықтау үшін қандай сезу қабілетін пайдаланады?

- ☐ (A) көру
- ☐ (B) алыстан сезу
- ☐ (C) есту
- ☐ (D) электрлік рецепция

9. Берілген суреттер акулалардың неліктен өте жақсы аңшы екенін түсіндіруге қалай көмектеседі?

- ☐ (A) Онда акулалардың дене мүшелерінің атауы берілген.
- ☐ (B) Онда акулалардың сезу қабілеттері қандай қызмет атқаратыны сипатталған.
- ☐ (C) Онда акулалар қалай көретіні түсіндірілген.
- ☐ (D) Онда акулалар қаншалықты үлкен болатыны көрсетілген.

10. Аш акула итбалықтарды аулауда. Ол **дәм сезу, көру** және **иіс сезу** қабілеттерін қандай тәртіпте пайдаланады?

Мәтінде берілген ақпаратқа сүйеніп, сезу қабілеттерін неліктен мұндай кезекте пайдаланатынын түсіндіріңіз.

---

11. Мәтінде кейбір акулалар жүзіп жүрген ұсақ жануарларды үлкен ауызымен жұтып алады делінген. Қандай акулалар қорегін осы жолмен аулайды?

- ☐ А жолбарыс акула
- ☐ В кит акуласы
- ☐ С балғабасты акула
- ☐ D үлкен ақ акула

2
1
0
8
9

12. Төмендегі кестеде мақаладағы акулалардың түрлері туралы ақпарат берілген. Бос ұяшықтарды толтырыңыз.

Акуланың түрлері	Ұзындығы	Қорегі	Ерекшелігі
Кит акуласы			ең ірі акула
Балғабасты акула	1-6 метр		
	6 метр	теңіз арыстандары және итбалықтар	

3
2
1
0
8
9

Тапсырма жауаптары

ЖАУАП НҮСҚАЛАРЫ БАР СҰРАҚТАР

Сұрақ нөмірі	Сұрақтың күрделілігі	Процесс	Сұрақтың мазмұны	Дұрыс жауап	Цифрлы PIRLS-2021		Қағаз PIRLS-2021		PIRLS-2016	
					ҚР	Халық. орташа	ҚР	Халық. орташа	ҚР	Халық. орташа
3	Жоғары	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Метафораның мағынасын тану үшін тікелей қорытындылар жасау	C	68,1%	63,0%	71,2%	60,7%	71,8%	63,8%
4	Орташа	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Анық түрде берілген ақпаратты табу	D	59,8%	57,1%	57,5%	54,7%	57,6%	57,1%
6	Жоғары	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Ең жақсы түсініктемені анықтау үшін тақырыбы бар мәтіндік өрісті тауып, қорытынды жасау	B	32,6%	54,1%	53,4%	67,2%	60,9%	69,7%
8	Ілгері	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Ғылыми түсініктеме туралы қорытынды жасау үшін тиісті ақпаратты ажырату	D	37,2%	43,9%	51,6%	54,8%	56,1%	56,8%
9	Жоғары	Мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау	Суреттің форматы мен мазмұны ақпаратты қалай жеткізетінін бағалау	B	54,3%	63,1%	63,3%	67,5%	66,4%	69,0%
11	Жоғары	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Қорытынды жасау үшін мәтіннің әртүрлі бөлімдеріндегі ақпаратты тауып ажырату	B	48,9%	51,2%	58,8%	58,4%	62,4%	61,6%

ЕРКІН ҚҰРАСТЫРЫЛАТЫН ЖАУАБЫ БАР СҰРАҚТАР

1. Мәтіннің басында акуланың тісі туралы жазылған екі ерекшелікті жазыңыз.

Сұрақтың күрделілігі: орташа

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: мәтіннің бастапқы бөлігінен анық түрде берілген ақпараттың 2 үзіндісін тауып суреттеу

2 – Толық түсіну	1 – Ішінара түсіну	0 – Түсінбеу
Жауапта акуланың тістері туралы төмендегі тізімнен екі факт келтіріледі. Екі дұрыс жауап бір сөйлемде көрсетілуі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Акулалардың тістері өткір. - Акулалардың тістері өте мықты / қайратты. - Олар үшкір тістерін балық аулау/басқа жануарларды жеу үшін пайдаланады. - Акулалардың бірнеше қатар (жиырмаға жуық) тістері бар. - Акуланың тістері болатты тістей алады. - Акуланың тістері көлік нөмірлерін немесе бояу құтыларын тістей алады. - Акулалар сынған тістерін бір-бірден алмастыра алады. - Акулалар бірден сынған тістердің бүкіл қатарын алмастыра алады.	Жауапта тізімдегі бір факт келтіріледі.	Жауапта мәтіннің бастапқы бөлігінен акуланың тістері туралы ешқандай факт келтірілмейді немесе қате жауап, тістерге қатысы жоқ фактілер беріледі. <u>Мысалы:</u> - Көптеген адамдар акула туралы ойлағанда жақ сүйектер мен азу тістерді елестетеді. - Жолбарыс акула жұта алатын барлық нәрсені жейді. - Кейбір акулалардың / үлкен ақ акулалардың 50 тісі бар. - Кейбір акулалардың / үлкен ақ акулалардың тістерінің ұзындығы 6 см жетеді. - Акулалардың жақтары мықты.

- Ақуалардың тістері ешқашан таусылмайды.								
	Цифрлы PIRLS- 2021	Қағаз PIRLS- 2021	PIRLS- 2016		Цифрлы PIRLS- 2021	Қағаз PIRLS- 2021	PIRLS- 2016	
ҚР	48,7%	59,9%	53,6%	ҚР	35,1%	28,1%	38,2%	
Халық. орташа	63,2%	55,0%	57,3%	Халық. орташа	25,5%	27,1%	27,6%	

2. Мақалада айтылғандай, акулалар қоректенетін жануарлардың үш түрін жазыңыз.

Сұрақтың күрделілігі: орташа

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: анық түрде берілген ақпараттың 3 үзіндісін тауып көрсету

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта төмендегі тізімнен жануарлардың кез келген үш түрі келтіріледі. - <i>итбалықтар</i> - <i>дельфиндер</i> - <i>теңіз құстары</i> - <i>шаяндар</i> - <i>ұлулар</i> - <i>теңіз арыстандары</i> - <i>басқа акулалар</i> - <i>планктон</i> - <i>(кішкентай) балық</i> - <i>ұсақ жануарлар</i>				Жауапта тізімдегі бір немесе екі жануармен қатар, дұрыс емес жауап (мысалы, адамдар, өсімдіктер, қоқыс) немесе бұлдыр жауап (мысалы, жағажайларға жақын/теңіз жануарлары) болуы мүмкін.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	58,1%	62,5%	74,0%	
Халық. орташа	67,3%	67,5%	69,6%	

5. Неліктен акулалардың көздері қараңғыда жарқырайды?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: тікелей қорытындыларды тұжырымдау

Тапсырма: тақырыбы бар мәтіндік өрісті тауып, түсініктеме беру үшін қарапайым қорытындылар жасау

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап акула көзінің қабыршағы айна тәрізді екенін көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Көзінің артқы жағында жылтыр қабыршақ бар. - Көзінде айна тәрізді қабыршақ бар. Немесе жауап жарықтың айна бетінен шағылысу процесін дұрыс сипаттайды. <u>Мысалы:</u> - Көздің жылтыр (айна) қабыршағы жарықты көзге кері шағылыстырады. - Жарық көздің (артқы жағынан) шағылысады. - Жарық қабыршақтан шағылысады.				Жауап көз қабыршағының дәл әрі тиісті сипаттамасын көрсетпейді немесе одан жарықтың шағылысу процесін дұрыс сипаттамайды. <u>Мысалы:</u> - Жарық судан олардың көздеріне шағылысады. - Жарық су бетінен шағылысады. - Оларға жақсырақ көруге/көрінуге көмектеседі.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	26,9%	60,3%	66,5%	
Халық. орташа	40,7%	48,1%	54,7%	

7. Акуланың түйсігі және есту қабілеті адамның түйсігі және есту қабілетінен қалай ерекшелінеді?

Әр сезу қабілетіне бір түсіндірме жазыңыз.

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: тақырыбы бар мәтіндік өрісті тауып, түсініктеме беру үшін түсіндіру

2 – Толық түсіну	1 – Ішінара түсіну	0 – Түсінбеу
Жауап әр сезу қабілеті үшін бір дұрыс түсініктемені қамтиды. <u>Түйсік:</u> - Акулалар алыстан сезу түйсігіне ие. - Олардың екі түрлі түйсігі болады. - Акулалар алыстан сезе алады. - Акулалар заттың қозғалысын онымен жанаспас бұрын-ақ сезеді. - Ол қолмен ұстай алмайтын нәрсені де сезуі мүмкін. - Олар өз олжаларын адамдар сезе алмайтын қашықтықта да сезе алады. <u>Есту:</u> - Акулалар балықты 1 км қашықтықта естиді. - Акулалар адамдарға қарағанда неғұрлым алыстан естиді. [Дыбыс құрлыққа қарағанда суда бес есе жылдам және алысырақ тарайды -	Жауап тек бір сезім қабілеті үшін дұрыс түсініктемені қамтиды.	Жауап сезімдердің ешқайсысы үшін нақты әрі тиісті түсініктеме бермейді немесе акула мен адамның сезімдері арасындағы ұқсастықты көрсетуі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Екеуі де суықты немесе ыстықты сезеді. - Олар адамдарға қарағанда жылдамырақ естиді. - Сезу үшін адамдар қолдары мен саусақтарын пайдаланса, акулалар жүзбеқанаттарын пайдаланады. - Акулалар заттарды алыстан ғана ұстай алады.

бұл акуланың есту қабілеті мен адамның есту қабілетінің айырмашылығы емес, судағы дыбыстың жалпы сипаттамасы. Алайда, жараланған балықты есту қашықтығын ескере отырып, акулалар адамдардан гөрі неғұрлым алыстан ести алады деген тұжырым дұрыс]. - Олардың екі ішкі құлағы бар. - Олар төмен жиілікті дыбыстарға сезімтал.								
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	18,4%	36,8%	49,3%	ҚР	29,3%	35,3%	31,5%	
Халық. орташа	32,8%	36,1%	38,5%	Халық. орташа	23,2%	28,4%	30,4%	

10. Аш акула итбалықтарды аулауда. Ол дәм сезу, көру және иіс сезу қабілеттерін қандай тәртіпте пайдаланады?

Мәтінде берілген ақпаратқа сүйеніп, сезу қабілеттерін неліктен мұндай кезекте пайдаланатынын түсіндіріңіз.

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: оқиғаларды ретімен қою үшін 3 мәтіндік өрістегі ақпаратты біріктіру

2 – Толық түсіну	1 – Ішінара түсіну	0 – Түсінбеу
Жауапта дұрыс тәртіп көрсетіледі: иіс сезу, көру, дәм сезу. Онда осы сезімдердің кем дегенде біреуі үшін берілген тәртіпті растайтын немесе сипатталған жағдайда оның қалай жұмыс істейтінін көрсететін нақты ақпарат беріледі. <u>Мысалы:</u> - Алдымен иіс сезу, өйткені иіс – олжа туралы белгі беретін бірінші сезім. Содан кейін көру, өйткені акуланың көзі күңгірт жарықта көре алады. Соңғысы – дәм сезу, өйткені оның аузында сезімтал рецепторлар бар. - Ол ең алдымен иісті сезер еді, өйткені акулалар жүзетін мұрындарға ұқсайды. Содан кейін ол оны көріп, дәмін көру үшін тістейді. - Иіс сезу, содан кейін көру. Дәм сезу соңғы орында, өйткені	Жауапта барлық үш сезім дұрыс тәртіпте көрсетіледі, бірақ ешқандай растайтын ақпарат берілмейді. <u>Мысалы:</u> - Иіс сезу, көру, дәм сезу НЕМЕСЕ: жауапта тек екі сезім қабілеті дұрыс тәртіпте көрсетіледі және кем дегенде бір сезім қабілеті үшін қосымша ақпарат беріледі. <u>Мысалы:</u> - Көру, өйткені акуланың көзі су астында көре алады. Ол итбалықтың қай жерде екенін көрген соң, оны тістеп көреді. - Есту және көру, өйткені акуланың көзі су асты әлемге жақсы бейімделген. Содан кейін дәм сезу, өйткені акулалардың сезімтал дәм сезу рецепторлары бар [есту сипатталған сезімдерге жатпайды].	Жауапта екі сезім дұрыс тәртіпте көрсетіледі, бірақ ешқандай растайтын ақпарат берілмейді. <u>Мысалы:</u> - Иіс сезу, содан кейін дәм сезу НЕМЕСЕ: жауапта акуланың өз сезім қабілеттерін пайдалану тәртібі дұрыс көрсетілмейді. Онда олардың сезім қабілеттерін қолдануы туралы кейбір ақпарат берілуі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Дәм сезу, көру, иіс сезу - Акуланың көзі оған күңгірт жарықта көруге мүмкіндік береді. - Акулалар көбіне өздерінің дәм сезу мүшелеріне сүйенеді.

<i>тістеп көру үшін алдымен оған жақындап бару керек.</i>				- Алдымен иіс сезу, өйткені оның миының жартысы иіс сезу қабілетіне жауап береді. Дәм сезу соңғы орында. - Иіс сезу – ақулаға олжа туралы белгі беретін бірінші сезім. Содан кейін ол оны көреді.			
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016
ҚР	6,5%	10,1%	14,7%	ҚР	10,4%	7,9%	35,1%
Халық. орташа	13,3%	22,0%	24,2%	Халық. орташа	20,7%	16,5%	18,1%

12. Төмендегі кестеде мақаладағы ақуалардың түрлері туралы ақпарат берілген. Бос ұяшықтарды толтырыңыз.

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: кестені толтыру үшін мәтіннің әртүрлі бөліктеріндегі ақпаратты түсіндіру және біріктіру

3 – Кең түсінік				2 – Қанағаттанарлық түсінік				1 – Минималды түсінік				0 – Қанағаттанарлықсыз түсінік
Барлық 6 ұяшық дұрыс толтырылады. Жауап өлшем бірліктерін қамтиды.				6 ұяшықтың 5-уі дұрыс толтырылады.				6 ұяшықтың 3-4-уі дұрыс толтырылады.				6 ұяшықтың 2 немесе одан азы дұрыс толтырылады.
	Цифрлы PIRLS- 2021	Қағаз PIRLS- 2021	PIRLS- 2016		Цифрлы PIRLS- 2021	Қағаз PIRLS- 2021	PIRLS- 2016		Цифрлы PIRLS- 2021	Қағаз PIRLS- 2021	PIRLS- 2016	
ҚР	16,0%	20,2%	42,6%	ҚР	22,5%	28,1%	29,7%	ҚР	29,3%	27,5%	17,6%	
Халық. орташа	28,9%	28,5%	33,8%	Халық. орташа	22,3%	25,7%	26,1%	Халық. орташа	20,9%	22,0%	21,4%	

Әр бос ұяшық үшін қабылданатын жауаптар.

Акуланың түрлері	Ұзындығы	Қорегі	Ерекшелігі
Кит ақуласы	18 метр	ұсақ балықтар, планктондар, судағы ұсақ жануарлар және өсімдіктер ҚАБЫЛДАНБАЙДЫ: балық	ең ірі акула
Балғабасты акула	1-6 метр	балықтар, басқа акулалар	көздері, танауы және электрлік рецепторлары «балға басының» жиегінде орналасқан, жалғыз жүзеді, басын алға-артқа қозғалтады, басы / кең жалпиған тұмсығы бар, көрінісі өзгеше / оғаш. ҚАБЫЛДАНБАЙДЫ: ең кішкентай акула
Үлкен ақ акула	6 метр	теңіз арыстандары және итбалықтар	тістері ірі (6 см), ең танымал, жылы денелі, үшінші ірі акула, іші ақ ҚАБЫЛДАНБАЙДЫ: жылы қанды, 50 тістері бар, жылдам жүзеді, тістері өткір, ең ірі акула

Бал қайда?

*Адамдар мен құстар бірге жұмыс істей алады ма?
Шығыс Африкада балтапқыш деп аталатын
құс адамдарға бал табуға көмектеседі.*

Балтапқыш араның балауызымен және дернәсілдерімен қоректенеді. Ол жақсы ара ұясын қайдан табуды біледі. Бірақ тым кішкентай болғандықтан, араның ұясын ашып, ішінен тәтті азыққа қол жеткізе алмайды. Міне, осы кезде оған Боран тайпасының адамдары көмекке келеді. Олар өз азықтарын өздері табады және жаңа бал жегенді жақсы көреді. Бал алу үшін оларға алдымен ара ұяларын табуға тура келеді. Бірақ жабайы жерлерде ара ұясын табу оңайға соқпайды. Қуанышқа орай, оларға балтапқыш көмектеседі.

Жабайы аралар ұяларын ағаш діңгегінің ішіне салады.

Балтапқышпен танысу

Балтапқыштың сырт көрінісіне қарап, оның ерекше қасиеті бар деп ойламайсың. Бұл – қоңыр-сұр түсті, құйрығында ақ таңбасы бар құс.

Балтапқыш бұтақта отыр.

Оның ұзындығы шамамен 20 сантиметр, басы кішкентай, тұмсығы қысқа. Балтапқыш үнемі ара ұясына кіре алмайтындықтан, кейде жеміс-жидектермен және құрт-құмырсқалармен де қоректенеді.

Боран тайпасымен танысу

Боран тайпасы Шығыс Африкада өмір сүреді. Олардың үйлері шыбықтан жасалып, үсті шөппен жабылады. Боран тайпасының адамдары сүт пен етін пайдалану үшін ірі қара мал өсіреді. Шығыс Африканың жері құрғақ, жыл бойы бір орында мал өсіру үшін шөп жеткіліксіз. Сондықтан борандықтар жылына үш-төрт рет малын алып, жаңа жерге көшеді. Олар үйлерін бөлшектеп жинап, өздерімен бірге алып кетеді. Жаңа жерге келген соң, үйлерін қайта соғады. Бірақ олар мекендейтін жерлер барған сайын құрғауда және жаңа шөп табу қиындай түсуде. Сондықтан кейбір борандықтар қалаға көшіп, жаңа өмір іздеуде.

Бал табу

Балтапқыш құс және борандықтар бал жинауға шыққан кезде, арнайы тәсілмен бірін-бірі көмекке шақырады. Борандықтар 1 километр жерден естілетіндей ысқырады. Ал балтапқыш *тирр-тирр, тирр-тирр* деген дыбысты қайталап, адамдарға хабар береді.

Адамдар балтапқышқа ысқыруда

Борандықтар мен балтапқыш дайын болған кезде, бал жинауға кіріседі. Құс көзден таса жерге ұшады. Содан соң қайта оралып, көзге көрінетін жерге қонады. Адамдар жақындай берген кезде, ол алдыға қарай ұша жөнеледі.

Балтапқыш ағаштың төбесінен сәл төмен ұшу арқылы адамдарға ара ұясының жерге жақын орналасқанын білдіреді. Егер ағаштан жоғары ұшатын болса, онда ара ұясы ағашта орналасқан деген сөз.

Содан соң, ол қайтадан қонып, адамдарды күтеді. Борандықтар артынан еріп келе жатқанын білдіру үшін әртүрлі дыбыстар шығарады, мысалы ысқырады, ағаштарды тақылдатады, дауыстап сөйлеседі.

Адамдар ара ұясына жақындаған сайын, балтапқыш жерге жиі қона бастайды. Осылайша, борандықтар ұяға жақындағандарын түсінеді.

Ара ұясын тапқан соң, балтапқыш жаңа дыбыс шығарады. Бұл жұмсақ іркілісті дыбыс адамдарға «Міне, ұяны таптық!» дегенді білдіреді. Кейде ол ара ұясын айналып ұшады.

Борандықтар от жағуға кіріседі. Олар түтеп тұрған ағашпен араларды қуа бастайды. Содан соң араның ұясын ашып, бал жинайды. Балтапқышқа балауыз бен дернәсілдерді қалдырады.

Балтапқыш туралы аңыз

Борандықтар ара ұясын көрсеткені үшін балтапқышқа марапат ретінде азық бермесе, келесі жолы қауіпті жерге, мысалы, ағашта отырған қабыланға апаратыны туралы айтады!

Ортақ жеңіс

Боран тайпасының адамдары құстың көмегінсіз ара ұясын табуға тоғыз сағат жұмсайды. Кейде олар тіпті ешнәрсе таба алмауы мүмкін. Ал балтапқыштың жол көрсетуімен ара ұясын табуға үш сағат кетеді және бұл көбінесе нәтижелі аяқталады. Борандықтарсыз балтапқыш ара ұясының сырт жағындағы балауызды ғана ала алады. Адамдардың, олардың түтінінің және құралдарының көмегімен балтапқыш анағұрлым көп азыққа қол жеткізеді.

Жалғыз ұшу

Балтапқыш кейде араның ұясына жалғыз ұшып барады. Ол әдетте бұлтты және салқын таңдарда аралар мүлгіп жатқанда, ұяға жақындап бара алады. Бірақ онда ұзақ болмайды, өйткені аралар шағып алса, керек азығын ала алмай қалуы мүмкін.

Тарих пен болашақ

Балтапқыштар мен адамдардың бірлескен жұмысы тиімді болғаны соншалық, ғалымдардың өзі мұны ұзақ жылдан бері жалғасып келе жатқан дәстүр деп ойлайды. Тастағы суреттерде африкандықтардың 20 000 жылдан астам уақыт бойы бал жинайтыны көрсетілген.

Бірақ адам мен құс арасындағы мұндай серіктестіктің жойылу қаупі бар. Қазіргі таңда балтапқыштар адамдардың кіруіне рұқсат етілмейтін табиғи қорықтарда өмір сүреді. Ал борандықтардың көпшілігі бал жинауға қарағанда, дүкеннен бір бума

қант сатып алуға болатын қалаларға көшуде. Балтапқыштар адамдарды үйінің ауласына кіріп шақырса да, ешқандай жауап ала алмайтынын көруге болады.

Мәтін сұрақтары

1. Борандықтар мен балтапқыш ара ұясынан қандай азық алады?

Борандықтар

Балтапқыш

---

2. Борандықтар мен балтапқыш бір-біріне қалай көмектеседі?

Борандықтар

Балтапқыш

2
1
0
8
9

2
1
0
8
9

3. Неліктен борандықтар жылына үш-төрт рет қоныс аударады?

- Ⓐ су табу үшін
- Ⓑ бал табу үшін
- Ⓒ малдарына азық табу үшін
- Ⓓ ет пен сүт сату үшін

4. Борандықтардың үйлері қандай **екі** нәрседен жасалады?

1.

2.

5. *Боран тайпасымен танысу* деген бөлімде не туралы жазылған?

- Ⓐ неліктен борандықтарға табиғи қорықтарға кіруге рұқсат етілмейтіні
- Ⓑ неліктен борандықтар көп уақыттан бері бал жинайтыны
- Ⓒ неліктен борандықтардың қалаға көшіп жатқандығы
- Ⓓ неліктен ғалымдар Боран тайпасын зерттеп жатқаны

1
0
8
9

6. Борандықтар балтапқышты қалай көмекке шақырады?

- Ⓐ Түтін арқылы.
- Ⓑ Ағаштарды соғу арқылы.
- Ⓒ Ысқыру арқылы.
- Ⓓ Атын атап шақыру арқылы.

7. Балтапқыш әр түрлі тәсілмен адамдарға хабар береді. Кестедегі бос ұяшықтарды толтырыңыз.

	Балтапқыш не істейді?	Бұл борандықтар үшін қандай мағынаны білдіреді?
1	Ағаштан жоғары ұшады	
1		Адамдардың ара ұясына жақындай түскенін білдіреді.
1		Адамдардың ара ұясына жеткенін білдіреді.

1
0
8
9

1
0
8
9

1
0
8
9

8. Борандықтар неге от тұтатады?

- Ⓐ құсты ара ұясына шақыру үшін
- Ⓑ араларды ара ұясынан қуу үшін
- Ⓒ ара ұясын ашу үшін
- Ⓓ ара ұясын тапқанын көрсету үшін

9. *Балтапқыш туралы аңыздың* негізгі ойы қандай?

- Ⓐ Балтапқышты марапаттау керек.
- Ⓑ Балтапқыш - өте ақылды құс.
- Ⓒ Балтапқыштың артынан үнемі еріп отыру керек.
- Ⓓ Балтапқыш қауіпті болуы мүмкін.

10. Жалғыз ұшқанда, балтапқыш ара ұясына неліктен таңертең барады?

- Ⓐ Ара ұясын табу анағұрлым оңай.
- Ⓑ Бұл уақытта дернәсілдер көп болады.
- Ⓒ Бұл уақытта аралар ұяда болмайды.
- Ⓓ Шағып алу қаупі әлдеқайда аз.

11. Борандықтар мен балтапқыштың мыңдаған жылдар бойы бірлесіп жұмыс істегеніне не дәлел бола алады?

_____

12. Балтапқыш пен адамның арасындағы мұндай серіктестік неліктен жойылуы мүмкін?

- ☐ A) Борандықтарға балтапқыштың енді қажеті жоқ.
- ☐ B) Балтапқыш борандықтардың артынан еруді тоқтатты.
- ☐ C) Борандықтар бұдан былай балды жақсы көрмейді.
- ☐ D) Балтапқыш азықтың басқа түрлерін тапты.

13. Мәтінге сәйкес, болашақта борандықтардың көпшілігі қалаға көшетін болса, балтапқыштарға не істеуге тура келеді?

_____

_____

_____

Тапсырма жауаптары

ЖАУАП НҮСҚАЛАРЫ БАР СҰРАҚТАР

Сұрақ нөмірі	Сұрақтың күрделілігі	Процесс	Сұрақтың мазмұны	Дұрыс жауап	Цифрлы PIRLS-2021		Қағаз PIRLS-2021		PIRLS-2016	
					ҚР	Халық. орташа	ҚР	Халық. орташа	РК	Халық. орташа
3	Ілгері	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Түсініктемені тану үшін қарапайым қорытынды жасау	С	39,0%	48,3%	63,7%	62,7%	66,5%	67,0%
5	Ілгері	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Көрсетілген мәтіндік өрістің соңындағы мағынаны ажырату	С	38,8%	49,7%	53,7%	54,4%	61,7%	57,9%
6	Орташа	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Анық түрде берілген мәліметті тану	С	73,1%	75,5%	75,3%	76,9%	83,4%	80,2%
8	Жоғары	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Іс-әрекеттің мақсатын тану үшін қорытынды жасау	В	59,6%	64,6%	63,5%	69,9%	75,8%	73,4%
9	Ілгері	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Мәтіннің белгілі бір бөлігінен қысқаша баяндаманың негізгі ойын тану	А	27,2%	41,1%	29,3%	48,9%	37,0%	51,2%
10	Ілгері	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Белгілі бір әрекеттің себебі туралы қорытынды жасау	Д	37,6%	45,7%	40,1%	52,2%	53,3%	55,3%
12	Ілгері	Идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру	Жағдайдың орын алу себебін тану үшін ақпаратты табу және түсіндіру	А	31,6%	40,6%	30,2%	45,4%	37,8%	45,9%

ЕРКІН ҚҰРАСТЫРЫЛАТЫН ЖАУАБЫ БАР СҰРАҚТАР

1. Борандықтар мен балтапқыш ара ұясынан қандай азық алады?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: мәтіннің бастапқы бөлігінен 2 ақпарат үзіндісін тауып көрсету

2 – Толық түсіну				1 – Ішінара түсіну				0 – Түсінбеу
Жауап борандықтар үшін де, балтапқыштар үшін де дұрыс деректер ұсынады. <u>Мысалы:</u> - Борандықтар: <i>бал</i> - Балтапқыш: <i>(араның) балауызы/дернәсілдері/балалары</i>				Жауап борандықтар немесе балтапқыш туралы дұрыс ақпарат береді.				Жауап борандықтар немесе балтапқыш туралы дұрыс деректерді қамтымайды немесе тым бұлыңғыр. <u>Мысалы:</u> - Борандықтар: <i>қант, дүкендегі тамақ</i> - Балтапқыш: <i>жемістер, құрттар, басқа жәндіктер, бал, тамақ</i>
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016		Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	41,0%	62,4%	49,1%	ҚР	35,6%	35,5%	36,1%	
Халық. орташа	58,1%	54,9%	58,0%	Халық. орташа	26,0%	26,1%	26,6%	

2. Борандықтар мен балтапқыш бір-біріне қалай көмектеседі?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: пайдалы әрекетті табу және түсіндіру

2 – Толық түсіну	1 – Ішінара түсіну	0 – Түсінбеу
Жауап борандықтардың балтапқышқа қалай көмектесетінін және керісінше балтапқыш оларға қалай көмектесетінін көрсетеді. Жауап әрқайсысы үшін пайда әкелетін әрекетті көрсетуі керек. Борандықтар балтапқышқа қалай көмектеседі: - Ұяны ашады/ұяның ішіне кіруіне көмектеседі - Дернасілдер мен балауызды қалдырады / оларға тамақ алып береді - Араларды қуады (от жағады/түтін түтетеді) Балтапқыш борандықтарға қалай көмектеседі: - Оларға ұя/бал/ара/тамақ табуға көмектеседі - Оларға ұяның қай жерде екенін көрсетеді / ұяны айналып ұшады - Борандықтарға (жұмсақ іркілісті дыбыс шығарып): «Міне, ұяны	Жауап борандықтардың балтапқышқа қалай көмектесетінін немесе балтапқыштың оларға қалай көмектесетінін көрсетеді.	Жауап балтапқыш пен борандықтардың бір-біріне көмектесу тәсілін көрсетпейді. Ол әрекеттің қандай жолмен пайдалы бола алатынын емес, тек әрекеттің өзін қамтуы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Борандықтар: <i>балтапқышқа тамақ табуға көмектеседі.</i> [балтапқыш ара ұяларын табады, ал борандықтар тамақ алуға көмектеседі] - Балтапқыш: <i>Борандықтарға бал алуға көмектеседі</i> - Борандықтар: <i>ысқырады</i> - Балтапқыш: <i>тирр-тирр, тирр-тирр!</i>

таптық!» - дейді								
	Цифрлы PIRLS- 2021	Қағаз PIRLS- 2021	PIRLS- 2016		Цифрлы PIRLS- 2021	Қағаз PIRLS- 2021	PIRLS- 2016	
ҚР	18,4%	25,5%	27,1%	ҚР	28,0%	28,8%	37,9%	
Халық. орташа	28,2%	36,3%	36,5%	Халық. орташа	25,2%	22,4%	23,5%	

4. Борандықтардың үйлері қандай екі нәрседен жасалады?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: мәтіндік өрістен анық түрде көрсетілген ақпараттың 2 үзіндісін тауып көрсету

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта борандықтар үйлерін жасауда пайдаланатын екі материал көрсетіледі: шыбық және шөп. <u>Мысалы:</u> - Шыбықтар/таяқшалар/ бұтақтар - Шөп / сабан				Жауап дұрыс нұсқаны қамтымайды. Онда сұрақтың сөздері қайталануы немесе дұрыс материалмен қатар дұрыс емес материал көрсетілуі мүмкін. <u>Мысалы:</u> - бал мен балиық - терілер мен бұтақтар - шөп пен ағаш - ағаш қабығы мен жапырақтары - бұтақтар - бұтақтар, қабық, шөп
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	53,7%	74,7%	80,4%	
Халық. орташа	62,8%	69,9%	74,5%	

7. Балтапқыш әртүрлі тәсілмен адамдарға хабар береді. Кестедегі бос ұяшықтарды толтырыңыз.

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: әрекетті оның мәнімен байланыстыру үшін ақпаратты табу және біріктіру

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап балтапқыш ағаштардың үстінен ұшқанда, борандықтарға ұяның қайда орналасқанын хабарлайтынын көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Араның ұясы/бал ағаштың ішінде/биік орналасқан.				Жауап балтапқыштың ағаштың үстінен ұшуы борандықтар үшін нені білдіретінін түсіндірмейді. <u>Мысалы:</u> - Ұялар жерге жақын орналасқан. - Ол ұяның қай жерде екенін біледі.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	29,7%	44,7%	56,5%	
Халықаралық орташа	30,1%	41,5%	45,0%	
1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап борандықтар ұяға жақындығын көрсететін балтапқыштың әрекетін анықтайды. <u>Мысалы:</u> - Жерге жақындай/қона бастайды				Жауап борандықтарға олардың ұяға жақындай түскенін көрсету үшін балтапқыш не істейтінін түсіндірмейді. <u>Мысалы:</u> - Ол ақ қауырсындарын көрсетеді. - Ол ұшуды тоқтатады. - Ол жерге жақын ұшады. - Ысқырық

	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	25,0%	32,8%	48,1%	
Халықаралық орташа	29,3%	38,3%	41,5%	
1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап борандықтардың ұяға жеткенін көрсететін балтапқыштың әрекетін анықтайды. <u>Мысалы:</u> - Ұзақ іркілісті жаңа (басқа) дыбыс/жұмсақ үн шығарады - НЕМЕСЕ ұяны айналып ұшады.				Жауап борандықтарға олардың ұяға жеткенін көрсету үшін балтапқыш не істейтінін түсіндірмейді. <u>Мысалы:</u> - Ол ерекше шу шығарады. - тирр-тирр-тирр! - Ол ұяны табады. - Міне, ұяны таптық!
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	20,3%	25,1%	37,2%	
Халықаралық орташа	28,2%	36,6%	39,3%	

11. Борандықтар мен балтапқыштың мындаған жылдар бойы бірлесіп жұмыс істегеніне не дәлел бола алады?

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: бүкіл мәтін контекстінде тиісті ақпаратты табу және түсіндіру

1 – Қабылданатын жауап				0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап борандықтар мен балтапқыштың ұзақ мерзімді серіктестігіне дәлел келтіреді: суреттер. <u>Мысалы:</u> - суреттер - тастағы суреттер - Африкалық суреттер - үңгірдегі суреттер - қабырғадағы суреттер				Жауап дұрыс емес немесе сұрақтағы сөздерді қайталайды. <u>Мысалы:</u> - тастағы ою - кітаптар - бал - ара ұялары - фото - Олар бірлесіп жақсы жұмыс істейді.
	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	22,5%	25,7%	24,8%	
Халық. орташа	32,4%	35,6%	37,4%	

13. Мәтінге сәйкес, болашақта борандықтардың көпшілігі қалаға көшетін болса, балтапқыштарға не істеуге тура келеді?

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау

Тапсырма: болжам жасау үшін бүкіл мәтін бойынша идеялар мен ақпаратты бағалау

1 – Қабылданатын жауап	0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта борандықтардың қалаға көшуінің балтапқыш үшін жалпы салдары туралы айтылады — ол тамақты (араның дернәсілдері/ұялары/балауызы) жалғыз іздеуге мәжбүр болады. <u>Мысалы:</u> - Олар ұяларды жалғыз іздеуге мәжбүр болады. - Оларға тамақты өз бетінше табу керек болады. НЕМЕСЕ жауап балтапқыштың өмір сүру әдетінің өзгеру әдістерін ұсынады: • жемістер, жәндіктер, құрттар сияқты балама азық көзін табу • таңертең (бұлтты және салқын кезде) ұяға бару арқылы азықты қауіпсіз жолмен алудың балама әдісін табу • басқа серіктес табу немесе басқа жерге көшу <u>Мысалы:</u> - Олар жәндіктер сияқты басқа нәрсені жеуі мүмкін. - Оларға қоректену әдетін өзгерту қажет болуы мүмкін. - Олар ұяны таңертең ерте іздеуі мүмкін. - Олар басқа серіктес табуы керек. - Оларға жеткілікті азық табу үшін басқа жерге көшуге тура келуі мүмкін.	Жауап балтапқыштың болашақта жасауы мүмкін тиісті әрекетін ұсынбайды. <u>Мысалы:</u> - Олар енді дернәсілдерді жемейтін болады. [жауап нақты емес және жеткіліксіз, өйткені онда балама азық көзі көрсетілмеген] - Олар борандықтарды шақыруы мүмкін. - Балтапқыш өледі. - Олар қалаға баруы мүмкін. [қалаға көшу пайдасыз, өйткені мәтінде балтапқыш мұны істеуге тырысқаны, бірақ нәтижесіз болғаны жазылған].

	Цифрлы PIRLS-2021	Қағаз PIRLS-2021	PIRLS-2016	
ҚР	23,0%	31,1%	36,0%	
Халық. орташа	27,8%	31,4%	31,6%	

Ғажайып сегізаяқ

Сегізаяқтар – жұмыр денелі, адырайған көздері және сегіз ұзын қолдары бар теңіз жануарлары. Олардың сорғыштардан тұратын қармауыштары өте мықты. Сегізаяқтар барлық мұхиттарда тіршілік етеді, бірақ жылы тропикалық суларды ерекше жақсы көреді. Сүйікті азықтарын табу үшін олар көбіне мұхиттың түбін мекен етеді.

Сегізаяқ өз жатағының алдында.

Сегізаяқтар шаяндарды, асшаяндарды және ұсақ балықтарды жақсы көреді. Олар олжаларын сорғыштармен ұстап алып, ауыздарына салады.

Сегізаяқтар тастан жасалған жатақтарында жалғыз тіршілік етеді. Кейде өздерінің қауіпсіздігі үшін жатақтарына тас «есіктер» жасайды.

Қауіптен қашып құтылу

Сегізаяқтар қауіптен қашып құтыла алады, өйткені олар тез жүзеді және кез келген шабуылдаушыларға қою қара сиясын атқылайды. Бұл оларға жылдам қашып кетуге жеткілікті уақыт береді.

Сонымен қатар, сегізаяқтар шебер жасырына алады. Олар айналасындағы тастарға, құмдарға және

Сегізаяқтың қауіптен құтылу мақсатында сия шашуы.

маржандарға айналып кету үшін терісінің түсін алқызыл, көк, қоңыр немесе жасыл түске өзгертіп, көзге көрінбей кете алады. Сегізаяқтар балдырлармен қапталған дөңес жарға ұқсайды. Сонымен қатар, жеуге жарамсыз болып көріну үшін, олардың денесінде санаулы секунд ішінде әртүрлі дақтар, жолақтар мен таңбалар пайда болуы мүмкін.

Сегізаяқ өзінің дақтарымен жыртқыштарды қорқытуда.

Сегізаяқтар жартастар мен маржандардың жарықшақтарына жылып етіп тығылып қала алады. Олардың омыртқа жотасы болмайды. Анығында, сегізаяқтарда мүлдем сүйек жоқ. Сондықтан олардың денесі әрқашан жұмсақ. Сегізаяқтар сүйексіз болғандықтан, су секілді ағып, кіп-кішкентай жерге сыйып кете алады. Оған қоса, олар күтпеген жерден пайда болатын қабілетке ие. Сегізаяқтар ұлу қабыршақтарынан, ғалымдардың су саймандарынан және теңізде қалған бөтелкелерден де табылған.

Ұлу қабыршақтарының астында тығылып жатқан сегізаяқ.

Сегізаяқтар кейде тығылып қалу үшін ұлу қабыршақтарын пайдаланады. Олар ұлу қабыршақтарын сорғыштарымен өзіне жабыстырып алады. Содан соң олармен өз денесін сыртынан қоршап алады. Сегізаяқтың жанынан өтіп бара жатқан жыртқыштар оны жай жатқан ұлу қабыршақтарының үйіндісі деп ойлап қалады.

Әртүрлі әрекет жасауды үйрену

Фрида атты сегізаяқ
Германиядағы
океанариумда тіршілік етті.
Ол қараушыларының тамақ
салынған шыны
банкаларды ашқанын
бақылап, өз бетімен
банкаларды ашуды үйренді.
Қақпақты денесімен
сығымдап, банканы
қармауыштарымен қысу
арқылы өзінің сүйексіз

Фрида тамағы бар банкаларды ашуда.

денесімен орап ашатын. Фрида тек шаяндар мен асшаяндар сияқты өзінің жақсы көретін тамақтары бар банкаларды ғана ашқан. Ол кәдімгі балықтар салынған банкаларды елемеген.

Америка Құрама
Штаттарындағы теңіз
орталығында Сквирт атты
сегізаяқ сурет салуды
үйреніп алған. Ол бұны
кенепке бояу шашырататын
тетіктерді жылжыту арқылы
іске асырған. Сосын оның
«өнер туындысы» сегізаяқ
аквариумына күтім жасауға
ақша жинау үшін сатылатын.

Сквирт «өнер туындысын» жасауда.

Сегізаяқтарды іспен алдандыру

Адамдар сегізаяқтарды табиғи қоршаған ортасы бар океанариумдарда тамашалағанды ұнатады. Бірақ сегізаяқтар онда зерігеді, сондықтан океанариум қызметкерлері оларды жалықтырмау үшін әр түрлі амалдар ойлап табуға тырысады. Мысалы, олар сегізаяқтарға бөлшектеуге болатын алуан түрлі ойжұмбақтар мен ойыншықтар береді.

Өзінің аквариумында ойыншықпен ойнап отырған сегізаяқ.

Америка Құрама Штаттарындағы океанариумда Сэмми атты сегізаяқ екі бөлшегін бұрап қосуға болатын пластикалық шарикпен ойнауды ұнатады. Қараушысы тамақты шарикке салғаннан кейін, Сэмми оны ашып алады. Тамақтанып болған соң, екі бөлшекті қайтадан бұрап біріктіреді.

Өз қараушыларын тану

Ойыншықтар мен ойжұмбақтардан басқа, сегізаяқтарға қараушыларымен бірге ойнап, уақыт өткізген ұнайды. Қараушылары оларды қоректендіруге және бастарынан сипауға келе жатқанын көргенде, олар толқығандарын көрсетіп, қызарып кетеді. Сегізаяқтар сондай-ақ қармауыштарымен тұрып және алға қарай еңкейіп, өздерінің

Қараушысының қолдарына жармасып жатқан сегізаяқ.

қараушыларын қарсы алуы мүмкін. Қараушыларының назарын аудару үшін, олар өздерінің артқы «аяқтарымен» секіріп, қармауыштарын сермейді.

Сегізаяқтар тамақты қалай жақсы көрсе, көпшілікті солай жақсы көреді. Олар тамақтанып болған соң, қармауыштарын кезек-кезек созып, қараушысының қолдарын орап алады. Сегізаяқтар сорғыштарымен қараушыларына ақырын ғана жабысқан кезде, олар бір-бірінің қолын ұстап тұрғандай көрінеді.

Мәтін сұрақтары

1. Мақалаға сәйкес, сегізаяқтар туралы келесі тұжырымдардың қайсысы дұрыс?

Сәйкес келетін жауаптың барлығын белгілеңіз.

Олардың денесі жұмыр.

☐

Олардың сегіз ұзын қолдары бар.

☐

Олар мұхиттың суық бөлігінде ғана тіршілік етеді.

☐

Олар шаяндар мен ұсақ балықтарды жегенді жақсы көреді.

☐

Олар тамағын ауыздарымен аулайды.

☐

2. Сегізаяқтар өз жатақтарының есіктерін неден жасайды?

---

3. Мақалада сегізаяқтар «шебер жасырынады» делінген. Бұл нені білдіреді?

Ⓐ Олар басқа нәрсе сияқты көріне алады.

Ⓑ Олар жылдам жүзе алады.

Ⓒ Олар қара сиямен атқылай алады.

Ⓓ Олар алуан пішінге айнала алады.

---

4. Сегізаяқтардың сүйегі жоқ. Бұл олардың не істей алатынын білдіреді?

- Ⓐ Басқа сегізаяқтармен бірге тығыла алады
- Ⓑ Тастардан ұстай алады
- Ⓒ Кішкентай жерге сыйып кете алады
- Ⓓ Балдырларға ұқсайды

---

5. Сегізаяқтар күтпеген жерден пайда болуы мүмкін. Мәтіннен бір мысал келтіріңіз.

---

6. Сегізаяқтар жауларынан қандай екі жолмен құтылады?

---

7. Сегізаяқ Фрида не істеуді үйренді?

---

8. Сегізаяқ Сквирт не істеуді үйренді?

- Ⓐ Аквариум суретін салуды
- Ⓑ Кенепке бояу шашу үшін тетіктерді жылжытуды
- Ⓒ Кенепке өз сиясын шашыратуды
- Ⓓ Сурет салу үшін қармауыштарын саусақ орнына пайдалануды

---

9. Жазушының ойынша, Сквирт жақсы сурет сала алады ма? Өз таңдауыңызды белгілеңіз.

Иә ☐

Жоқ ☐

Мәтіннен мысал келтіріңіз.

---

10. Океанариум қызметкерлері неге сегізаяқтарға ойжұмбақтар береді?

---

11. Сәмми қандай ойыншықпен ойнағанды жақсы көрді?

---

12. Сегізаяқтар өз қараушыларын көргеніне қуанғандарын қандай екі әрекет арқылы білдіреді?

---

13. Сегізаяқтар қараушыларының өздерін сипағанын жақсы көреді. Олар мұны қалай көрсетеді?

А) Қараушыларымен бірге ойжұмбақтар шешеді

В) Қарны ашқанда жоғары-төмен секіреді

С) Қараушыларына жақындап,
олардың қолдарын орап алады

Д) Барлық тамақты жеп қояды

---

14. Автор сегізаяқтарды «таңғажайып» деп есептейді. Сегізаяқтар океанариумда үйренген үш таңғажайып нәрсе қандай?

---

15. Оқығаныңыздың негізінде, океанариум сегізаяқтар үшін жайлы орын деп есептейсіз бе?
Өз таңдауыңызды белгілеңіз.

Иә

☐

Жоқ

☐

Жауабыңызды түсіндіру үшін бір себебін жазыңыз.

Тапсырма жауаптары

ЖАУАП НҰСҚАЛАРЫ БАР СҰРАҚТАР

Сұрақ нөмірі	Сұрақтың күрделілігі	Процесс	Сұрақтың мазмұны	Дұрыс жауап	Цифрлы PIRLS-2021	
					ҚР	Халық. орташа
3	Жоғары	Мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау	Бейнелі сөз тіркесінің мағынасын тану	А	44,9%	59,9%
4	Жоғары	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Анық түрде берілген бөлікті тану	С	75,9%	72,1%
8	Жоғары	Анық түрде берілген ақпаратты табу	Анық түрде берілген бөлікті тану	В	42,1%	66,0%
13	Орташа	Тікелей қорытындыларды тұжырымдау	Әрекет туралы тікелей қорытындыны тану	С	57,7%	72,4%

ЕРКІН ҚҰРАСТЫРЫЛАТЫН ЖАУАБЫ БАР СҰРАҚТАР

1. Мақалаға сәйкес, сегізаяқтар туралы келесі тұжырымдардың қайсысы дұрыс?

Сәйкес келетін жауаптың барлығын белгілеңіз.

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: тікелей қорытындыларды тұжырымдау

Тапсырма: (5-ден) 3 дұрыс фактіні бөліп көрсету үшін тікелей қорытынды жасау

2 – Толық түсіну		1 – Ішінара түсіну		0 – Түсінбеу
ТЕК келесі үш нұсқа белгіленеді: - Олардың денесі жұмыр. - Олардың сегіз ұзын қолдары бар. - Олар шаяндар мен ұсақ балықтарды жегенді жақсы көреді.		Тізімде көрсетілген үш нұсқа және бір қате нұсқа белгіленеді. НЕМЕСЕ тізімде көрсетілген үш нұсқаның екеуі белгіленеді.		Кез келген басқа комбинация.
	Цифрлы PIRLS-2021		Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	20,8%	ҚР	36,2%	
Халықаралық орташа	56,4%	Халықаралық орташа	26,6%	

2. Сегізаяқтар өз жатақтарының есіктерін неден жасайды?

Сұрақтың күрделілігі: төмен

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: анық түрде берілген бөлікті тауып көрсету

1 – Қабылданатын жауап		0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап сегізаяқтардың есік ретінде тастарды пайдаланатынын көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - Олар тастарды пайдаланады. - Тастар		Жауапта сегізаяқтардың есік ретінде тастарды пайдаланатыны көрсетілмейді. Жауап бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін.
	Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	76,6%	
Халықаралық орташа	80,5%	

5. Сегізаяқтар күтпеген жерден пайда болуы мүмкін.

Мәтіннен бір мысал келтіріңіз.

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: анық түрде берілген ақпаратты тауып көрсету

1 – Қабылданатын жауап		0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта мәтіннен келесі мысалдардың бірі келтіріледі: - <i>ғалымдардың су саймандары</i> - <i>бөтелкелер</i> - <i>ұлу қабыршақтары</i>		Жауапта мәтіннен мысал келтірілмейді. Ол бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - <i>Олар күтпеген жерлерден пайда болады.</i>
	Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	29,4%	
Халықаралық орташа	40,7%	

6. Сегізаяқтар жауларынан қандай екі жолмен құтылады?

Сұрақтың күрделілігі: орташа

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: 2 әрекетті тауып көрсету

2 – Толық түсіну		1 – Ішінара түсіну		0 – Түсінбеу
Жауап сегізаяқтардың жыртықштардан қалай құтылатынын түсіндіретін келесі екі әдісті ұсынады: - <i>жатақтарында / үңгірлерде жасырынады</i> - <i>жарықшақтар/тастар/маржандар/кішкент ай кеңістіктердің арасында жасырынады</i> - <i>ұлу қабыршақтарына / ұлу қабыршақтарының артына жасырынады</i> - <i>жасырынады</i> - <i>жылдам жүзеді</i> - <i>сиясын атқылайды</i> - <i>қоршаған ортамен бірдей болу/көзге көрінбеу/басқа нәрсеге ұқсау үшін түсін өзгертеді</i> - <i>(жеуге жарамсыз болып көріну үшін) дақтар/жолақтар жасайды</i> - <i>түсін өзгертеді/бүркенеді</i> - <i>жатақтарына тас «есіктер» жасайды</i>		Жауап тізімде берілген бір мысалды қамтиды.		Жауап тізімде берілген ешқандай мысалдарды қамтымайды. Ол бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - <i>Күшті</i> - <i>Сорғыштар</i>
	Цифрлы PIRLS-2021		Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	72,1%	ҚР	20,1%	
Халықаралық орташа	75,2%	Халықаралық орташа	15,3%	

7. Сегізаяқ Фрида не істеуді үйренді?

Сұрақтың күрделілігі: орташа

Процесс: тікелей қорытындыларды тұжырымдау

Тапсырма: әрекетті сипаттау үшін қарапайым қорытынды жасау

1 – Қабылданатын жауап		0 – Қабылданбайтын жауап
Жауап Фриданың тамақ салынған банкаларды ашуды үйренгенін көрсетеді. <u>Мысалы:</u> - <i>Банкаларды ашуды.</i> - <i>Фрида шаяндар мен асияндар салынған банкаларды ашуды үйренді.</i> - <i>Ол тамақ салынған банкаларды ашуды үйренді.</i> - <i>Өз бетімен тамақ салынған банкаларды ашуды.</i> - <i>Банкаларды өз бетімен бұрап ашуды.</i>		Жауап Фриданың тамақ салынған банкаларды ашуды үйренгенін көрсетпейді. Ол бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін.
	Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	78,7%	
Халықаралық орташа	76,3%	

9. Жазушының ойынша, Сквирт жақсы сурет сала алады ма?

Өз таңдауыңызды белгілеңіз.

___ Иә
___ Жоқ

Жауыбыңызды түсіндіру үшін бір себебін жазыңыз.

Сұрақтың күрделілігі: ілгері

Процесс: мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау

Тапсырма: автордың пікірін растау үшін мәтін элементтері мен мазмұнын бағалау

1 – Қабылданатын жауап	0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта таңдалған нұсқаға баға және түсіндірме беріледі. - ИӘ таңдауы автор Сквирттің өнері сатылады деп мәлімдеген идеяны қолдайды. <u>Мысалы:</u> - <i>Иә, өйткені олар картиналарды сатып, сол үшін ақша алды.</i> - <i>Иә. Ол біртүрлі көрінгенімен, абстрактілі және ерекше, сегізаяқтың қолымен жасалған! Ол оны сатуға тұрарлық деп есептейді.</i> - ЖОҚ таңдауы автордың «өнер туындысы» сөзін тырнақшаға алғандығымен расталады. <u>Мысалы:</u> - <i>Жоқ. Автор оның өнерін ұнатпайды, өйткені ол «өнер туындысы» сөзін тырнақшаға алып жазды.</i> - <i>Жоқ, өйткені автор «өнер туындысы» сөзін тырнақшаға алған. Мәтінде: «ол бұны кенепке бояу</i>	Жауап бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін.

<i>шашырататын тетіктерді жылжыту арқылы іске асырған. Сосын оның «өнер туындысы» ...» деп жазылған.</i>		
	Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	29,9%	
Халықаралық орташа	40,6%	

10. Океанариум қызметкерлері неге сегізаяқтарға ойжұмбақтар береді?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: анық түрде берілген бөлікті табу және суреттеу

1 – Қабылданатын жауап		0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта сегізаяқтар тез зерігетіні, сондықтан аквариум қызметкерлері оларға ойжұмбақтар беретіні айтылады. <u>Мысалы:</u> - Олар сегізаяқтардың бір нәрсемен алданғанын қалайды. - Оларды іспен айналдыру үшін - Олардың көңілін көтеру үшін - Олар өте қатты зерігеді. - Сегізаяқтың айналысатын бір ісі болу үшін - Оларды сынау үшін [бір іспен айналысу қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында]. - Олар ойнап, бақытты болуы үшін [бір іспен айналысу қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында].		Жауап аквариум қызметкерлері сегізаяқтарға оларды зеріктірмеу үшін ойжұмбақтар беретінін түсіндірмейді. Ол бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - Осылайша, олар бір нәрсені үйрене алады. - Олардың қанишалықты ақылды екенін көрсету үшін - Ойнау үшін - Өйткені олар ойжұмбақтар шешуден ләззат алады - Олар оны бөліктеп, қайта қосу үшін
	Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	51,2%	
Халықаралық орташа	64,5%	

11. Сэмми қандай ойыншықпен ойнағанды жақсы көрді?

Сұрақтың күрделілігі: орташа

Процесс: анық түрде берілген ақпаратты табу

Тапсырма: анық түрде берілген бөлікті тауып көрсету

1 – Қабылданатын жауап		0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта шарик немесе пластикалық шарик көрсетіледі.		Жауапта басқа бір зат көрсетіледі. Ол бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - ойыншық
	Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	67,5%	
Халықаралық орташа	75,2%	

12. Сегізаяқтар өз қараушыларын көргеніне қуанғандарын қандай екі әрекет арқылы білдіреді?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: тікелей қорытындыларды тұжырымдау

Тапсырма: 2 әрекетті тану үшін қарапайым қорытынды жасау

2 – Толық түсіну	1 – Ішінара түсіну	0 – Түсінбеу
Жауап төмендегі тізімнен екі мысал келтіреді: - Қараушыларының келе жатқанын көргенде толқығандарын көрсету үшін қызарады. <u>Мысалы:</u> - <i>Олар қызарады.</i> - <i>Олар түсін өзгертеді.</i> - Қараушыларын қарсы алу үшін қармауыштарымен тұрады. <u>Мысалы:</u> - <i>Олар бар бойымен тұрып, алға қарай еңкейеді.</i> - <i>Қармауыштарымен тұрып, оларды сермейді.</i> - <i>Қармауыштарымен тұрып, оларды қарсы алады.</i> - Қараушыларының назарын аудару үшін артқы қармауыштарымен секіріп, оларды сермейді. <u>Мысалы:</u>	Жауап тізімнен бір мысал келтіреді.	Жауап сегізаяқтардың өз қараушыларын көргеніне қуанышты екенін көрсету үшін не істейтіндерін көрсетпейді. Ол бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - <i>Оларды қарсы алады</i> - <i>Бастарын сипайды</i> [Қараушылар сегізаяқтың басын сипайды] - <i>Жанасады</i> - <i>Ойнайды</i> - <i>Қараушыларына қарай секіреді</i>

- Қармауыштарын сермейді. - Екі артқы қармауыштарымен секіреді. • Қараушыларының қолдарын қармауыштарымен орап алады / қараушыларына жабысады. <u>Мысалы:</u> - Олар оларды орап алады. - Қараушыларының қолын ұстайды. - Қармауыштарын құшақтау үшін жазып ашады. - Олар сорғыштарын қараушыларына ақырын жабыстырады.				
	Цифрлы PIRLS-2021		Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	34,3%	ҚР	30,5%	
Халықаралық орташа	51,7%	Халықаралық орташа	18,0%	

14. Автор сегізаяқтарды «таңғажайып» деп есептейді. Сегізаяқтар океанариумда үйренген үш таңғажайып нәрсе қандай?

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: идея мен ақпаратты түсіндіру және біріктіру

Тапсырма: орталық идеяның 3 мысалын келтіру үшін ақпаратты түсіндіру және біріктіру

3 – Кең түсінік	2 – Қанағаттанарлық түсінік	1 – Минималды түсінік	0 – Қанағаттанарлықсыз түсінік
Жауапта автордың сегізаяқтардың таңғажайып екендігі туралы көзқарасын растайтын келесі үш мысал келтіріледі. Мысалдар сегізаяқтардың <u>океанариумда үйренген</u> істерін көрсетуі керек. Олардың туа біткен сипаттамалары, мысалы, түсін өзгерту немесе кішкентай кеңістікке сыйып кету қабілеті қате болып есептеледі. • Ойжұмбақтар шешу • Банкаларды ашу • Сурет салу • Ойнау • Шарикті ашу және оны қайтадан бұрап біріктіру • Өз қараушыларын тану/қарсы алу, олардың назарын аудару үшін әрекет жасау. <u>Өз қараушыларын тануға байланысты мысалдар:</u> - Өз қараушыларын тануды - Адамдармен қарым-қатынас	Жауап тізімнен екі мысал келтіреді.	Жауап тізімнен бір мысал келтіреді.	Жауап тізімнен ешқандай мысал келтірмейді. Ол бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін. <u>Мысалы:</u> (сегізаяқтар океанариумда үйренген нәрселер емес, жалпы жасай алатын нәрселер): - <i>кішкентай кеңістікке сыйып кету</i> - <i>өте жақсы жасырыну</i> - <i>түсін өзгерту</i> - <i>тастан «есіктер» жасау</i> - <i>бүркемелену, көзге көрінбей кету</i>

<i>жасауды</i> - Қараушыларына қарай созылуды - Қармауыштарымен тұрып, оларды сермеуді - Екі қармауыштарымен тұруды - Қармауыштарын сермеуді - Оларға деген сүйіспеншілігін көрсетуді						- тастармен бірдей болу - жылдам жүзу - сиясын атқылау
	Цифрлы PIRLS-2021		Цифрлы PIRLS-2021		Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	43,8%	ҚР	15,5%	ҚР	10,8%	
Халық. орташа	45,6%	Халық. орташа	16,4%	Халық. орташа	11,1%	

15. Оқығаныңыздың негізінде, океанариум сегізаяқтар үшін жайлы орын деп есептейсіз бе?

Өз тандауыңызды белгілеңіз.

____ Ия

____ Жоқ

Жауабыңызды түсіндіру үшін бір себебін жазыңыз.

Сұрақтың күрделілігі: жоғары

Процесс: мәтін мазмұны мен элементтерін бағалау және сынау

Тапсырма: растайтын дәлелдер келтіру үшін идеялар мен ақпаратты бағалау

1 – Қабылданатын жауап	0 – Қабылданбайтын жауап
Жауапта тандалған нұсқаға баға және түсіндірме беріледі. • Иә тандауын келесі жауаптардың бірі қолдайды: - сегізаяқтарды қоректендіреді - сегізаяқтарға ойыншықтар беріледі / олар онда өздерін көңілді сезінеді - сегізаяқтар әртүрлі нәрселерді жасауды үйренеді - сегізаяқтар қауіптен немесе жыртқыштардан қорғалған / олар қауіпсіз жерде - сегізаяқтар өз қараушыларын жақсы көреді • Жоқ тандауын келесі жауаптардың бірі қолдайды: - сегізаяқ зерігеді - сегізаяқ бостандықта өмір сүруі керек / океанариум тым кішкентай - сегізаяқ өз бетмен өмір сүргенді /өз тамағын өзі	Жауапта тандалған нұсқаға баға және түсіндірме берілмейді. Ол бұлыңғыр, мәтінмен байланысты емес болуы мүмкін немесе сұрақтағы сөздерді қайталауы мүмкін. <u>Мысалы:</u> - <i>Жоқ, олар океанариумдарды ұнатпайды.</i> - <i>Жоқ, сегізаяқтар ол жерде өздерін әрдайым жайлы сезіне бермейді.</i> - <i>Жоқ, өйткені адамдар оларды мазалайды.</i> - <i>Иә, сегізаяқтарға онда болған ұнайды.</i> - <i>Иә, өйткені мәтінге сәйкес, сегізаяқтар онда бақытты.</i> - <i>Иә, сегізаяқтар онда өздерін жайлы сезінеді.</i> - <i>Иә, өйткені адамдар сегізаяқтарды зерттей алады.</i> - <i>Иә, өйткені бұл қызықты болды. Мен көп нәрсе үйрендім.</i>

тауып жегенді ұнатады		
	Цифрлы PIRLS-2021	
ҚР	40,7%	
Халықаралық орташа	53,9%	